VANDAAG

MALEWICK

Haandorp verovert harten theaterpubliek p.2
Aandeelhouders bekrachtigen schorsing van Doerga p 3
Libanon: oorlog p.5
Malewick-expositie in Amsterdam p.7
Paus in Scandinavië p.10
Opstand in gevangenis 'Dakota' p.11

106E JAARGANG — NO.: 130 ZATERDAG 10 JUNI 1989

AMIGOE

Prekè

Als die schoenenfabriek maar rekening houdt met al die lange tenen

XTRA VLUCHT KLM AANGEKOMEN

LM-directeur Mungra: maatschappij treft geen blaam

dentificatie slachtoffers n Suriname erg moeilijk

ARAMARIBO — Er zijn vermoedelijk 171personen ekomen bij het tragische vliegtuigongeluk in Surie op 7 juni. Het crisisteam van de Surinaamse ering, voorgezeten door minister Jules Ajodhia Justitie en Politie, deelde dit gistermiddag op een sconferentie in Paramaribo mee.

weederde van de lichamen is verkoold, waardoor identificatie wordt bemoeilijkt. Veertien perosnen ben de ramp overleefd, van wie twee nog niet dentificeerd zijn. Zij zijn nog steeds buiten bewust. Zo werd meegedeeld. De 'zwarte doos' is voor erzoek naar Washington gezonden. Volgende week rden de eerste gegevens van de deskundigen verht.

Het zal echter negen maan- tot een jaar duren voor- het onderzoek definitief fgerond. De minister van nomische Zaken, Grep, deelmee, dat de vluchtrecoronbeschadigd is gebleven. t crisisteam maakte end dat zes patiënten naar erland vervoerd zullen wor- voor verdere behande-.

Minister van Volksgezondheid, Henk Ali Mahumed, zei dat slechts vijftig tot zestig lijken door familieleden geïdentificeerd zullen kunnen worden. De stoffelijke overschotten van de andere omgekomenen zullen technisch geïdentificeerd moeten worden.

Gistermiddag zijn met een KLM-vlucht twintig technici uit Nederland naar Suriname vertrokken om het onderzoeksteam bij te staan. Op deze vlucht zullen overwegend familieleden van de omgekomenen naar Suriname gebracht worden. Het is nog niet bekend wanneer de lijken aan de familie afgestaan zullen worden. De Surinaamse regering zal woensdag een rouwdienst houden ter nagedachtenis van de getroffenen.

TOESTEMMING LANDEN
SLM-directeur Atta Mungra verklaarde donderdag dat het ongeluk niet toegeschreven kan worden aan technische mankementen. Ontkend werd ook dat er niet voldoende brandstof zou zijn. De piloot had ook toestemming om te landen op Zanderij.

Luchtvaartdeskundigen in Paramaribo zeggen dat het landingssysteem van Zanderij niet betrouwbaar is. Dit is meerdere malen onder de aandacht van de regering gebracht. De juiste toedracht van het ongeluk is nog niet vastgesteld. Mungra zegt wel zeker te weten dat op geen enkele wijze zijn maatschappij onzorgvuldig en onverantwoordelijk is geweest.

AANGESLAGEN
De gehele Surinaamse bevolking lijkt door de catastrofe met het SLM-toestel aangeslagen. De regering heeft een week van nationale rouw afgekondigd. Alle openbare activiteiten zijn afgelast. Bioscopen en discotheken zijn gesloten. Het eindexamen van de middelbare scholen is met een week uitgesteld.

De radiostations brengen overwegende stichtelijke liederen ten gehore. De kranten staan bol van familieberichten en rouwbetuigingen. In Suriname heeft iedereen wel enkele bekenden of familieleden verloren bij de ramp. Er wonen slechts 400.000 mensen in Suriname, waardoor haast eenieder elkaar kent.

SPECIALE VLUCHT
Vanaf Schiphol is gisteravond omstreeks 21.30 uur de speciale vlucht met nabestaanden van de SLM-vliegramp vertrokken. De vlucht KL 767 wordt uitgevoerd op verzoek van de SLM met een Boeing 747 van de KLM. Alle 425 plaatsen aan boord zijn bezet. De vlucht vertrok met circa anderhalf uur vertraging omdat de passagiers tot het laatste moment nog visa en tickets moesten krijgen van de SLM.

De sfeer onder de nabestaanden was gelaten. Een vrouwenkoor van de Evangelische Broedergemeente en Zevendedags Adventisten zong psalmen, terwijl de nabestaanden zich bij de ingang van pier D51 verzamelden. Ook enkele Hindoe-priesters, dominees en pastoors waren aanwezig om de vertrekkenden bij te staan. De Surinaamse ambassadeur C. Ramkisor was aanwezig om de nabestaanden persoonlijk te condoleren en sterkte toe te wensen.

De passagiers krijgen ook aan boord zonodig bijstand. Verzorgers van KLM en de Vrije Universiteit van Amsterdam vliegen mee om hen te begeleiden.

De KL 767 kwam afgelopen nacht aan op het vliegveld Zanderij bij Paramaribo.

Politie werkt niet in Caracas

■ *CARACAS - Voor de tweede achtereenvolgende dag bleef de hoofdstedelijke politie van Caracas in zijn kantoren en verleende alleen in noodgevallen assistentie. Het politiewerk werd overgenomen door personeel van de Nationale garde. Reden van de staking is dat de politie wil dat de Nationale garde ontheven wordt van het commando over het politiekorps van de Venezolaanse hoofdstad. (AFP/ satellietfoto)*

In 85 door Israël vrij gelaten uit gevangenis

Makers bom bekend Lockerbie-aanslag

WASHINGTON — Twee Palestijnen en een Irakees hebben de bom gefabriceerd die op 21 december vorig jaar explodeerde aan boord van een Amerikaanse Boeing 747 boven het Schotse Lockerbie. De drie maken deel uit van het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina - algemeen commando (FPLP-CG), van Ahmed Jibril. Dit meldde althans het Amerikaanse televisiestation ABC vrijdag. De drie mannen, Mahmoud Al Makoussi, Ibrahim Toufic Youssef en Hassani Hadi Al Attar, zijn de voornaamste verdachten van de bloedige aanslag, aldus ABC. Daarbij kwamen alle inzittenden en elf inwoners van het stadje om het leven.

GEARRESTEERD
De drie waren eerder gearresteerd in 1976 op het vliegveld van Nairobi toen zij op het punt stonden een Israëlisch vliegtuig te beschieten. Zij werden daarop naar Israël overgebracht en in het geheim tot achttien jaar gevangenisstraf veroordeeld. Daar maakten zij kennis met Hafez Dalkamouni, lid van de FPLP-CG. Dalkoumi werd in oktober vorig jaar gearresteerd in Frankfort, nadat bij hem thuis wapens en explosieven waren gevonden van hetzelfde type als die later zijn gebruikt voor de aanslag op de Boeing 747.

De vier mannen werden in 1985 samen met duizend andere gevangenen vrijgelaten in ruil voor drie Israëlische soldaten die in Libanon vastzaten.

VERBLIJFPLAATS ONBEKEND
Ahmed Jibril, die aan een factie binnen de Iraanse leiding had beloofd wraak te zullen nemen voor de vernietiging van een Iraans toestel door een Amerikaanse raket boven de Golf, heeft de vier gevraagd explosieven te fabriceren om de Boeing van Pan Am op te blazen. Het was echter een andere groep die de aanslag zelf uitvoerde.

Makoussie, Youssefe en Attar zijn erin geslaagd Europa te verlaten en het is niet bekend waar zij zich bevinden, aldus ABC.

Belager paus gepakt

■ *UPPSALA - Personeel van de veiligheidsdiensten van het Vaticaan en van Zweden namen een man gevangen toen deze toeliep op paus Johannes Paulus II tijdens een misviering in de open lucht in Uppsala, Zweden. De man verspreidde anti- papistische pamfletten. Hij bleek ongewapend te zijn. (AFP/ satellietfoto)*

Cocaïne-lijn vanuit Aruba

Tegen Antilliaan zes jaar geëist

HAARLEM — Officier van Justitie mr J. Kuitert bij de rechtbank in Haarlem (Nederland) heeft vrijdag zes jaar gevangenisstraf geëist tegen de 32-jarige R.C. uit Curaçao. De man zou betrokken zijn geweest bij de invoer van ruim zeventien kilo onzuivere cocaïne die 26 maart door de douane op Schiphol werd onderschept.

C. arriveerde in Nederland met een Antilliaanse 32-jarige vrouw wier zaak vrijdag werd aangehouden. Zij wordt eerst psychiatrisch onderzocht. Het was de bedoeling dat het tweetal twee koffers vanuit Aruba naar Nederland zou vervoeren. Eén moest op Aruba achterblijven vanwege overgewicht, in die koffer zat nog eens negen kilo zuivere cocaïne.

FAMILIE-BEZOEK
C. verklaarde dat hij al op Aruba had besloten af te zien van het transport. Hij zei geen vertrouwen meer te hebben in de goede afloop van de operatie. De man besloot toch naar Nederland te reizen, onder meer om familie te bezoeken.

De opdracht voor het transport was afkomstig van een schoonzuster van de verdachte. C. vertelde tien- tot vijftienduizend gulden te zijn beloofd. Daarmee had hij schulden willen aflossen. De vrouw met wie hij samenreisde, heeft echter verklaard dat tachtigduizend gulden is toegezegd.

Volgens de officier heeft C. ook meegeholpen aan de voorbereidingen van het transport. Zo waren de koffers met mosterd ingesmeerd om te voorkomen dat een hond de cocaïne op het spoor zou komen. Raadsman mr H. Bettink pleitte daarentegen voor vrijspraak, omdat de verdachte zich volgens hem vrijwillig heeft teruggetrokken. Volgens de advocaat wijst alles er op dat C. op Aruba er de brui aan heeft gegeven.

De uitspraak is 23 juni.

egens doodseskader

ampesinos ezetten kerk n Colombia

MEDELLIN — Het Spaanse consulaat in de Colombiaanse stad Medellin werd oor 24 campesinos bezet ehouden. Op deze manier il men de aandacht vestien op het optreden van de aramilitaire groepen.

Gemeente- secretaris Carlos rturo Piedranita maakte de ezettings- actie bekend. In edellin en omgeving zijn oods- eskaders en dat soort pa-a-militaire groepen erg actief. e stedelijke overheid zei er ota van te hebben genomen. e plaatselijke Mensenechten- commissie heeft zich n verbinding gesteld met de ctie- voerders. Men had er oede hoop op dat de actie snel an de baan zou zijn.

MADRID - Mexico en de internationale banken verwachten snel tot een akkoord te komen over een driejarige regeling voor vermindering van de bankschulden en verlaging van de daarover te betalen rente. Zo stond in een gezamenlijk communique dat na overleg in Madrid werd uitgegeven. Daar waren functionarissen van het IMF en de Wereldbank bijeen die hebben aangeduid hoeveel zij beiden samen beschikbaar stellen overeenkomstig het plan-Brady voor schuld- kwijtschelding.

Herdenking SLM-doden in RAI

AMSTERDAM - De herdenkings- plechtigheid in Amsterdam voor de slachtoffers van de ramp met het SLM- vliegtuig in Suriname is verplaatst van de Lutherse kerk naar het RAI- gebouw. Onder meer zal de bekende voetballer Ruud Gullit het woord voeren evenals officiele autoriteiten.

De plechtigheid die door de Surinaamse en Nederlandse tv rechtstreeks wordt uitgezonden en ook door Radio Nederland Wereldomroep werd naar het RAI- gebouw verplaatst in verband met de verwachte grote opkomst van belangstellenden en familieleden van de omgekomenen. Het is een oecumenische dienst die om drie uur 's middags begint. Namens de Nederlandse regering is minister van Binnenlandse zaken Van Dijk aanwezig. Minister Jan de Koning wiens echtgenote uit Suriname afkomstig is probeert andere verplichtingen te verplaatsen omdat hij de dienst ook wil bijwonen. Het woord zal worden gevoerd door Surinaamse autoriteiten. Ook burgemeester Van Thijn van Amsterdam zal de aanwezigen toespreken evenals voetbal- koning Gullit. Bij de ramp zijn talrijke gekleurde voetballers die in Nederland wonen om het leven gekomen.

Minister vermoord in El Salvador

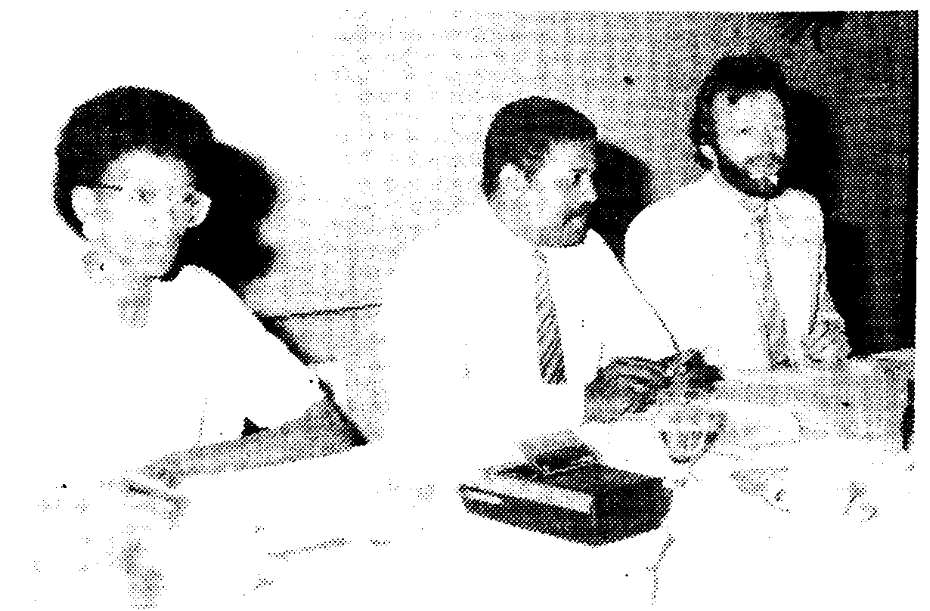
■ *SAN SALVADOR - De Salvadoraanse minister van Presidentiele zaken Antonio Rodriguez (links) is vrijdag omgekomen bij een aanslag, toegeschreven aan de guerrilla. Dit gebeurde nog geen tien dagen na zijn aantreden als minister onder president Alfredo Cristiani (rechts). De aanslag werd vanuit een rijdende auto gepleegd. Er heeft zich niet onmiddellijk een verantwoordelijke voor de aanslag gemeld. (AFP/ satellietfoto)*

Met lijndienst

Martinair wil SLM helpen

SCHIPHOL - De Nederlandse luchtvaartmaatschappij Martinair heeft de SLM aangeboden met ingang van maandag 12 juni een DC-10 ter beschikking te stellen voor een geregelde retourvlucht Amsterdam- Suriname. Dit is mogelijk tot 1 november. Zo deelde de woordvoerder van Martinair vrijdag mee.

De eerste vlucht maandag zou moeten als extra vlucht kunnen gelden voor het overbrengen van verwanten van de slachtoffers van de Surinaamse vliegramp. De SLM zit deze dagen in de problemen met deze lijnvlucht omdat men geen Boeing ter beschikking heeft. Het tweede toestel naast het verongelukte vliegtuig is namelijk in revisie.

▪ WILLEMSTAD — *Tijdens de recente plenaire vergadering van de Sociaal-Economische Raad (SER) in het Princess Beach Hotel heeft drs R.O.B. van den Bergh, economisch medewerker van de Kamer van Koophandel, een inleiding gehouden over de investerings- bevordering. Tijdens het overleg dat hierna volgde met de leden werd de nadruk gelegd op de beoordeling van de jongste economische ontwikkelingen.*

Foto: Van den Bergti dens de door hem gehouden inleiding naast de voorzitter van de SER, drs C.M.H. Hato.

Drs Van den Berg tijdens plenaire vergadering SER

Economische opleving reëel, maar broos

Een optimaal investeringsklimaat hoeft per definitie niet te leiden tot het uitlokken van investeringen. Zaken zoals promotie en acquisitie spelen evenzeer een rol. De economische vooruitzichten zijn momenteel positief en er is sprake van een groot aantal investeringsprojecten. De economische opleving is echter nog broos. Door enkele tegenslagen zou de opleving tot een halt kunnen komen. Het is daarom aan de overheid om in samenwerking met de particuliere sector te komen tot een solide basis waarop voortgebouwd kan worden en het lijkt er op dat door een flink aantal overheidsinitiatieven een stap in de goede richting is gezet, aldus economisch medewerker van de Kamer van Koophandel, drs R.O.B. van den Berg, tijdens zijn inleiding voor de Sociaal Economische Raad vorige maand.

Van den Berg zei dat in het algemeen geldt dat een gediffersentieerde economie zorgdraagt voor een evenwichtiger economische ontwikkeling. Maar ook een eensector economie, gebaseerd op slechts één sector, kan voordelen hebben. 'Bijvoorbeeld St. Maarten en in zekere zin ook Bonaire en Aruba zijn voornamelijk gericht op toerisme. Trekt het toerisme aan, dan geeft dit ook een daadwerkelijke 'boom' te zien. Hierin schuilt echter het gevaar van hoe hoger de bergen, hoe dieper de dalen', zo sprak de econoom die hier aan toevoegde dat de Curçaose economie gekenmerkt wordt door een meer gediversifiseerd karakter.

PRODUKTIEMILIEU

Het produktiemilieu is de omgeving waarin een bedrijfshuishouding moet produceren. In het Curaçaose taalgebruik wordt dit vaak (onterecht) gezien als het investeringsklimaat. Het productiemilieu bestaat uit een veelheid van factoren, zoals kosten voor grond- en hulpstoffen, transport, het rechtelijk systeem, de arbeidswetgeving en de mate van ontwikkeling van de kapitaalmarkt.

Een optimale produktiestructuur noch een optimaal produktiemilieu zijn voldoende voorwaarden voor een solide economische groei. Ook moet wereldwijd bekend worden gemaakt dat bijvoorbeeld Curaçao een goede plaats is om te investeren (promotie), anders komt er nog niemand. Verder is er ook nog zoiets nodig als het investeren op niet louter rationele basis, bijvoorbeeld op vertrouwen in de economie en in het vermoeden dat er mogelijkheden zijn om een goed rendement te halen.

De Curaçaose economie van 1982 tot 1986 laat zich feitelijk kenmerken door een tweetal elementen, dit zijn structurele tegenslagen en mazzel. Tegenslagen waren onder meer de devaluatie van de bolivar in 1983, het vertrek van de Shell in 1985, afschaffing van de bronbelasting door de Verenigde Saten in 1984, slechte bedrijfs-economische resultaten van de CDM, ALM en overheidshotels. De zogenaamde mazzel droeg zorg voor een geleidelijke teruggang van de economie op macro-niveau. Hierdoor konden buffers gevormd worden tegen een snelle economische teruggang.

'Zonder mazzel vaart niemand wel. Voor Curaçao zou het zonder de meevallers wel eens het afglijden naar Latijnsamerikaanse toestanden hebben betekenen onder de veronderstelling dat Nederland geen betalingsbalans steun zou verstrekken. De deviezenpositie zou dan tot een bedenkelijk niveau zijn gedaald', aldus Van den Berg.

SAMENSPEL

Hij vervolgde: 'Dat Curaçao uit het dal aan het kruipen is, is het resultaat van het overheidsbeleid, de reactie van de private sector en een grote dosis mazzel vooral in de publieke financiële sfeer. Het realiseren van economische groei is echter vooral te danken aan het samenspel van publieke met private sector die tezamen hetzelfde doel nastreven'.

Momenteel is het begrotingsbeleid van beide overheden erop gericht om subsidies aan overheids n.v.'s en noodlijdende bedrijven te reduceren, de kostenpost personeel te verminderen en om op andere kosten zoveel mogelijk te beperken. Juist nu de economie weer aantrekt lijkt dit een economisch gezien juiste keuze. Het is echter jammer dat op de Antillen nog steeds sprake is van de 'niet openbare financiën'. Verder kan geen enkele buitenstaander een gefundeerd oordeel uitspreken of begrotingssteun voor de komende jaren nu wel of niet noodzakelijk is.

De economische situatie van Curaçao momenteel noemde Van den Berg rooskleurig. Dit blijkt ondermeer uit het groot aantal nieuwe projecten die in de startblokken staan of al worden uitgevoerd. Met name het aantal hotelprojecten van in totaal 175 miljoen en omstreeks 1100 kamers en appartementen, geeft blijk van een duidelijk optimisme over de te verwachten toekomstige economische ontwikkelingen.

'De economische opleving is vooralsnog broos en het is nog prematuur om in feeststemming te geraken. De trage start van het Sonestahotel en de dreigende problemen bij het Caribbean Hotel kunnen wel eens de nodige vertraging in het toerisme veroorzaken', zo zei Van den Berg die hieraan toevoegde dat aan de beperking van de loonkostenstijging in de afgelopen jaren in 1989-90 wel eens een eind kan komen, als werkgevers toegeven aan nieuwe looneisen. Voorts blijft meer flexibiliteit op de arbeidsmarkt uit.

Verder kan de inflatie die mondiaal aan het stijg[...] ook Curaçao treffen. Een[...] dere koersstijging van de[...] lar kan het toerisme[...] Europa richting Curaçao[...] stig benadelen. Ook blijft fi[...] ciering van de overheids[...] viteiten zeker nog enig[...] ren een probleem.

Tenslotte noemde de [...] noom de onzekerheid ov[...] continuiteit van de raf[...] derij na 1994. Deze is af[...] kelijk van zeer grote inv[...] ringen. Sommige bronnen [...] ken over bedragen tot [...] miljoen dollar. De Cur[...] ose maatschappij kan dit o[...] gelijk opbrengen en de [...] ging van sluiting kan op [...] eilandelijke economie haar s[...] duw vooruit werpen.

'Kortom voorspellingen [...] de economie in 1990 zijn m[...] lijk te doen. Mocht de eco[...] mische groei zich in een [...] sneld tempo voortzetten, [...] is het de taak van de o[...] heid om alles in goede, m[...] schappelijk aanvaardb[...] banen te leiden. Daa[...] dient een krachtig econom[...] beleid gevoerd te worden [...] inspeelt op nieuwe kan[...] in samenwerking en in o[...] leg met de private sect[...] Tot zover Rob van den Be[...]

HET WEER

WEERSVERWACHTING GELDIG tot morgenmiddag 12.00 uur lokale tijd:
Licht tot half bewolkt, in de nacht- en ochtenduren kans op een bui. Matige, af en toe vrij krachtige oostelijke wind (tussen twaalf en dertig knopen).

WEEROVERZICHT:
Een zwakke 'tropical wave' ten oosten van Trinidad, die zich langzaam westwaarts beweegt, zal in de komende 24 uur vrijwel ten noorden van de Benedenwindse eilanden langstrekken. Dit heeft tot gevolg dat de toename van bewolking en buienactiviteit boven de eilanden minimaal zal blijven.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 0800 L.T. Afgelopen 24 uur

Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	half bewolkt	--	--	0.0
Bonaire	half bewolkt	31	26	0.0
Curaçao	zwaar bewolkt	32	26	0.0
St Eustatius	zwaar bewolkt	30	27	0.0
St Maarten	licht bewolkt	30	26	sporen
Amsterdam	geheel bewolkt	18	9	2.0
Boston	motregen	16	12	14.7
Caracas	zwaar bewolkt	--	18	6.0
Chicago	geheel bewolkt	19	13	0.0
Detroit	geheel bewolkt	26	13	6.4
Kingston	half bewolkt	33	25	0.0
Miami	half bewolkt	33	24	0.0
New York	geheel bewolkt	20	15	49.3
Paramaribo	half bewolkt	26	19	7.0
Philadelphia	licht bewolkt	26	19	45.2
Port of Spain	zwaar bewolkt	32	24	0.9
Sto Domingo	licht bewolkt	30	22	0.0

WILLEMSTAD — De fractie van de politieke partij MAN heeft in een brief aan gezaghebber drs Elmer Wilsoe gevraagd een vergadering bijeen te roepen van de centrale commissie ter beantwoording van een groot aantal vragen, die door de leden van de MAN-fractie zijn gesteld.

De fractie van de blauwe partij wijst er in de brief op, dat het in het bijzondder gaat om de beantwoording van vragen die al op 21 april zijn gesteld tijdens een bijeenkomst van de centrale commissie. Die vragen behelsden het Ekilibrio-project in het kader van de begrotingshulp. De fractieleden van de MAN rekenen er op, zo schrijft Mayra Coffie (fractieleidster a.i. van de MAN), dat de leden de beloofde informatie zullen verkrijgen.

Nederlandse cabaretière steelt harten

Kaandorp bespeelt ukulele en publiek

WILLEMSTAD — Het nadeel van een cabaretshow is dat zij bij voorbaat het gevoel geeft o, moeten we soms gaan lachen vanavond? Een enkeling gaat naar het theater met het vaste voornemen geen lachspier te verrekken. Met de show van Brigitte Kaandorp gisteren in Centro Pro Arte was dat geheel onmogelijk. Het is namelijk vrij mocilijk om onbewogen een liefdesverklaring aan te horen die ongeveer zo gaat: o, was ik maar jouw radiografisch bestuurbare zeilboot.

Voor een volle zaal presenteerde de Haarlemmer comediène een aaneenschakeling van kolder, gebabbel, liedjes en nerveus heen en weer geloop.

Zoals te verwachten was, zaten in de zaal voornamelijk 'macamba's' waarvan velen Kaandorp uit de Lage Landen kennen. Maar het waardevolle van de show was dat Kaandorp niet alleen typisch Nederlands cabaret bracht, maar duidelijk moeite had gedaan zich te verdiepen in de actualiteit en de problematiek van Curaçao. Geengageerd bezig zijn heet dat. Die stomme toeristen die zondig onder een stok door willen limboën, het waspoeder uit Venezuela wat zo lekker wegsnuift, de sponsoritis, de rook van Isla: het kwam allemaal aan bod.

Veel van Kaandorps cabaret is echter tijdloos en grensloos. Zo kan het gebeuren dat het publiek op overtuigende wijze in Italië beland waar Brigitte het verband uitlegt tussen een accordeon en een zak sinasappelen. Men krijgt haast medelijden als ze vertelt hoe ze in een verliefde bui tegen een brommer aanloopt en het niet uit kan staan dat haar geliefde de klap niet hoort.

Universeel is ook het lied over de kassièreliefde voor een onbegrepen dichter die altijd shag en twee bananen koopt.

Kaandorp amuseert zich mateloos op Curaçao, om in stemming te blijven eet ze bounty's, drinkt ze martini bianco en loopt ze in slow motion over het strand bij ondergaande zon, maar mooi dat er geen knappe donkere Antilliaan haar in de armen neemt.

OLE

Meer romantisch succes had ze tijdens haar vakantie in Spanje. Een flamenco op de ukulele en een liefdesrelaas in liedvorm met als kernzin 'Ik heb je nooit gezien alleen maar geroken' waren zo Iberisch leuk dat uit het publiek een gepast olé geroepen werd.

De Hollandse spraakwaterval geeft de schouwburgbezoekers nauwelijks tijd om bij te komen van het lachen. De bekentenis dat zij er pas op het laatste moment achter kwam dat een giek geen laagvliegende watervogel is, wordt opgevolgd door een tango over een zangeres van het levenslied die op nogal unieke wijze ten tonele verschijnt.

Overigens wordt er flink de draak gestoken met de jaren-tachtig smartlapmuzak zoals 'Danny Hazes' en 'André de Munk' die groot maakten. Haar eigen smartlappen zingt ze zo kermend hard, dat men van ellende bijna de zaal uit zou lopen.

Na een oer-hollandsnummer over koeien die geheel belangenloos de grondstof leveren voor linksdraaiende yogurt, gaat het naar het einde toe met een persiflage op Madonna.

LELLEBEL

Na het slotlied, het welverdiende applaus en de bloemen, verraste de kleinmaar-dappere cabaretière de zaal met een uitgebreide toegift, waarin ze op geheel eigen wijze een showbizztrap afkwam en het van haar Nederlandse tournee's bekend geworden Lellebel zong.

Brigitte Kaandorp speelde uit een thuiswedstrijd. De reacties uit de zaal waren bijzonder positief. De comediène van de nieuwe lichting gaf er blijk van niet alleen de ukulele, de piano en de accordeon, maar ook het publiek te kunnen bespelen. Haar voorstelling die een compilatie is van nummers uit haar drie shows, is professioneel van opzet en zit boordevol kleine onzin en grote grappen. Sommigen zijn te leuk om te verklappen in een recensie. Het avondvullende programma van voor en na de pauze zit goed in elkaar, sprankelt en zorgt voor lichtvoetig en universeel (dus niet zuiver Hollands) vermaak. Tot diepzinnige diepzinnigheden zoals dat pleonastisch heet, komt het niet, alle uitgekouwde onderwerpen van abortus tot doemdenken, worden in één lied op een hoop geveegd.

Vanavond om 20.30 uur treedt Kaandorp nog éénmaal op in Centro Pro Arte.

• Brigitte Kaandorp getroffen door de sponsoritis: "Dag mijnheer Pilage".

• Tijdens een persiflage van de Madonna-stijl even controleren bij mevrouw Hoyer (Laureen Schenk) of alles naar behoren gaat.

ILPES-delegatie overlegt over technische samenwerking N.A.

WILLEMSTAD — Als gevolg van de deelname van minister Crestian voor Ontwikkelingssamenwerking, met een delegatie, aan de ILPES-vergadering in Montevideo, van 8 tot 10 mei, is er van 1 tot en met 3 juni een delegatie van ILPES op Curaçao geweest. Deze delegatie heeft met diverse instanties besprekingen gehouden om na te gaan of er terreinen zijn voor technische samenwerking tussen de Nederlandse Antillen en ILPES en om gevolg te geven aan de afspraak gemaakt te Montevideo om de vergadering in maart 1990 op Curaçao te houden. Zo meldt de RVD.

Het Instituto Latinoamericano y del Caribe de Planificación Económico y Social (ILPES) maakt deel uit van de Economic Commission for Latin America and the Caribbean (ECLAC), waarvan de Nederlandse Antillen sedert mei 1981 geassocieerd lid is.

De RCP is het hoogste forum van de overheden van Latijns-Amerika en het Caribisch gebied voor het nemen van multilaterale beslissingen op het gebied van planning en coördinatie van het sociaal- en economische overheidsbeleid.

Voor de mogelijkheden van technische samenwerking heeft de delegatie gesprekken gevoerd met het departement voor Ontwikkelingssamenwerking (DEPOS), het Bureau Buitenlandse Betrekking (BBB), het Sociaal Economisch Planbureau (SEPO) en de Universiteit van de Nederlandse Antillen (UNA).

De delegatie bestond uit Edgar Ortegón, coördinator van de Advisory Programme en Eduardo Aldunate, senior expert Project Banks. Vrijdagmiddag 2 juni jl is de delegatie door minister Crestian ontvangen voor een gesprek. Aan dit gesprek hebben naast de beide ILPES-vertegenwoordigers en minister Crestian de volgende personen deelgenomen:

- namens het Bureau Buitenlandse Betrekkingen, drs Joëlle de Jong-Mercelina en drs Lucita Moenir Alam,
- namens Depos, de directeur ir Ralph James, drs ing. Carlos Rovelet en de UNDCTCD-expert, dr Enrique Garcia Ayaviri.

In verband met de technische smaenwerking heeft ILPES de volgende voorstellen gedaan:

- het gezamenlijk organiseren van een seminar met als thema: het opzetten van project databanken en investeringsprogramma's, waarbij karakteristieke kenmerken van de Antilliaanse economie en ervaringen van ILPES met andere landen naar voren kunnen komen.
- aan de hand van het voorafgaande, gezamenlijk te komen tot een projectvoorstel voor het opzetten van een project databank voor de Nederlandse Antillen, waarbij de nadruk wordt gelegd op het ontwikkelen van methoden voor het identificeren, het waarderen en de follow-up van projecten, en tevens het trainen van personeel.
- het organiseren van studietours om kennis te maken met andere nationale ervaringen op het gebied van projectbanken.
- het nemen van de noodzakelijke stappen om te komen tot terms of reference voor een feasibility study voor handelsopties om de Nederlandse Antillen in grotere mate te doen participeren in de internationale economie. Deze studie zal een directe follow-up betekenen van de aanbevelingen van de VIIe conferentie van ministers en hoofden van Planning te Montevideo.
- het samenwerken aan de voorbereiding en uitvoering van de vergadering van de Raad van Beheer van de regional council of Planning van ILPES, waarvan de Nederlandse Antillen in maart 1990 gastland zullen zijn. Ook dit was een uitkomst van de VIIe conferentie te Montevideo

Raad van Commissarissen geeft uitleg over maatregelen bij Alesie

Aandeelhouders bekrachtigen schorsing directeur Doerga

WILLEMSTAD — Turha- e Doegra blijft geschorst s directeur van de rijstfa- riek Alesie Curaçao N.V. edurende de tijd dat het ac- untantskantoor KPMG lynveld Peat Grootens een nderzoek instelt, dat wordt itgevoerd in nauwe samen- erking met gedelegeerd ommissaris mr M. Gorsira an het advocatenkantoor romes Van Doorne & Sjol- ma. De schorsing, die al erder door de Raad van Commissarissen was afgekondigd, werd gisteravond door de aandeelhouders tijdens een vergadering in 'De Tamarijn' bekrachtigd.

Tevens is gisteravond besloten, dat alle stukken door twee commissarissen dienen te worden getekend voor de tijd dat Doerga is geschorst: door de gedelegeerd commissaris en door commissaris S. Gupta. Bij afwezigheid van één van deze twee, dient een andere commissaris mede te ondertekenen.

Gupta blijft commissaris, zo werd gisteravond ook besloten. Doerga had als extra agendapunt het ontslag van Gupta opgevoerd.

VERKLARING

Het is niet juist, dat Doerga gisteravond verantwoording moest afleggen over de jaarcijfers van 1988, zoals de Amigoe gisteren abusievelijk publiceerde. Als agendapunt was opgevoerd: een verklaring van de Raad van Commissarissen aan de aandeelhouders over de redenen van de schorsing van Doerga; tevens heeft de Raad van Commissarissen uitgelegd waarom besloten is het accountantskantoor KPMG een zeer uitgebreid onderzoek te laten instellen.

Met nadruk is gesteld, dat het KPMG-onderzoek geen wantrouwen inhoudt ten aanzien van het accountantskantoor Bakhuis Curiel & Partners. Laatstgenoemd kantoor had vorig jaar zelf gesteld, dat een diepgaander onderzoek noodzakelijk was, door deskundigen, om onder andere de waarde van de machinerieën te kunnen vaststellen.

ONTSLAG

Er is geen sprake van geweest, dat het ontslag van Doerga als directeur een punt van discussie zou zijn. Ook dat werd gisteren abusievelijk in de Amigoe vermeld. De Amigoe had die informatie verkregen uit een, zo bleek vandaag, onbetrouwbare bron, die de berichtgeving wilde 'manipuleren'.

Zo vermeldde deze krant gisteren ook, dat nooit jaarstukken zijn gepubliceerd. Dat is niet juist. Tot en met 1987 zijn wél jaarstukken gepubliceerd, zo vernamen wij. Ook deze foutieve berichtgeving was te danken aan de achteraf zeer onbetrouwbaar gebleken woordvoerder. Tevens waren bij de jaarstukken accountants- verklaringen gevoegd.

Het concept-rapport betreffende de voorlopige resultaten moet nog worden goedgekeurd door de Raad van Commissarissen. Deze goedkeuring is afhankelijk van de resultaten van het KPMG-onderzoek dat nu wordt uitgevoerd.

ONDERZOEK

"Uit informatie uit de jaarstukken is gebleken dat Doerga grote vorderingen voor een bedrag van ruim 700.000 gulden van twee gelieerde bedrijven aan Alesie heeft onttrokken", zo meldde de Amigoe gisteren. Dat is niet juist, daar dit nog moet worden bewezen. Ook dit maakt onderdeel uit van het KPMG-onderzoek. Daaruit zal ook moeten blijken of het juist is, dat Doerga persoonlijk een vordering van 200.000 gulden zou hebben op Alesie.

Ook zal nog onderzocht moeten worden of de volgende passage, gisteren in de Amigoe gepubliceerd op gezag van de bron die wij gisteren nog als 'betrouwbaar' beschouwden, juist is: "In de boeken stond vorig jaar een privéschuld van een half miljoen gulden geboekt. Deze bleek nu verminderd te zijn tot twee ton. Dit houdt in dat Doerga 300.000 gulden uit Alesie heeft doorgesluisd en in totaal heeft hij dus 1 miljoen gulden aan het bedrijf onttrokken, terwijl Alesie in 1988 een verlies van 3 ton heeft geleden".

WINST

De Amigoe meldde gisteren, dat voor Alesie een winst van 130.000 gulden wordt verwacht. Dat is niet juist, want de Raad van Commissarissen heeft over 1989 nog geen enkel stuk ontvangen. Zeer onlangs is pas het concept over 1988 ontvangen.

Er is geen sprake van geweest, dat Doerga gisteravond verantwoording moest afleggen over de hoogte van de representatie-, reis- en autokosten. Doerga wilde gisteravond zelf verslag over een en ander uitbrengen.

Onderzocht wordt of het juist is, dat Doerga bij het Benelux-depot de naam Alesie op eigen naam heeft laten registreren.

---

ilandsraadsleden an Sint Maarten:

fschaffing van ortlopende rbeidscontracten

PHILIPSBURG - Joe en ene Richardson, twee eden van de Eilandsraad van int Maarten voor de Democratische Partij, hebben in elegrammen aan de regering n de Staten van de Nederandse Antillen er op aangedrongen om zo spoedig mogeijk een einde te maken aan et bestaan van de kortlopende arbeidsovereenkomsten. n elk geval willen de voormalige gedeputeerden, dat de egering maatregelen treft om et misbruik van het estaan van de kortlopende rbeidsovereenkomsten egen te gaan.

De raadsleden stellen, dat e wijze waarop gebruik emaakt wordt van de kortlopende arbeidscontracten enszins in overeenstemming met de 'geest van de wet'

De Richardsons hebben evens telegrammen gestuurd r Claude Wathey, Millit Wever en Marcel mbs, drie Statenleden die nt Maarten vertegenwoorgen.

Gerard Fagel doodgeschoten

WILLEMSTAD —Vanmorgen omstreeks vijf uur Nederandse tijd is de 42-jarige eroemde restaurateur rard Fagel in zijn woning ij het restaurant De Hoefslag in Bosch en Duin (Nederland) doodgeschoten. Dat heeft een woordvoerder van de politie in Zeist bekendgemaakt, zo meldt het ANP.

Gerard Fagel zou deze maand naar Curaçao komen, waar in het Princess Beach Hotel & Casino op 23 en 24 juni een uniek diner zal worden geserveerd, bereid door onder anderen de chef-kok van De Hoefslag en de chef-kok van De Swaen, een ander top-restaurant in Nederland. Vanwege de dood van Gerard zal nu vermoedelijk zijn broer Martin Fagel ook niet naar Curaçao komen, zo vernam de Amigoe van een woordvoerster van het Princess Beach Hotel & Casino.

Volgens de woordvoerder van de politie in Nederland is nog niet bekend hoeveel personen bij de moord op Gerard Fagel betrokken zijn en hoe zij het huis van Fagel zijn binnengekomen. Gerard Fagel was op dat moment alleen met zijn vrouw in de woning aanwezig. Er is een recherche-bijstandsteam van veertig man gevormd voor het onderzoek.

Gerard Fagel zou volgende week vrijdag 43 jaar zijn geworden.

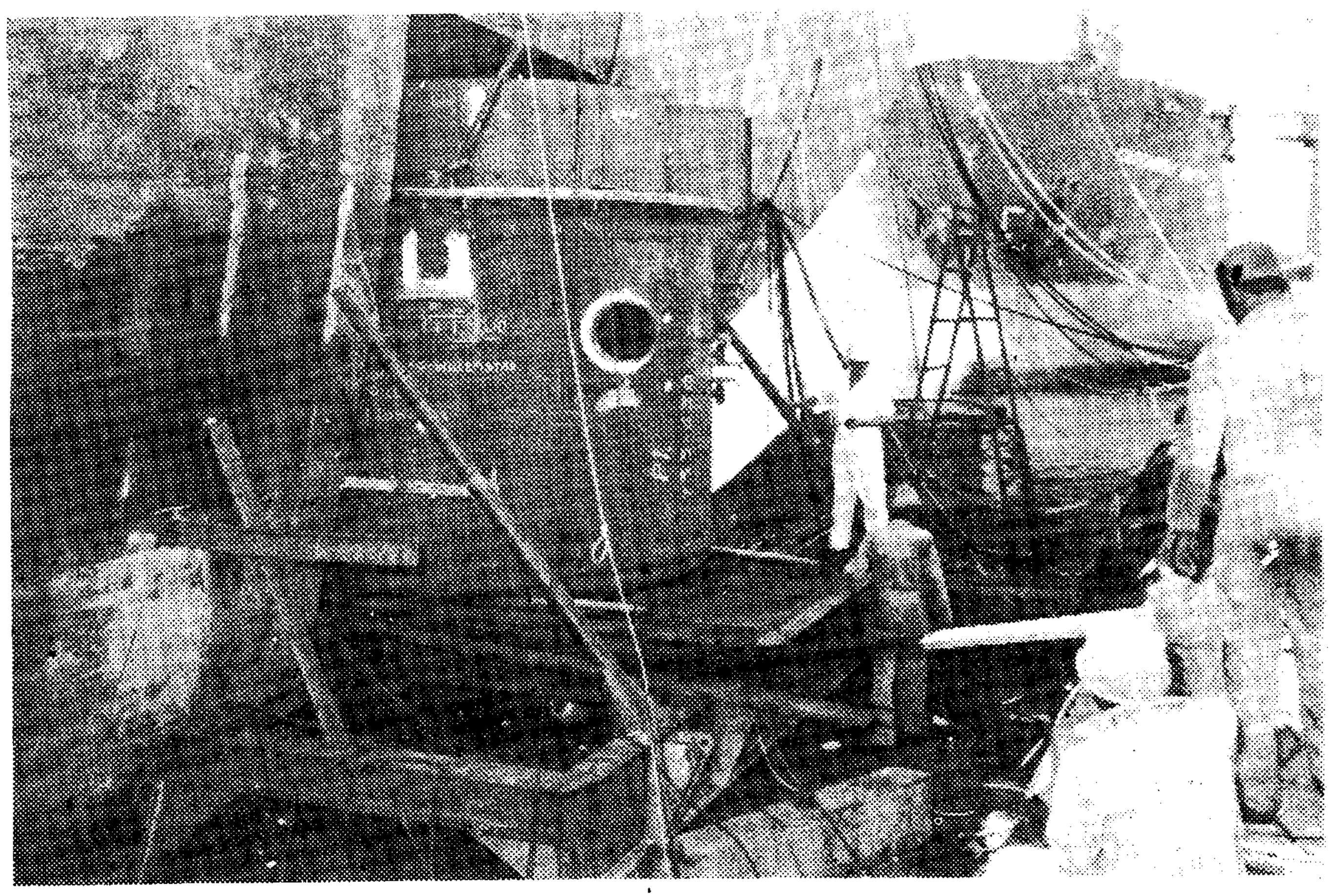
MAN-telegrammen

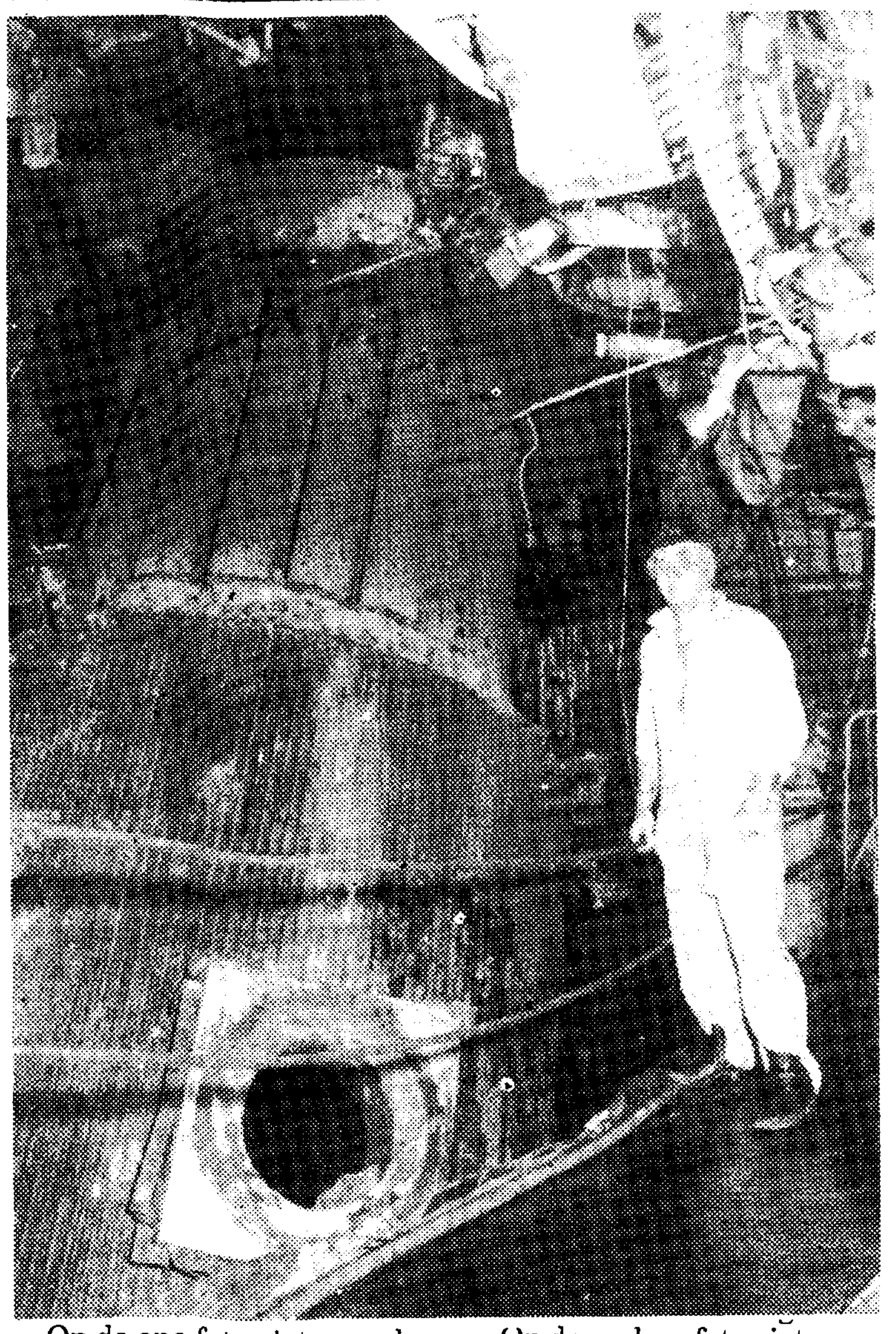
WILLEMSTAD —De politieke partij MAN heeft condoleancetelegrammen gestuurd naar de Surinaamse president R. Shankar, de Surinaamse vereniging JPF en naar de Surinaamse Luchtvaart Maatschappij in verband met de ramp met de DC-8 van de SLM.

Holistic Center

WILLEMSTAD — In verband met de aandacht die deze week geschonken werd aan de milieubescherming, zal morgen in de oefenzaal van het Holistic Health Center of Curaçao, een lezing gehouden worden met als titel: 'Het verschijnsel mens, zijn opkomst, ontwikkeling en terugtrekking in de natuur', een geestelijke/wetenschappelijke benadering.

De lezing is om tien uur 's morgens in de oefenzaal van het Holistic Health Center of Curaçao in het Saliña Shopping Center, waar vroeger de meubelzaak Mesker was.

Op de ene foto ziet men de Caruao op het moment dat zij het droogdok inging.

Op de andere foto ziet men de installatie van de nieuwe ketel.

CDM voltooit reparatie van Venezolaanse tanker Caruao

WILLEMSTAD - Afgelopen donderdag heeft de Curaçaose Dok Maatschappij (CDM) de grootste scheepsreparatie in haar geschiedenis voltooid. Het gaat hierbij om de Venezolaanse tanker Caruao van Maraven.

De 171 meter lange tanker is in 1987 gebouwd en weegt bijna 20 ton. Afgelopen december liep de Caruao aanzienlijke schade op vanwege een ontploffing van een van haar ketels. De explosie heeft de ketel volledig vernield en heeft bovendien schade veroorzaakt aan een andere ketel, de rest van de installatie en de romp.

Op 30 januari is de Caruao in het dok gegaan en onmiddellijk zijn experts van de CDM aan de slag gegaan om de schade te inventariseren. Besloten is dat de Zweedse maatschappij Sunrod een nieuwe ketel zal bouwen. Nadat de ketel in gedeeltes op Curaçao is aangekomen, hebben werknemers van de CDM de ketel in elkaar gezet, terwijl andere werknemers andere reparatie werkzaamheden hebben uitgevoerd, zoals het sluiten van de romp.

In totaal zijn er meer dan 88.000 werkuren besteed aan de reparatie van de tank. Het werk aan Caruao was twee weken geleden voltooid, maar een explosie in een andere verdamper was er de oorzaak van dat de Caruao niet kon vertrekken. Ongelukkigerwijs raakte bij de explosie een werknemer gewond. Met ernstige brandwonden moest W. Boesenkool in het ziekenhuis opgenomen worden. Inmiddels is de situatie van de gewonde aanzienlijk verbeterd. Hij is buiten levensgevaar en de gewonde is inmiddels van de intensive care-afdeling overgeplaatst. De oorzaak van dit ongeval wordt nog onderzocht.

De eigenaar van de tanker, Maraven, heeft met voldoening kennis genomen van de hoge kwaliteit van de werkzaamheden en voor de CDM betekent de succesvolle reparatie van de Caruao dat de maatschappij in staat is in korte tijd kwaliteitswerk te leveren. CDM is van plan om op de internationale markt voor scheepsreparatie zich juist door middel van het leveren van kwaliteitswerk in korte tijd, concurrerend op te stellen. Tot zover een mededeling van de CDM-woordvoerder Charles Grootens.

WILLEMSTAD —De Speciale Operatie dienst van de politie heeft gisteren in verband met een aantal van misdrijven, zoals bedreiging, diefstal en oplichting verdachte personen aangehouden. Het ging om de 45- jarige F.G., R.M. (36), R.W. (33) en J.B. van 26 jaar. Alle verdachten werden voor verder onderzoek naar het bureau overgebracht.

WILLEMSTAD —Ter hoogte van de Charlottestraat werden gisteren drie personen aangehouden wiens verblijfspapieren niet in orde bleken. De drie zijn overgegeven aan de vreemdelingenpolitie.

Caribe Shoes Production introduceert schoenen van Curaçaose makelij

WILLEMSTAD — Sinds 14 mei draait in Tera Corra een kleinschalig schoenenfabriek. Anna B. Martinez is directrice van het eerste Curaçaose schoeisel bedrijf. Met nog vier anderen richtte zij de naamloze vennootschap Caribe Shoes Production op en haalde zij de Colombiaanse schoenmode-ontwerper Arturo Echavaria naar de Antillen. Zij trok zeven jongens aan die in de bedrijfsruimte opgeleid worden in het machinaal vervaardigen van schoenen. Deze week toonde Martinez, bijgestaan door Vivian Llewellyn enkele voetbedekkers met een interessant ontwerp.

Momenteel ligt de produktie nog op 25 schoenen per dag. Maar het is de bedoeling dat later dagelijks 250 stappers geproduceerd worden, aldus informeert Llewellyn. Vooralsnog zijn het alleen damesschoenen die de markt op gaan. Heren- en kinderschoenen volgen later, afhankelijk van hoe de zaken zich ontwikkelen. Andere lederwaren behoren tot de uitbreidingsmogelijkheden van het produktie-assortiment.

In principe is het mogelijk dat particulieren met hun eigen schoenontwerp naar de fabriek toestappen en hun idee laten uitwerken door de colombiaanse ontwerper. Volgens Martinez en Llewellyn zou dit laten ontwerpen binnen de grenzen vn het betaalbare liggen.

Afzetgebieden zijn Curaçao, Aruba en Bonaire. Van hieruit wordt verder gekeken naar het Caribisch gebied. Er zijn connecties met Jamaica.

De diverse veelkleurige ontwerpen gaan de consument ongeveer veertig gulden kosten. De maten 31 tot en met 42 zullen verkrijgbaar zijn. In de toekomst worden daar grotere en kleinere maten aan toegevoegd.

Voorlopig zal men de markt binnenstappen met schoenen van de merken Tula, Shavis en Martiwik.

De schoenen worden in een bedrijfje-aan-huis gemaakt. Er bestaan plannen voor het verhuizen naar andere bedrijfsruimte. De huidige werkruimte is te klein.

In een brief aan de media laten de zeven jongeren weten blij te zijn de kans te hebben zich te kunnen bekwamen in het maken van schoenen en op hun eigen wijze bij te dragen aan de ontwikkeling van de economische bedrijvigheid van het eiland.

Over enkele weken verschijnen de eerste schoenen met het etiketje 'made in Curaçao' in de winkel. Voor de productie wordt gebruik gemaakt van leer uit Venezuela, Colombia, Brazilië, Costa Rica en Peru, afhankelijk van de prijs. Dit lokale produkt zal moeten concurreren tegen de schoenen uit Taiwan, Spanje, Venezuela en Colombia. Men laat de gedachten gaan over een verzoek voor marktbescherming, maar de naamloze vennoten konden verder niets concreets zeggen over deze plannen.

Nieuws in vogelvlucht

MOSKOU - Duizenden gewapende Oezbeken bestormden vrijdag de Oezbeekse stad Kokand. Er werden 3 fabrieken bezet en men dreigde een trein met benzine op te blazen als de politie 400 gevangen genomen Oezbeken niet vrijlaat. Er raakten 100 mensen gewond door kogels bij deze onlusten. Er zijn helicopters en arsten naar het gebied gestuurd terwijl vliegtuigen klaar staan om etnische Turken te evacueren. Luchtfoto's, vertoond door de SU tv laten brandende huizen zien en enorme mensenmassa's.

*****

MOSKOU - SU-leider Gorbatsjov zei in een toespraak tot het parlement dat zijn positie niet bedreigd wordt door een staatsgreep. Hij zei dit vrijdag, de laatste dag van de vergadering van het volkscongres dat op 25 mei voor het eerst bijeenkwam. Gorbatsjov zei gesteund te worden door zowel het Centrale comite als door het regerende Politburo. De SU-leider ging ook in op het verwijt dat hij teveel macht aan zich trekt. Hij zei dat zo iets tegen zijn overtuiging als communist zou ingaan.

*****

PEKING - Zaterdag werd begonnen met het oppakken van dissidenten in China. Studenten en intellectuelen vrezen dat dit het begin is van een landelijke zuiverings-actie. In Shanghai werden 9 oprichters van een nieuwe onafhankelijke vakbond aangehouden. De terugkeer van sterke man Deng Xiaoping op het politieke toneel in China nadat hij voor het laatst was gezien samen met SU-leider Gorbatsjov gebeurde in het bijzijn van de bejaarde partij-veteranen die bekend staan als voorstanders van de harde lijn ... Li Peng ... Zhao Ziyang die naar men aanneemt wel afgezet zal zijn. Wel prominent aanwezig waren oa ex-president Li Xiannian (80), de ex-parlementsvoorzitter Peng Zhen (86), vice-president Wang Zhen (81) en de plv voorzitter van de Raadgevende commissie Bo Yibo. Wegens ziekte was afwezig de voorzitter van dit college van partijveteranen Chen Yun (84).

*****

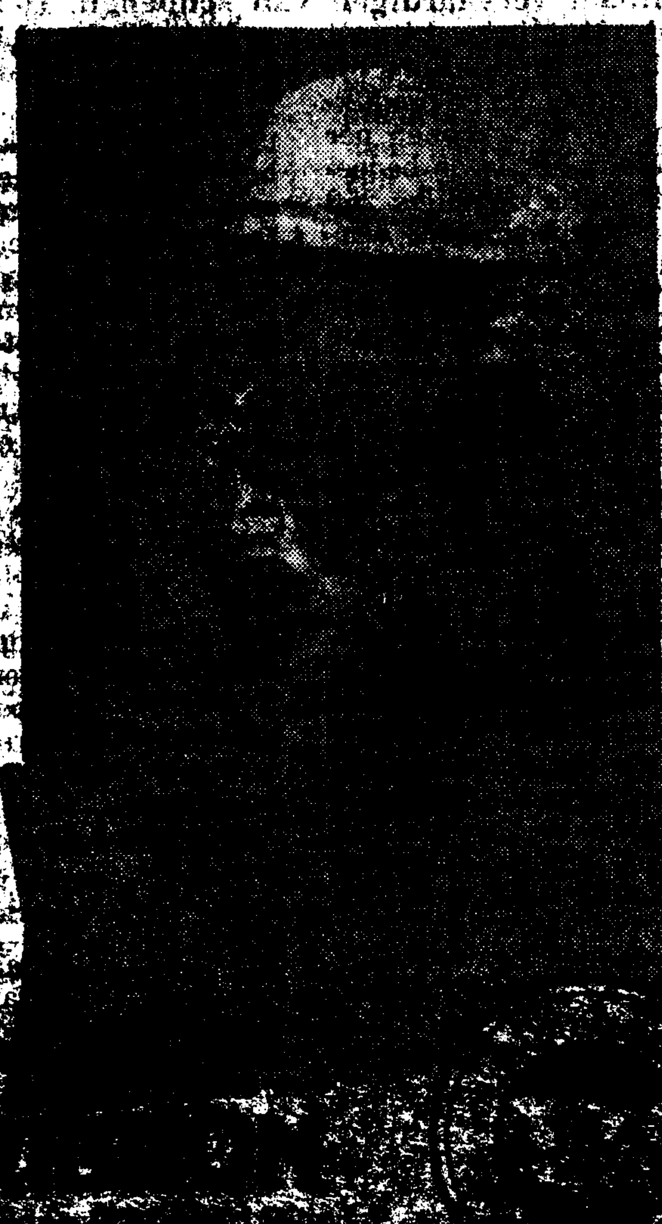
AMSTERDAM - De slotkoers van de dollar in Amsterdam was vrijdag 2,2310 gulden. De stijging komt door de ... groothandelsprijzen in mei. De stijging bedroeg 0,9 %. Men had een stijging van 0,4 % verwacht. Dat kwam ... 5,5 % op ... cijfer ... 11,1 % op jaarbasis. De Dow Jones index in Wall Street zakte 3,48 punten naar 2.510,48.

*****

KAAPSTAD - De poging om ... [illegible]

*****

MOSKOU - ... [illegible]

Libanon - het begrip voorbij

EZE maand ging, begeid door het daverende eweld van een nieuwe geechtsronde, de Libanese urgeroorlog zijn vijftiene jaar in.

In die jaren heeft in het leine bergland aan de ostelijke Middellandse eekust zo'n beetje ideeen tegen iedereen gechten.

Hoe kwam het zover in et mooiste land ter weeld, waar de vriendeijkste mensen het lekerste eten klaarmaken?

Het spoor leidt tot de wartste bladzijde in de uropese geschiedenis, ie fascisme heet.

Op het eerste gezicht ijkt Ain el-Remmace, een oorstadje bij overwegend hristelijk Oost-Beiroet, en niet ongezellige woonn winkelbuurt. Toch eeft deze wijk als geen ndere het odium meegeregen van de brandhaard aar één van de langste urgeroorlogen van onze euw is begonnen.

Je moet hem weten te inden, de Grieksatholieke Onze Lieve rouwe kapel, een eenoudige, omgebouwde gage in een woon en winelpand.

De curé van de kapel, pater rancois Moubayyed, heeft en beetje zij buik vol van al le buitenlandse journalisen die steeds maar weer koen vragen hoe het allemaal egon, hoewel de geschiedeisboekjes het sindsdien keer p keer tot in den treure uit de oeken hebben gedaan. "De ensen hier", meent hij, willen niet steeds weer herinerd worden aan het verleen. Ze willen leven, ze willen en toekomst opbouwen voor en generatie die het wellicht eter zal doen dan deze."

De dag van de inwijding an pater Francois' kapel is e dag dat de Libanese burgeoorlog "officieel" begon, 13 pril 1975. "Camille Chaoun, ex-president van de Lianese republiek en Pierre emayel, minister en leider an de maronitische Falansten waren aanwezig", herinert pater Francois zich, en tijdens de inwijdingsliurgie klonken er schoten in e straat. Op zichzelf niks onebruikelijks; vlakbij was et Palestijnse vluchtelinenkamp Tell el-Za'atar, en pgeschoten jongens uit het amp scheurden wel vaker oor de wijk, terwijl ze hun reolvers in de lucht eegschoten."

Helaas werd er dit keer een oorbijganger geraakt en odelijk getroffen door een erdwaalde kogel. Het achtoffer was Joseph Aboe A'asy. Kijk, hier is z'n geenkplaat. Vlak nadat het ebeurd was kwam er iemand innen en fluisterde Pierre emayel iets in zijn oor. De alangisten-chef verliet de apel. Niet lang daarna klonk er mitrailleurvuur. We ingen kijken en zagen een et kogels doorzeefde bus, evuld met de lijken van de 27 alestijnse inzittenden. Overlevenden waren er niet."

MAFIA-ACHTIG

Het was allemaal snel gegaan. Te snel om nog van toeval te spreken, al lijkt pater Francois een beetje zenuwachtig te worden bij die suggestie. Waren het wel "Palestijnse opgeschoten jongens" die Aboe A'asy hadden doodgeschoten? Niets is minder zeker, en het feit dat nog geen kwartier later vanuit zorgvuldig gekozen posities Falangisten de Palestijnse buspassagiers met mafiaachtige precisie uitroeiden toont vrijwel zeker aan dat Gemayel van tevoren moet hebben geweten wat er ging gebeuren.

Als groot bewonderaar van Hitler, Franco en Mussolini, was de oude potentaat al voor de Tweede Wereldoorlog bezeten geweest van een herstel van de klassieke glorie van Phoenicië, het land van de koene zeevaarders die al eeuwen voor het begin van onze jaartelling vanuit het huidige Libanon handel dreven.

■ *'De mensen hier willen leven, ze willen een toekomst opbouwen voor een generatie die het wellicht beter zal doen dan deze'.*

EEN ORIENTAALSE STUIPTREKKING VAN EUROPEES FASCISME

Zijn christelijke maronieten vormden in het idee van Gemayel de aangewezen, geprivilegieerde klasse om de islamitische "Untermensch" uit de Libanese bergen weg te zuiveren. Die moesten maar terug naar de woestijn, zo meende Gemayel. De gaskamers die Hitler voor de Joden had bestemd, had de Falangistenleider niet minder in gedachten voor de islamiet die het zou wagen zich ongevraagd op "Phoenicisch territorium" op te houden.

Hij greep zijn kans in 1943, toen het Franse mandaat over Syrië en Libanon was overgenomen door de Vichyregering van maarschalk Pétain die met het nazi-regime collaboreerde. Horden matonieten daalden af uit de bergen naar de Libanese kuststrook, bezetten onder bescherming van Franse troepen handelshuizen en andere sociaal-strategische plekken ten koste van de traditionele koopmansklasse in Libanon, bestaande uit Grieks-orthodoxe en soennitisch-islamitische familiebedrijven. Het was niet meer en niet minder dan een "maronitische kruistocht".

Na het vertrek van de Fransen vestigden de Falangisten een maatschappij in Libanon waar economie en politiek hand in hand gingen, en families zich ervan verzekerden zowel in de geld- en handelswereld als in de ambtenarij en de wetgevende macht stevig verankerd te zijn. Tot op de dag van vandaag worden zaken als papieren die niet in orde zijn of onbetaalde rekeningen in Libanon zelden officieel afgehandeld, maar "geregeld" via een zwager, een oom, of de goede kennis van een buurman die ergens een familielid heeft zitten.

Het leverde een overheid op waarvan in de loop der aren de lamlendigheid en de corruptie spreekwoordelijk zouden worden. Beiroet werd in de jaren vijftig een stad waar je rustig een in Europa gestolen schilderij in de etalage kon zetten, een lading hasjies kon verschepen of valse bankbiljetten kon drukken. De Libanese nationaliteit was te koop voor 25.000 Libanese ponden, destijds een soortgelijk bedrag in guldens, vragen werden er niet gesteld. Tegelijkertijd werd Libanon een broeinest van internationale spionage en contraspionage. Europese, Amerikaanse, Russische en alle andere geheime diensten konden er ongestoord hun gang gaan. Israëlische Mossad-agenten en hun Palestijnse tegenstanders intrigeerden en moordden er in alle vrijheid op los; gerechtelijke onderzoeken werden eenvoudig afgekocht.

FATAAL

In het begin van de jaren zeventig, onder de christelijke president Soeleiman Franjié bereikt de corruptie in het Libanese staatsapparaat een fataal dieptepunt. Franjiéh zelf was clanopperhoofd uit Zhorgta, vlak ten oosten van de noordelijk Libanese havenstad Tripoli. Via deze haven leidde de president een internationaal syndicaat van handel in wapens, drugs en gestolen kunstwerken. Het gezagsvacuum wordt door de Falangisten-leider aangegrepen om de constitutionele overeenkomst van 1943 die voorzag in een relatieve machtsdeling tussen maronieten, soenieten en sji'ieten in de vorm van respectievelijke verdeling van de posten van president, premier en parlementsvoorzitter te ondermijnen.

Massale recruteringen volgen verhitte propagandacampagnes en brallend verbaal geweld van de kant van Gemayel. "Ikzelf en al mijn kameraden worden overdonderd", herinnert zich vandaag de dag een spijtoptant van het twintigsteeeuwse Libanese kruisvaarderswezen, "Gemayels redevoeringen op de universiteitscampussen waren iets nieuws in een land waar het hele leven een spelletje leek. Hij sprak in termen van volk en vaderland, en dreigde met Palestijnse horden die ons in slavernij zouden afvoeren als we ons er niet tegen zouden wapenen. Niemand realiseerde zich de onzin van zijn geschreeuw, maar de jongens vonden hem opwindend en lieten zich meeslepen in een avontuur waarvan ze de gruwelijke dimensies zelfs niet inzagen nadat het te laat was". Een trieste bekentenis waar menig oosterbuur inmiddels op leeftijd van kan meepraten.

PROPAGANDA

Paul Hitti, journalist en presentator van het Franstalige televisiejournaal in Libanon, heeft een licht afwijkend oordeel. "Tussen 1970 en 1975 is het Israël geweest dat een indrukwekkend netwerk heeft opgezet van propagandaverspreiders. Ze waren overal, en ze vertelden de Palestijnen: pas op, de Falangisten zijn zich aan het bewapenen en als ze hun kans schoon zien zullen ze een slachting aanrichten in de vluchtelingen kampen.

Tegelijkertijd gingen hun collega's naar de falangisten met de waarschuwing: wees op je hoede, de Palestijnen hebben de hoop opgegeven hun verloren land terug te krijgen, en ze staan op het punt Libanon als alternatief te nemen. Na de intriganten kwamen de wapenhandelaren en ik zweer het je: Israëliërs en niemand anders hebben in die tijd gouden zaken gedaan in een uitverkoop van wapens; aan de Falangisten, maar ook aan de PLO-eenheden in de Palestijnse kampen in Oost Beiroet. Bestemd voor niets anders dan een straatoorlog met geen ander doel dan ze elkaar te laten uitroeien."

Als de uitbarsting van een jaren rommelende vulkaan brandde de burgeroorlog los. Na het incident van die dertiende april 1975 hadden beide opgehitste partijen eindelijk de langgezochte aanleiding om hun bloeddorst, opgekweekt door een fossiele fascist, te stillen.

En de volgende dag kwamen ze tevoorschijn: Gemayel's gefrustreerde machos met hun mitrailleurs, hun mortierkanonnen, blindelings vurend op alles wat er van de heuvel van Tell el-Za'atar af kwam, soms zelfs hun eigen buren die een bezoek aan bevriende Palestijnse families hadden gebracht.

Buurten werden bastions, afgeschermd door hoge barricaden. In die eerste dagen van burgeroorlog deden de beruchte sluipschutters, die tot op de dag van vandaag de Libanese hoofdstad onveilig maken, hun intrede.

Hoewel de gevechten in eerste instantie hoofdzakelijk tussen Falangisten en Palestijnen gingen, bleef de reactie van islamitische Libanese groepen niet uit. De eerste die een lans brak voor de Palestijnen was de leider van de Druzen Kamal Djoemblatt, een paar jaar later op geheimzinnige wijze vermoord en opgevolgd door zijn zoon Walid. Djoemblat, minister in het kabinet van premier Rachid Solh, veroorzaakte een regeringscrisis. Soennitische en sji'itische leiders volgden, en half mei waren het niet alleen maar Palestijnen, maar ook sji'itische Libanezen en Koerdische vluchtelingen die door de Falangisten in de korttenwijk La Quarantaine bij de haven, in tegenwoordig Oost-Beiroet, in de tang werden genomen. Half januari 1976 zou de bloeddorst van de maronieten, gesteund door de militie van oud-president Camille Chamoun, gestild worden in massamoorden in Palestijnse kampen en Libanese moslemwijken.

Op 14 januari 1976 vormden de massamoorden in La Quarantaine het voorlopig dieptepunt in de maronitische wreedheden: meer dan duizend mensen werden op beestachtige wijze vermoord en naderhand werden lichamen van doden, maar ook van gewonden met bulldozers bijeengeveegd.

Kaartenhuis

Intussen had de president Franjiéh die voorlopig partij koos voor Gemayel, het gezag in duigen laten vallen. Het leger, geleid door een maronitische kliek waarvan de incompetentie spreekwoordelijk was, koos partij, muiterijen volgden en de enige legale gewapende macht in Libanon stortte als een kaartenhuis ineen.

Veel gebeurde er in de veertien jaar burgeroorlog die volgden. Syrië kwam in 1976 tussenbeide - op verzoek van dezelfde in het nauw gedreven maronieten die heden ten dage de nog steeds in Libanon aanwezige 25.000 man Syrische troepen verketteren en de schuld geven van alle ellende die ze zelf hebben aangericht.

In alle delen van Libanon, maar in het bijzonder in het veelgeplaagde Beiroet, zijn ze in een eindeloze variëteit tegen elkaar tekeergegaan: christenen tegen moslems, soennieten en linkse partijen tegen sji'ieten: sji'ieten tegen andere sji'ieten, sji'ieten tegen Druzen, sji'ieten tegen Palestijnen, Palestijnen tegen andere Palestijnen, linkse groeperingen tegen elkaar, verdeeld in pro- en anti-Syrische elementen, en niet te vergeten christenen tegen andere christenen.

De verschrikkelijke inval van Israël in 1982 en de daaropvolgende Israëlische bezetting van het zuiden van het land, de komst van Iraanse "vrijwilligers" en het aanhoudende stoken van Syrië verscheurde het land nog meer. Al met al lijkt Libanon na 14 jaar burgeroorlog een land waar al het ongeluk, alle misdaden tegen de mensheid en alle blinde haat zich heeft samengebald.

Op het moment dat ik deze regels neerschrijf vallen er Syrische granaten op de havens van Oost-Beiroet en Djounieh, iets verder naar het noorden, terwijl maronitische artillerie islamitische wijken blindelings bestookt.

Dwars door de stad loopt een scheidslijn waar het onkruid in de straten woekert tussen verlaten panden vol gaten, waar schoten klinken van de sluipschutters die er nog altijd heer en meester zijn. In de kleine enclave in en rond Oost-Beiroet die rest van een Libanon waar de Arabische christenen ook de lakens uitdeelden, bralt een generaal die de macht in handen heeft gekregen voor de televisie over bevrijding van het vaderland van vreemde overheersing. In de rest van het land wacht een murw gebombardeerde bevolking op een nieuwe lading geweld - nauwelijks begrijpend, voorzover de wil tot begrijpen hier nog bestaat.

..S JOHANNES Paulus ... deze dagen de gast van ... overwegend protestantse landen, waar de ... katholieke kerk een uiterst kleine minderheid vormt. ... kennis maken met ... andere kerk dan welke hij in Polen en Italië gewend is. Op verschillende plaatsen nam hij deel aan oecumenische vieringen. Onder meer in de Lutherse kathedraal van Turku in Finland. Samen met aartsbisschop John Vikstroem (rechts) ging de paus daarbij voor in gebed en bezinning.

Evangelikalen pleiten voor toenadering tot Wereldraad

Samenwerking nodig tussen Wereld-evangelisatie en Lausanne-comité

SAN ANTONIO — Een groep evangelikalen heeft het Lausanne- comite voor wereld- evangelisatie opgeroepen zijn volgende zendings- conferentie samen te houden met die van de Wereldraad van Kerken. Twee wereldwijde bijeenkomsten over hetzelfde onderwerp vraagt in financieel en organisatorisch opzicht erg veel van de kerken en wekt voor de buitenwacht een vreemde indruk, schrijven veertig Evangelikalen die deelnemen aan de Wereldzendings- conferentie in San Antonio.

De meesten van hen zullen ook aanwezig zijn op de wereldwijde bijeenkomst van het Lausanne- comite die in juli in Manila wordt gehouden. De twee organisaties hadden zich voorgenomen hun zendingsconferenties niet in hetzelfde jaar te organiseren, maar om een aantal redenen slaagde de Wereldraad van Kerken er niet in zijn bijeenkomst reeds in 1988 te houden.

HETZELFDE PROGRAMMA

In San Antonio zijn drie officiele waarnemers aanwezig van het Lausanne- comite, dat jarenlang als Evangelische tegenhanger van de Wereldraad werd beschouwd. Volgens de Evangelikalen in San Antonio is er al veel verbeterd als de volgende conferenties op dezelfde plaats en dezelfde tijd worden gehouden en de bezoekers deels hetzelfde programma volgen.

De Evangelikalen schrijven in hun brief aan het Lausanne- comite dat te lang de indruk is gewekt dat de Wereldraad alleen maar bezig was met vragen over gerechtigheid en dat het Lausanne- comite zich slechts inliet met de persoonlijke bekering van mensen. Evangelisatie en sociaal- politieke betrokkenheid zijn beide deel van "onze christelijke plicht", zoals het Lausanne- comite in 1974 al formuleerde. De beide organisaties kunnen derhalve veel van elkaar leren.

GROTE OPENHEID

Het feit dat de Wereldraad zich hard maakt voor de rechten van de armen, betekent niet dat hij het getuigenis van Jezus heeft laten varen, aldus de Evangelikalen. Zij vinden het zeer positief dat de Wereldraad- conferenties plaatsen zijn waar onderdrukte groepen hun stem kunnen laten horen. Ook bestaat er grote bewondering voor de grote openheid op de conferenties, waardoor zeer uiteenlopende meningen gehoord kunnen worden.

De Evangelikalen missen in San Antonio wel aandacht voor gebedsgenezing en bevrijding van duivelse machten, schrijven ze. Ook volgen ze met grote zorg de discussies over het getuigenis van het Evangelie tegenover aanhangers van andere godsdiensten. "Het Lausanne- comite neemt de exclusieve uitspraken die in de bijbel over Jezus Christus worden gedaan, zeer serieus", aldus de Evangelische deelnemers in San Antonio. Zij verwijzen naar een rapport van de Wereldraad, waaraan ook het Lausanne- comite een bijdrage heeft geleverd: "Christenen zijn de boodschap van Gods redding in Christus verschuldigd aan elk persoon en aan elk volk".

REDELIJK GOED

Dr. Eugene Stockwell, directeur van de Wereldraad- commissie voor zending en evangelisatie, hoopt ook dat de Wereldraad en het Lausanne- comite in de toekomst meer kunnen samenwerken. Hij vindt de relatie tussen de organisaties "redelijk goed". Stockwell wil graag de indruk wegnemen dat er grote onenigheid bestaat en wenst het Lausanne- comite niet als tegenhanger van de Wereldraad te betitelen. Iedereen op de Wereldzendingsconferentie in San Antonio is eigenlijk een Evangelikaal, zei hij tegenover de pers.

Een van de officiele waarnemers van het Lausanne- comite, de Tsjechische predikant dr. Cyrill Horak, is dat niet met Stockwell eens. Hij heeft in ieder geval een deelnemer ontmoet die niet echt evangelisch is, namelijk die vrouw die betwijfelde of Jezus de enige weg tot behoud van de mensen is.

ALS

Horak kan zich goed vinden in de opmerking die In San Antonio de laatste dagen regelmatig is te horen: Als alles zending is, dan is niks zending. Het is goed dat de kerk zich verantwoordelijk voelt voor de armen en strijdt voor vrede en sociale gerechtigheid, maar dit is volgens hem geen zending of evangelisatie. De belangrijkste taak van de kerk is verkondiging van het Evangelie en als de Wereldraad zich daaraan gehouden had, dan was er waarschijnlijk nooit een Lausanne- comite opgericht, aldus Horak.

De bijeenkomst in Manila (11 tot 20 juli) is een vervolg op het congres dat in 1974 in het Zwitserse Lausanne werd gehouden. "Lausanne" markt het begin van een beweging die zichzelf tot doel heeft gesteld de hele wereld met het evangelie te bereiken.

In Manila zullen strategieën worden ontvouwd om dit zo mogelijk voor het jaar 2000 te bereiken. Dat zou "een prachtig cadeau zijn voor Jezus op zijn 2000de verjaardag", dus internationaal directeur dr. Thomas Wang vorig jaar op een bijeenkomst in Zeist. Wang zei bij die gelegenheid dat er geen sprake is van een slechte verstandhouding met de Wereldraad.

Hindoe-hoogleraar Rao:

Christendom is onze grote broer

SAN ANTONIO — Het christendom is voor ons een grote broer, die zich met liefde moet ontfermen over de ... broers en vooral ... moet proberen hun positie te ondermijnen. De godsdienst met de meeste aanhangers ter wereld heeft van de andere religies niks te vrezen en kan dus zonder enig probleem de dialoog beginnen, aldus prof. dr. K.L. Seshagiri Rao, de enige Hindoe die de Wereldzendings- conferentie in San Antonio bijwoonde. Rao komt uit India en doceert ... godsdiensten aan ... universiteit van Virginia ... Verenigde Staten.

... Indische hoogleraar is ... met de aanwezigheid ... vertegenwoordigers van andere godsdiensten ... conferentie in Texas. Hij ... het moedig dat op deze historische bijeenkomst" de ... tussen het christendom ... andere godsdiensten uit... aan de orde wordt gesteld.

DILEMMA

... dat de conferentie... staat zijn uit het di... men dat zich ook in ... aftekende. Aan de ... een groep die alle ... die de enige weg is om ... behouden te worden. Aan de andere kant staan de mensen ... er nadrukkelijk rekening ... houden dat de verkondiging van Christus plaatsvindt ... een wereld vol andersgelovigen. Deze groep is uit op de dialoog met Moslims, Hindoes en Boeddhisten en wil, aldus Rao, ... met hen werken aan een ... aardigere wereld.

... in het voetspoor van ... het thema van de ... Wereldzendings- conferentie ... houdt volgens de Indier ... dat de kerk de mensen ... en de wereld hoop en waardigheid brengt. Christenen moeten daarbij elk superioriteitsgevoel en paternalisme ... varen. Zij hebben over ... wereld veel invloed en ... volgens Rao moeten ... wenden om het welzijn ... andere gelovigen en ... te verbeteren ... heid in de wereld te ... Een goed ontwikkeld christendom is goed voor ...

GODS WERK

"Wij Indiers, wij houden van Jezus", zegt Rao tot drie keer toe, met een verwijzing naar Mahatma Gandhi. "Maar wij vinden het niet nodig ons tot ... christendom te bekeren. ... dat Jezus voor ... een unieke plaats inneemt".

In de gespreksgroepen in San Antonio heeft Rao opnieuw ontdekt dat de dialoog verrijkend is. "Mijn geloof wordt verdiept door het contact met christenen en andersom werkt dat net zo". De Indier was erg ingenomen met de opmerking van dr. Eugene Stockwell, directeur van de commissie Wereldzending en evangelisatie, dat christenen niet mogen oordelen over de "eeuwige redding" van anderen, maar dit aan God moeten overlaten. "Gods werk is mysterieus", aldus Rao.

FANATISME

De relatie tussen christenen en Hindoes in India noemt hij prima. "Er zijn nauwelijks problemen. Wij willen dat christenen hun helend werk in de samenleving verrichten". Tussen de meeste gelovigen in het zeer godsdienstige India is de verhouding overigens goed, zegt hij.

De problemen beginnen echter bij de godsdienstige extremisten, vervolgt Rao. Extremistische Sikhs, Hindoes en Moslims vliegen elkaar in de haren en plaatsen het land voor enorme problemen. Fanatisme in welke religie dan ook kan volgens de hoogleraar overwonnen worden door educatie en door een democratische oplossing van de problemen. "Als de mensen analfabeet zijn en zich makkelijk laten opjutten, ontstaan de problemen".

God ook werkzaam in andere godsdiensten

Christenen opgeroepen tot dialoog andersgelovigen

SAN ANTONIO — De deelnemers aan de Wereldzendings- conferentie in San Antonio vinden dat de kerken de dialoog met andersgelovigen moeten aangaan. Christenen moeten samen met de aanhangers van andere godsdiensten werken aan gerechtigheid, vrede en behoud van de schepping.

Deze dialoog is geenszins onverenigbaar met het getuigenis van Jezus Christus, aldus de conferentiegangers in de Texaanse stad. Het gesprek met bijvoorbeeld Moslims, Hindoes en Boeddhisten verbreedt en verdiept juist het christelijk getuigenis.

Christenen moeten in het gesprek met andersgelovigen respect tonen voor hun diepste religieuze gevoelens. Zij moeten goed beseffen dat God ook werkzaam is in andere godsdiensten. Het is duidelijk, zo wordt gesteld, dat er een spanning bestaat tussen deze dialoog en het christelijke getuigenis. Maar de Wereldzendings- conferentie waardeert deze spanning en wil niet proberen haar op te lossen.

GEEN RECHTERS

De driehonderd stemhebbende leden (in totaal waren er achthonderd deelnemers) bevestigden dat "christenen de boodschap van Gods redding in Christus verschuldigd zijn aan elke persoon en elk volk". Maar het getuigenis van christenen mag nooit op een agressieve manier gebracht worden. Christenen mogen "Gods waarheid" nooit claimen. Zij zijn getuigen, geen rechters.

De conferentie benadrukte dat zending in het voetspoor van Christus — het thema van de tiende Wereldzendings- conferentie — onlosmakelijk is verbonden met de eenheid van de kerken. Daarom wordt de Wereldraad van Kerken gevraagd alles in het werk te stellen in de toekomst een gezamenlijke zendings- conferentie te beleggen met het evangelische Lausanne- comite voor Wereld- evangelisatie.

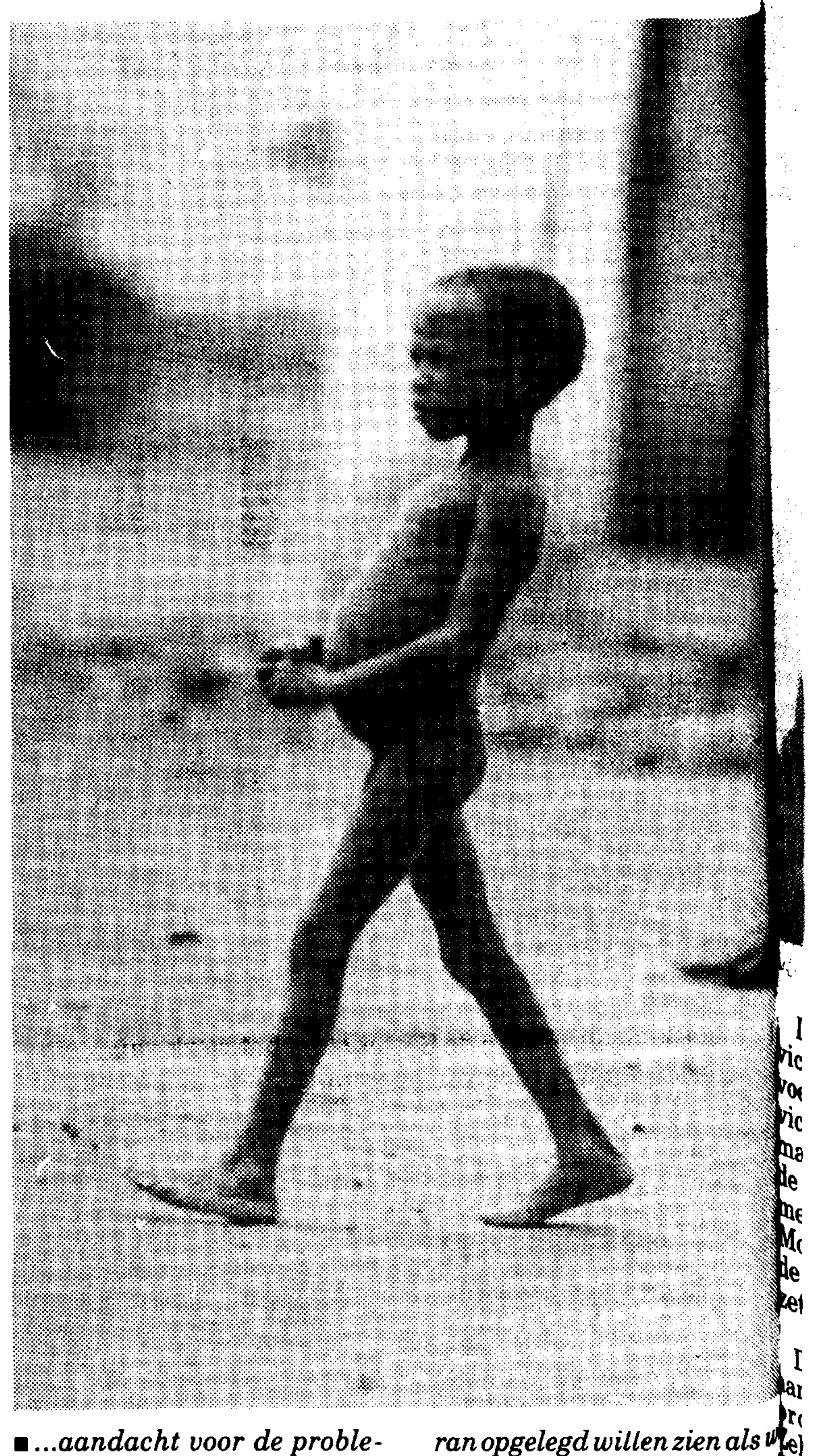
GROOT ONRECHT

De vergadering stemde in met de concrete voorstellen ('acts in faithfullness') voor steun aan de Palestijnen. De sectie die zich had bezonnen op solidariteit met lijdende en strijdende mensen, had zich in haar rapport scherp uitgelaten over Israel: "In het Midden-Oosten wordt in de naam van God groot onrecht aangericht, door misbruik van de Heilige Schriften als een rechtvaardiging voor steun aan Israel en zijn gewelddadige onderdrukking van de Palestijnen".

Veel aandacht van de conferentie ging uit naar de rechten van de oorspronkelijke bevolking van Amerika en Australie. De deelnemers verklaarden zich solidair met deze groepen in hun strijd voor zelfbeschikking.

Kerken die ooit land van de oorspronkelijke bevolking afnamen, zouden dit moeten teruggeven. Zij moeten in hun eigen zendings- programma's volop aandacht schenken aan een rechtvaardige verdeling van het land. De kerken belijden immers dat de aarde van God is, aldus de conferentiegangers.

Zij blikten alvast met enige schaamte vooruit naar het jaar 1992, waarin de vijfhonderdste verjaardag van de verovering van de beide Amerika's wordt gevierd. De oorspronkelijke bewoners kijken met bitterheid terug op deze "zogenaamde ontdekking van Amerika", zo wordt gesteld. "Vijf eeuwen geleden werd het evangelie naar deze landen gebracht. Dat gebeurde onder auspicien van koloniale machten, waardoor de christelijke liefde vaak is verworden tot geweld en onderdrukking", aldus de officiele boodschap van 'San Antonio'.

■ ...*aandacht voor de problemen in de wereld. Dat is christelijk. En problemen zijn er genoeg. Zoals de honger in Sudan waar al jarenlang een oorlog woedt waarvan de basis is terug te vinden in verschil in religie; fanatieke Islamieten die de Koran opgelegd willen zien als ... voor de hele Sudanese gemeenschap en aan de andere kant christenen en Afrikaanse animisten. Deze foto geeft ... beeld van het honger- probleem...*

Onthullingen van de Boesak:

Nep-journalisten bij kerkelijke conferentie

SAN ANTONIO — De Zuidafrikanen die op de wereldzendings- conferentie onder het mom van jousnalist voor de Zuidafrikaanse regering 'spionneren', zijn drie (blanke) NGK- predikanten en een zwarte Methodisten- voorganger. Hun namen werd vrijdag in San Antonio door ds. Allan Boesak bekend gemaakt.

De predikanten die in de vergaderzaal werden ontdekt, zijn Abraham Luckhoff, die sinds kort voor het Zuidafrikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken als verbindings- officier werkt bij de Zuidafrikaanse ambassade in Washington, D. Crafford en P. Meiring. De Methodistenvoorganger heet A. Mazibuku. Zij hadden zich uitgegeven als journalisten van het radiostation Contact America.

Als journalisten voor de Zuidafrikaanse regering werken, is dat tot daar aan toe. Het is "moeilijker te vergeven" als predikanten zich uitgeven voor verslaggever en vervolgens hun informatie doorspelen aan de regering, zei Boesak. Waarom hebben zij gelogen, zo vroeg hij zich af.

Hij was overigens allerminst verbaasd over de belangstelling van de Zuidafrikaanse regering. "Op dit soort internationale conferenties zijn er bijna altijd mensen van de Zuidafrikaanse regering onder de bezoekers. Dat is de standaard- praktijk". De Wereldraad van Kerken heeft ook in het verleden te maken gehad met dit soort 'spionnen'. Een afgevaardigde uit Namibia meldde tijdens een plenaire zitting de aanwezigheid van minstens twee "Zuidafrikaanse agenten". Zij wees daarbij in de richting van de twee heren die met de snelheid van een reebok de zaal verlieten.

KERKEN HEBBEN MACHTSPOSITIE VERLOREN

Algemeen secretaris Nederlandse Zendingsraad:

Nieuwe zending geboren

SAN ANTONIO — In San Antonio is een nieuwe vorm van evangelisatie geboren. De wereldzendings- conferentie in de Texaanse stad is nog maar net afgelopen, maar de Nederlandse deelnemer dr. G.J. van Butselaar weet al hoe deze bijeenkomst de missionaire geschiedenis in zal gaan.

Voor het eerst is heel duidelijk gebleken, aldus de algemeen- secretaris van de Nederlandse zendingsraad, dat de kerken hun machtspositie verloren hebben. Dat vormt volgens hem het nieuwe uitgangspunt voor zending en evangelisatie. De kerken hebben niets meer te verliezen en zijn daardoor in staat een scherper getuigenis te geven. "Wij Christenen hebben geen andere mogelijkheid dan te wijzen op de weg die Christus heet. Maar we mogen daarbij geen oordeel vellen over anderen. Zending en evangelisatie mogen niet ten koste gaan van de vrije keuze van mensen, mogen niet voortkomen uit valse motieven", zegt Van Butselaar. "Dus geen domme evangelisatie, geen verbaal geweld".

CONSTRUCTIEF

Er is in San Antonio ontspannen gesproken over zending en evangelisatie, vindt Van Butselaar. Dat komt volgens hem doordat tweederde van de achthonderd deelnemers afkomstig was uit de Derde Wereld. "Een heleboel westerse fouten kun je hen niet aanpraten. Zij spreken vanuit hun eigen situatie op een geheel nieuwe manier over evangelisatie". Constructief is er ook gesproken over de dialoog met aanhangers van andere godsdiensten. Van Butselaar is goed te spreken over het resultaat van de bezinning in San Antonio. Het christelijk getuigenis en de dialoog verrijken elkaar wederzijds, is ook Van Butselaars eigen ervaring. Hij heeft wel de indruk dat de echte dialoog nog in de kinderschoenen staat.

Politieke problemen vormden een hoofdbestanddeel van de tiende Wereldzendings- conferentie. Op soms indringende wijze vroegen de deelnemers de aandacht van de conferentie voor de situatie in hun land. Palestina, Libanon, Namibia en India passeerden de revue.

Zij kregen ook een plekje in de zogenoemde "Daden van trouw" ('acts of faithfullness') waartoe de deelnemers zichzelf verplichtten. Deze concrete oproepen tot actie brachten de conferentie tijdens de laatste twee dagen in grote vergaderproblemen. Alle vier secties hadden teveel op hun lijst staan, waardoor de conferentieleiding zich genoodzaakt zag enige beperkingen op te leggen — tot verdriet van veel betrokkenen.

VERHALEN

Desalniettemin werden op de laatste vergadering ook verhalen over Oost-Timor, Cyprus, El Salvador en vele andere landen gehoord. Een Russisch- orthodoxe aartsbisschop vond het schandalig dat in de rapporten niet werd gesproken over de positieve ontwikkelingen in de Sovjetunie. Een Armeense deelnemer dwong door luidruchtig optreden een passage af over zijn door de Turken bezette vaderland en een bisschop uit Kenya wilde de jacht op olifanten veroordeeld zien.

Van Butselaar had af en toe de indruk dat de conferentie een "Verenigde natietje" aan het spelen was. Sommige onderwerpen hadden volgens hem beter behandeld kunnen worden op de algemene vergadering van de Wereldraad van Kerken, die in 1991 in het Australische Canberra wordt gehouden. Toch vindt hij het heel begrijpelijk dat mensen dit kerkelijke forum gebruiken om hun verhaal kwijt te kunnen, omdat dit voor velen de enige plaats is waar dat kan.

Overzichtstentoonstelling van een van de belangrijkste pioniers van de abstracte kunst in 'Stedelijk' Amsterdam

IN HET STEDELIJK MUSEUM van Amsterdam wordt dit voorjaar een tentoonstelling gehouden van het werk van de Russische kunstschilder Kazimir Malevich, die samen met Kandinsky en Mondriaan tot de belangrijkste pioniers van de abstracte kunst behoort.

Werk van Malevich is het gehele jaar door te bezichtigen in het Stedelijk Museum maar het is voor het eerst in de geschiedenis dat er een zo grote overzichts- tentoonstelling van zijn werk te bezichtigen is.

Deze expositie is tot stand gekomen door samenwerking van het Russisch Museum in Leningrad en de Tretyakov Galerij in Moskou en wordt door velen gezien als een van de resultaten van de nieuwe glasnost/perestroika politiek van de USSR.

MALEVICH

■ *Zelfportret (1935).*

Lange tijd heeft men in de Sovjet Unie het werk van Melevich niet erg gewaardeerd. De socialistische maatschappij voerde een cultuurbeleid dat aan het formalisme van Malevich geen boodschap had. Het werd wel zorgvuldig bewaard, maar meer wegens zijn historische waarde. Het werd zelden in de openbaarheid gebracht. Daar is nu verandering in gekomen. Deze gezamenlijk opgezette expositie in Leningrad, in Moskou en in Amsterdam, is daarom een uniek gebeuren waar de gedreven kunstenaar die de kunst van zijn tijd in beweging zette, goed tot zijn recht komt in werk en in dokumentatie.

De tentoonstelling slaat zeer aan bij het publiek. Er is volop propaganda voor gemaakt. Zelfs de trams die door Amsterdam rijden, maken reclame voor Malevich (zie foto). In allerlei bekende kranten en tijdschriften, zoals de New York Times, Le Monde, Cosmopolitan, Neue Zuricher Zeitung, Galeries Magazines, De Groene Amsterdammer, is de expositie en het werk van Malevich besproken. Veelal wordt daarin ook verband gelegd met de politieke situatie waardoor deze tentoonstelling mogelijk is geworden. Het werk van Malevich roept zeer uiteenlopende interpretaties op: de een legt een verband naar de theosofie waar Malevich belangstelling voor had, een ander naar het agrarisch leven, het onderwerp van veel van zijn schilderijen.

Het is erg druk in het Stedelijk Museum als ik het op een gewone door de weekse dag, een zonnige dag zelfs, waarbij je de meeste mensen buiten verwacht, bezoek. En het is niet alleen een langs lopen met een blik van "dit moet ik gezien hebben, om over mee te kunnen praten", maar de meeste mensen kijken met veel belangstelling. Er worden uitgebreide discussies gevoerd over de techniek. Men loopt terug om de nieuwe periode nogmaals te vergelijken met eerdere.

Bij mijn tweede bezoek is het buiten nog warmer en binnen niet meer vol te houden omdat de zalen zo mogelijk nog voller zijn.

Er is veel te zien. Malevich was een veelzijdig kunstenaar die in korte tijd een ontwikkeling doormaakte waar andere schilders tientallen jaren over deden. Ook maakte hij behalve olieverfschilderijen, tekeningen, gouaches, grafiek, boeken en affisches; hij ontwierp porseleinen serviesgoed, meubilair, decors en kleding bij opera's en toneel en hij was een belangrijke vernieuwer in de architectuur. Daarnaast was hij didakticus. Hij ontwierp kaarten die hij in zijn lessen aan de kunstacademie gebruikte.

Op al die gebieden zijn zijn ontwikkelingen op deze expositie te volgen, zodat er voor velen iets van hun persoonlijke gading te vinden valt.

Als introductie is er een zaal waarin de levensloop van Malevich geschetst wordt aan de hand van foto's en teksten. Die introductie vindt in een andere zaal plaats via dia's en weer ergens anders als videofilm. Voor degenen die nog niet erg bekend zijn met het werk en de invloed van Malevich is er dus volop gelegenheid zich te oriënteren.

LANDBOUW

Kazimir Severinovich Malevich werd in 1878 geboren in Kiev. In Parkhomovka doorloopt hij de landbouwschool. Hij houdt van het boerenleven en van de natuur en hij leert zichzelf de dingen uit zijn omgeving te schilderen. Hij slaagt erin toegelaten te worden tot de kunstacademie van Kiev. Daar leert hij de natuur zo getrouw mogelijk weer te geven op het doek.

Het gezin verhuist naar Kursk. Daar vormt hij met verschillende anderen een kring van schilders. Daarbij zitten ook academisch gevormde schilders. Zijn werk ontwikkelt zich meer en meer in impressionistische richting. Malevich voelt grote behoefte aan een academische opleiding. Hij wil naar Moskou. Dat lukte in 1904. In Moskou bezoekt hij de School voor schilderen, beeldhouwen en bouwkunst.

In 1907 neemt hij voor het eerst deel aan een expositie.

Hij komt in Moskou met het werk van veel Russische kunstenaars in aanraking, bijv. met Larionov, Shevchenko, Kandinsky en Burlyuk. Ook leert hij het werk kennen van bijv. de moderne Franse kunst, Cezanne, Gauguin, Van Gogh, Matisse e.a.. Hij ontwikkelt in die tijd ook een blijvende interesse voor de Russische ikonen- en folklore kunst.

Op een tentoonstelling in 1912 toont Malevich een grote groep schilderijen in een neoprimitivistische stijl met het boeren- en buitenleven als onderwerp.

CONTACTEN

Malevich heeft in deze tijd niet alleen contacten met schilders maar ook met schrijvers en dichters. In 1913 wordt hij samen met de schrijvers Khlebnikov en Kruchenykv door de schilder Matyushin uitgenodigd op verzoek van de St. Petersburgse "Jeugdbond" een opera te maken. Dat wordt de opera "De overwinning op de zon", waarvoor Malevich de decors en de kostuums heeft ontworpen. In dat jaar verkondigt hij ook dat de enig zinvolle weg voor de schilderkunst het kubofuturisme is.

Zijn werk op de tentoonstelling van 1914 is kubistisch. Dat werk ontwikkelt zich al snel tot nog abstractere vormen. Hij brengt zelf een brochure uit, voor een expositie in 1915, waarin hij de betekenis van zijn nieuwe werk onder woorden brengt. Hij noemt het suprematisme. Het zijn volledig voorstellingsloze werken waarbij vooral zijn "Zwart Vierkant" voor hem het toppunt van suprematisme, als een schok kwam.

In de volgende jaren, de jaren van o.a. de revolutie waar hij zich bij aansluit, werkt hij verder aan suprematistische kunst. Hij gaat ook lesgeven, suprematistisch onderwijs, en hij schrijft theoretische opstellen over het suprematisme.

In 1992 neemt hij deel aan een expositie in Berlijn. Malevich is nu een gevierd en bekend kunstenaar in Rusland, maar er komt tegenstand, vooral n.a.v. expositie in 1926 waar tegenstanders hem politiek verdacht proberen te maken.

BERLIJN

In 1927 reist hij zelf naar Berlijn waar zijn werk geëxposeerd wordt op de Grosse Berliner Kunstausstellung. Als hij terugkeert naar Rusland laat hij zijn, vooral suprematistische werk, in Duitsland achter. Hij wil ook niet dat het hem later nagestuurd wordt. De kunsthistorici van het Staatsinstituut voor kunstgeschiedenis kunnen zijn onderzoekswerk niet waarderen en zorgen ervoor dat hij zijn lessen in Leningrad moet staken.

In zijn eigen werk verlaat hij het suprematisme en keert terug wat onderwerp en vormgeving betreft naar het werk van 1912. Hij antedateert het werk soms zelfs tot 1909/1910. Veel van dat werk is te zien op een tentoonstelling in 1932. In het jaar van zijn streven 1935, neemt hij nog met vijf portretten deel aan een tentoonstelling van Leningradse kunstenaars. Een van die portretten is het zelfportret van 1935, waarin hij zichzelf in renaissancekledij afbeeldt met open hand - als een soort Luther: "Hier sta ik. Ik kan niet anders."-

In 1935 sterft Malevich in Leningrad. Hij wordt begraven in Moskou en op zijn graf staat een afbeelding van zijn zwarte suprematistische vierkant.

ZWART VIERKANT

Hoewel Malevich in zijn leven in een sneltreinvaart stadia doorliep waar anderen tientallen jaren over deden: hij kan achtereenvolgens ondergebracht worden bij het realisme, impressionisme, fauvisme, expressionisme, neo-primitivisme, kubisme, en het futurisme, ligt zijn grote kracht toch bij het suprematisme. Hij vond zelf deze term uit en legde uit wat hij ermee bedoelde.

We weten niet precies wanneer de eerste suprematistische doeken, waaronder Zwart Vierkant, zijn geschilderd. Ze verschijnen op de tentoonstelling in 1915. Maar het valt nauwelijks aan te nemen dat die doeken allemaal vlak voor die tentoonstelling zijn gemaakt.

Het Zwart Vierkant is de sprong naar het objectloze. Volgens de schilder zelf is het een overgang naar fundamenteel nieuwe vormen om de wereld te begrijpen. Het is een radicale breuk met de afbeeldende kunst. Voor het eerst is iedere associatie met de zichtbare werkelijkheid - elk ding, object, landschap of portret - uit de schilderkunst gebannen. Het wezen van de zuivere schilderkunst is blootgelegd. Dit wezen, deze essentie, is volgens de schilder, eeuwenlang achter het object, achter de realistische voorstelling onafhankelijk van elkaar "niet-eigen" idee of object. Haar enige eigenheid is de objectloosheid. Dat is wat Malevich de suprematie van de kunst noemt.

'Zwart vierkant' sprong naar het objectloze

SUPREMATIE

Malevich zegt:

"Het is de taak van de kunstnaar om de kunst naar haar suprematie te voeren en niet naar de "kunst" van de weergave van verschijningen (dingen, objecten, enz.) ...zoals de schilderkunst het al gedaan heeft, die tot haar wezenskern, tot haar suprematie is doorgedrongen."

De suprematistische schilderkunst was voor Malevich een objectloze "sensatie" van de werkelijkheid. Hij stelt:

"De filosofie van het suprematisme beschouwt de wereld daarom niet in detail, raakt haar niet aan, ziet haar niet, maar voelt haar alleen."

Sensatie is het abstracte begrip dat de kunstenaar van de werkelijkheid heeft en kan daarom niet in objecten worden uitgebeeld; een sensatie is immers objectloos? Zo valt de belangrijke eigenschap van de schilderkunst, de objectloosheid die haar essentie is, samen met de sensatie van de werkelijkheid.

Er is geen sprake van afbeelding van objectloze sensaties, in het suprematisme is het beeld een met zijn inhoud. Het suprematistische schilderij is "doortrokken" van objectloosheid.

Malevich ziet het Zwart Vierkant als de nul van de schilderkunst, zoals de nul een reeel getal werd en niet meer "niets". Malevich wijst erop dat het wit niet de achtergrond van het vierkant vormt, maar dat het de sensatie van "non-existentie" is, waarin het vierkant als eerste objectloze sensatie verschijnt. Bij een nauwe beschouwing van het schilderij Zwart Vierkant is ook goed te zien dat Malevich het kleurvlak niet op het wit van het doek heeft aangebracht, maar dat hij het in een laag witte verf heeft ingebed. De vorm van het Zwart Vierkant is ook niet exact geometrisch.

RECHTHOEK

Het "Vierkant" is, als je precies bent, een rechthoek. De kleuren zelf hebben voor Malevich geen symbolische waarde. Een uitzondering daarop is het wit. Wit geeft voor hem een optische ervaring van oneindigheid als non-existentie.

Met het schilderij "Wit vierkant op wit" uit 1918 bereikt de schilder een ultieme sensatie van objectloosheid. In Zwart Vierkant is het contrast maximaal. In "Wit vierkant op wit" is het contrast tot een minimum gereduceerd. Alle sensaties van verschillende kleuren zijn opgegaan in het wit.

Malevich had natuurlijk kunnen volstaan met een puur wit vlak, maar om de volgende reden heeft hij er toch een vierkant en andere vormen in aangebracht:

"Maar zelfs wit blijft wit, en met de bedoeling om er vormen in te laten zien, moet het zo gecreëerd worden dat de vorm zichtbaar is, dat het teken in zichzelf kan worden waargenomen. Er moet een verschil blijven bestaan, echter alleen in een pure witte schaal.'

Doordat Malevich zelf zoveel filosofiën heeft geschreven over zijn eigen schilderkunst zijn zijn ideeèn en ontwikkelingen goed te volgen. De stap verder, of de stap terug volgens velen, is moeilijker te volgen. Malevich zelf schrijft er geen theorieën over. Een terugkeer naar een figuratieve kunstvorm leek niet meer mogelijk. Toch gebeurde dat.

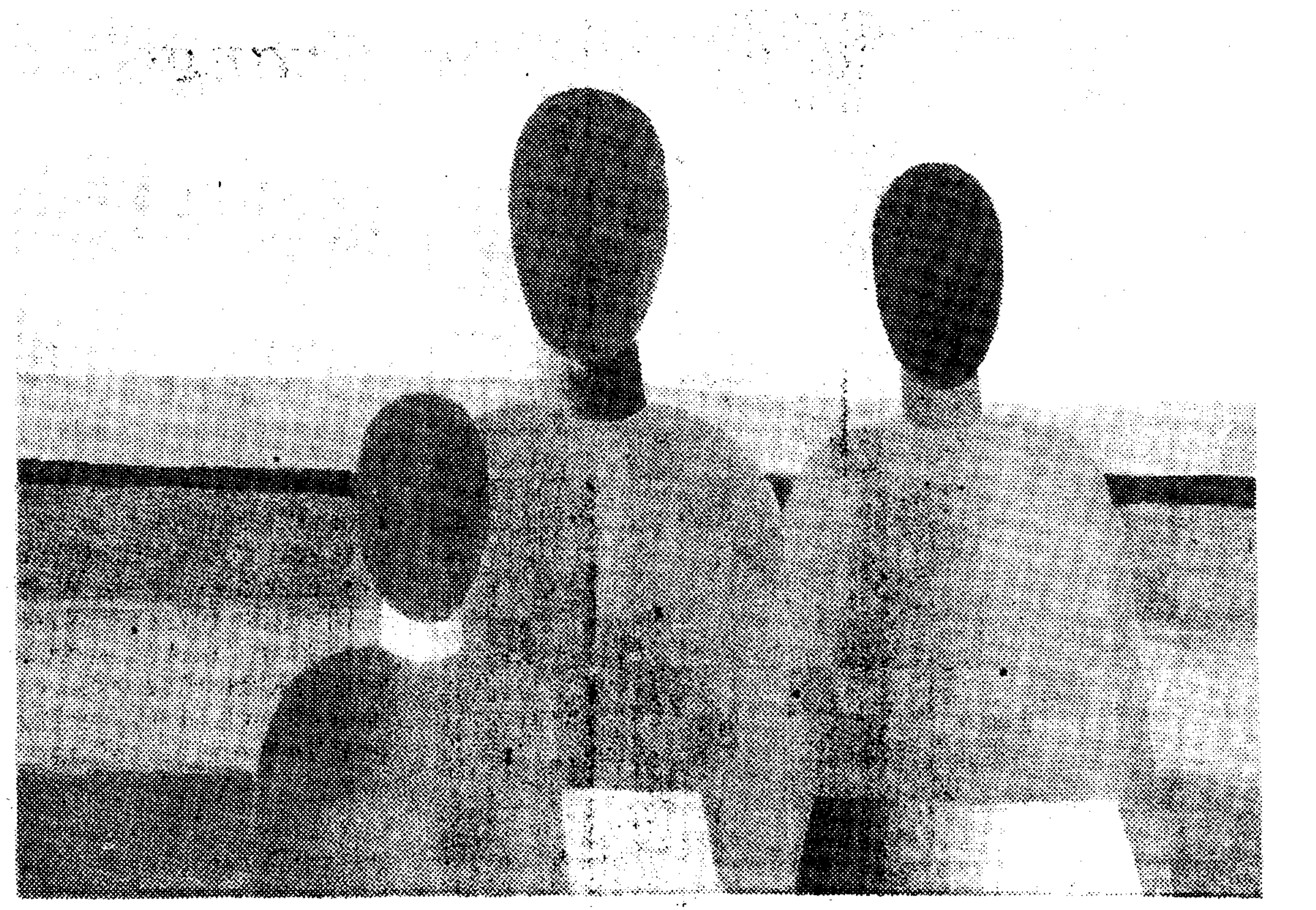
BOERENLEVEN

Het meeste werk uit deze laatste periode behoort tot een tweede boerencyclus. Het boerenleven is altijd belangrijk geweest voor Malevich. In een gesprek noemde Malevich de boeren op deze schilderijen halffiguren. De tweede boerencyclus verschilt aanzienlijk van de eerste. Karakteristieke elementen, als maaiers ontbreken. Alle bewegingen ontbreken. De figuren, zonder gezichten, zijn altijd frontaal afgebeeld tegen een achtergrond van kleurige velden.

De schilderijen roepen een gevoel van plechtigheid op, alsof er een synthese heeft plaatsgehad van het suprematisme met de oude Russische ikonen.

Kazimir Malevich wordt algemeen beschouwd als een der grote kunstvernieuwers van de 20e eeuw. Zijn kunstopvattingen behoren tot de schatkist van de artistieke cultuur van onze tijd. Nog heden ten dage heeft hij grote invloed. Daarom is een tentoonstelling van Malevich' werk van grote betekenis. Nu beperkt de expositie zich tot drie grote steden van Europa. Misschien kan dat een aanzet zijn tot exposities ook in andere delen van de wereld.

NEL CASIMIRI

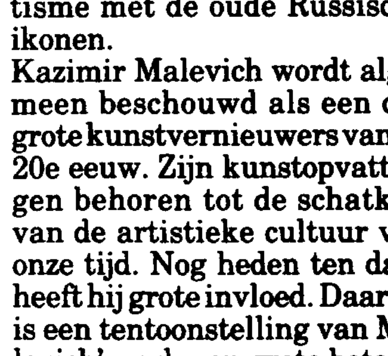
■ *Drie vrouwenfiguren (1932).*

■ *Houthakker (1912).*

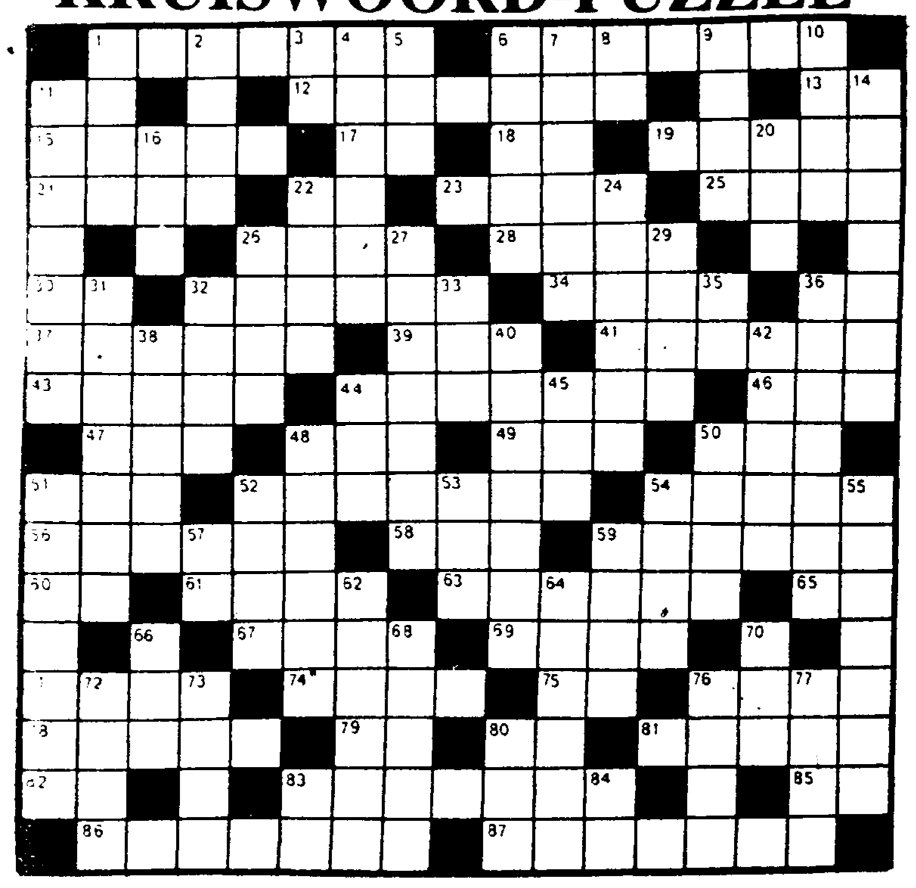
■ *Een tram in Amsterdam, beschilderd met reclame voor de tentoonstelling over Malevich.*

■ *Zwart suprematistisch vierkant (1915).*

IN 1988 besloot het Ministerie van Cultuur van de USSR een expositie te houden van MALEVICH, waarbij ook een beroep zou worden gedaan op de collectie te Amsterdam. De collectie van Amsterdam was, na veel moeite, aangekocht in 1958 door de toenmalige directeur van het museum, Willem Sandberg. Die schilderijen werden al sinds 1927 in Duitsland bewaard. Na overleg werd het besluit genomen tot een coöperatief te organiseren tentoonstelling van Malevich' werk, steunend op de collecties van de Staats Tretyakov Galerij te Moskou, het Staats Russisch Museum te Leningrad en het Stedelijk Museum te Amsterdam en te houden in de drie steden. Daarbij kwamen enkele waardevolle aanvullingen uit andere musea.

KRUISWOORD-PUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Wapenstilstand; 6. Geniesoldaat; 11. Lidwoord; 12. Hete Z.O. wind in Italië; 13. Gereed; 15. Afgod; 17. Familielid; 18. Astatium; 19. Meisjesnaam; 21. Geslepen; 22. Antilliaanse politieke partij; 23. Modder; 25. Deel van de dag; 26. Peulvrucht; 28. Melkspijs in Noord Holland; 30. Bijbelboek (afkorting); 32. Drank; 34. Vogel; 36. Loswal; 37. Gletsjerpuin; 39. Tam; 41. Plotseling; 43. Roofvogel; 44. Stroop, die overblijft na suikerbereiding; 46. Dunne plank; 47. Lidwoord; 48. Stomp; 49. Europeaan; 50. Brij; 51. Dicht; 52. Oosterse stof; 54. Peulvrucht; 56. Methode van lassen; 58. Nominatie; 59. Dag van de week; 60. Voorzetsel; 61. Oosterse drank; 63. Bestuurder; 65. Boksterm; 67. Zuivelproduct; 69. Plezier; 71. Slok; 74. Lichtbron; 75. Vrouwelijk; 76. Klap; 78. Tussenvoeging; 79. Ambtshalve; 80. Bevestiging; 81. Bloedwater; 82. Bevel; 83. Hartstochtelijk verzot; 85. Frans lidwoord; 86. Minder; 87. Steppe.

VERTIKAAL: 1. Gebed; 2. Halt; 3. Verbrandings- produkt; 4. Aziatische staat; 5. Weldra; 6. Schedelhuid; 7. Bezig; 8. Rivier in Italië; 9. Geestdrift; 10. Modegril; 11. Tweestrijd; 14. Iemand die toegeeft aan hersenschimmen; 16. IJzerhoudende grond; 20. Paard; 22. Hoogste ambtenaar van het vroegere Venetië; 24. Vuist; 26. Federatie; 27. Controleren van de maat; 29. Deun; 31. Bosvogel; 32. Munt; 33. Calorie; 35. Overmatig; 36. Voedseltas; 38. Werkelijk; 40. Chloorkwik; 42. Groot hert; 44. Masker; 45. Tennisterm; 48. Te alledaags; 50. Glas bier; 51. Getal; 52. Godshuis; 53. Vod; 54. Ontstekingskoord; 55. Zelfzucht; 57. Muzieknoot; 59. Zanikpot; 62. IJzeren wolkam; 64. Kans op onheil; 66. Stier; 68. Benauwde walm; 70. Voertuig; 72. Bijbelse figuur; 73. Gindse; 76. Vrucht; 77. Dunne stof; 80. Aziaat, enigszins minachtend bedoeld; 83. Voorzetsel; 84. Tantalium.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Lily Marval
Spaans Lagoenweg 6
Aruba

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe Aruba, Nassaustraat 110 tijdens kantooruren).

Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk op de envelope vermelden:
KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

HORIZONTAAL: 1 Aad; 4. Been; 8. Dunk; 12. Abt; 15. Stiletto; 17. Afs oppen; 19. Ervan; 20. Steno; 22. Riant; 23. Oasen; 25. Alk; 26. Thorn; 27. Opnemen; 29. Groeten; 31. Mi; 32. Regel; 34. Steen; 35. K.O.; 36. Enk; 38. Ne; 39. Eli; 41. In; 42. Kor; 43. Neon; 45. Bevaren; 48. Lama; 49. Pa; 50. Geren; 51. Dop; 52. Smet; 54. Morenen; 56. Kobe; 59. Ter; 60. Bij; 61. Ene; 62. Al; 64. Keg; 65. Eg; 66. Sedan; 68. Noden; 71. Mg.; 72. Pamflet; 75. Bigamie; 77. Feeën; 78. Lea; 80. Raden; 81. Noten; 82. Loods; 84. Tanna; 86. Korrelen; 88. Atletiek; 90. VNO; 91. Noot; 92. Taan; 93. Ens.

VERTIKAAL: 1. Ase; 2. Atropine; 3. Divan; 4. Benemen; 5. E.T.; 6. Ets; 7. Nota; 8. Dank; 9. UFO; 10. N.S.; 11. Korhoen; 12. Apart; 13. Bennekom; 14. TNT; 16. Laser; 18. Pioen; 21. Elk; 24. Negeb; 26. Trein; 27. Omen; 28. NE; 29. GT; 30. Nora; 33. Leveren; 34. Sirenen; 37. Koper; 40. Laren; 42. Kapok; 44. Nat; 46. Ego; 47. Ene; 48. Lok; 52. Step; 53. Megafoon; 54. Mijden; 55. Nadir; 57. Beminnen; 58. Eggie; 60. Belenen; 63. Legaten; 66. Sfeer; 67. At.; 69. Ob; 70. Nadat; 73. Metro; 74. Beo; 76. Menie; 78. Lont; 79. Adat; 81. NKV; 82. Leo; 83. Sta; 85. Aks; 87. L.O.; 89. La.

Pubers met astma moeten eelt op hun ziel krijgen

Kind met astma: 't kan zonder aanvallen

■ *Dokter C.F. Schüller achterin tussen de pubers: "Het onbetrouwbare van hun lijf is het allerergste".*

ZIJ KLONTEN samen voor de foto, dokter Catharine Schüller tussenin, en dan roept een joch: "Dit zijn nou astmalijertjes". Ze gieren het uit. Achterin zegt iemand hartgrondig shit, want hij wordt buiten de zoeker van de fotograaf geduwd.

Pubers. Met astma. Zij wonen in leefgroepjes in het astmacentrum Heideheuvel in Hilversum. Daar komen de ziekste patiëntjes. Maar je ziet het niet aan ze, dat angstaanjagende benauwde. "Er is zoveel verbeterd sinds ik hier ruim dertig jaar geleden begon", zegt dokter C.F. Schüller (60) uit Kortenhoef, die via een overbruggings- regeling uit dienst is getreden. Zij was eerste geneesheer op Heideheuvel, Nederlands enig overgebleven astmacentrum voor kinderen en later ook voor volwassenen. Er is daar tevens een grote polikliniek.

"Het zijn vooral de veel betere medicijnen. Een kind zonder aanvallen is echt geen utopie meer. Maar astma kan nog dodelijk zijn. Het gebeurt nog wel eens dat iemand met de inhalator in de hand dood wordt gevonden. Men geeft dan vaak het middel de schuld. Dat is niet juist. De patiënt is overleden aan benauwdheid, omdat hij niet meer reageerde op de medicijnen die hij gebruikte. Hij had al lang andere geneesmiddelen moeten hebben. Mensen zouden zich veel eerder bij hun behandelend arts moeten melden als zij zelf twijfelen".

Ter gelegenheid van haar afscheid hield Heideheuvel pas een symposium over jongeren met astma, omdat zi steeds warme belangstelling heeft gehad voor hun problemen. In het programma stond dat de begeleiding van die groep — tussen de 12 en 20 jaar — niet gemakkelijk is, maar wel een uitdaging.

"Pubers en adolescenten met astma zijn niet moeilijker dan anderen", vindt Schüller. "Zij hebben het moeilijker. Ze moeten eelt op hun ziel krijgen". Tegenover de kinderen heeft zij dat kordate, maar met gevoel voor humor. "Een aardig mens", zeggen sommigen. "Juffrouw Ooievaar", noemt een jongetje haar.

Zij komen uit het hele land. Er wonen nu 40 kinderen tussen de 4 en 17 jaar op Heideheuvel. De behandeling is volgens de arts een samenspel van mensen uit verschillende hulpverleningskanalen. "Astma kan zoveel psychisch maatschappelijke repercussies hebben. Dat kun je niet aan één hulpverlener overlaten. De kinderen gaan op een dag weer naar huis. Dus daar moeten ze ook leren hoe ze ermee om kunnen gaan. De ouders worden er erg bij betrokken. Als ze willen, kunnen zij bij hun kind logeren".

OBSERVATIE

Na enkele weken observatie blijven de patiëntjes meestal een jaar lang opgenomen. Zij gaan naar gewone scholen in het dorp. Alleen tijdens de observatie krijgen ze les in het centrum. Er wordt veel aan sport gedaan, omdat het de conditie verbetert en contact bevordert. Geen kind gaat straks met ontslag zonder zwemdiploma.

Schüller: "Voor jongeren met astma is het onbetrouwbare van hun lijf het allerergste. De onverwachte aanvallen. Als je geen vertrouwen meer hebt in je eigen lichaam, word je bang. Heb je dan al een beetje benauwde luchtwegen, dan hoeft er maar weinig te gebeuren om ademnood te krijgen. Angst veroorzaakt vaak hyperventilatie bij de oudere kinderen. Kleintjes uiten angst meestal in een luchtweginfectie".

"Pubers willen erbi horen, zij willen ontdekken. Maar ze hebben ook twijfels, de neiging om zich terug te trekken en om zich af te zetten. En dan hebben ze ook nog astma. Dat willen ze vaak niet weten, ze schamen zich ervoor. Regelmatig moeten zij een onderhouds- dosis medicijnen nemen om aanvallen te voorkomen. 'Waarom moet ik die rommel gebruiken? Ik voel nu toch niets', zegt een puber dan. Je moet ze voortdurend motiveren. 'Neem nou toch maar die middelen en bekijk het dan nog eens', probeerde ik dan. En met een beetje geluk kon je na een poos met een longfunctie- onderzoek aantonen dat het dankzij de middelen beter ging. Soms was het een hele strijd. Probeer een puber met astma die rookt daar maar eens vanaf te brengen".

ACTIEF

"Je moet ze actief bij de behandeling betrekken. Zij moeten immers leren omgaan met hun kwaal. Niet eerst met moeder of vader praten, maar met hun. Soms is het nodig om een deal te sluiten met de ouders. Die vinden het nameli k moeilijk om hun kinderen medicijnen te geven. Over bronchusverwijders doet niemand moeilijk, omdat die snel resultaat geven. Je krijgt weer lucht en dat voelt lekker. Hoewel je eerst heel goed moet weten wat je precies moet doen met zo'n spuitbusje. Maar de onderhouds- middelen die regelmatig moeten worden ingenomen zonder dat er klachten [...] hebben een slechte naam [...] dat ze hormonen kunne[n ...] vatten. Men is bang voor [...] veneffecten. Terwijl de bij[...] kingen van vroeger er na[...] lijks meer zijn".

Ongeveer tien procent [...] de Nederlandse bevol[king] heeft een of andere vorm [...] cara. Dat is de verzamelna[am] voor een aantal verwante [...] doeningen van de luchtwe[gen] zoals astma, bronchitis en [...] gemfyseem. Kinderen heb[ben] doorgaans last van ast[ma]. Vaak al heel jong krijgen z[e] eerste aanvallen van kort[ade]migheid en worden daar[...] zwaar aangetast in hun ge[voel] van veiligheid. Als zij wat [...] der zijn, kan de ziekte [...] zelfbeeld deuken.

INSPANNING

Astma kan komen door [in]spanning, vooral rond de [pu]berteit. Maar het kan ook [...] uitingsvorm zijn van een al[ler]gische aandoening, net [als] hooikoorts. Als één van de [ou]ders allergisch is, bestaat e[r ...] procent kans dat een kind [...] ook krijgt. Hebben beide [ou]ders het, dan is die kans t[wee] keer zo groot.

Jongens tot 20 jaar hebb[en] bijna twee keer zoveel klach[ten] dan meisjes. Maar tussen de [...] en 40 jaar zijn er evenveel vr[ou]wen als mannen met cara.

Nog steeds wordt geda[cht] dat kinderen met astma r[ond] hun veertiende jaar over [hun] klachten heen zijn gegroe[id]. Maar dat is helaas niet al[tijd] zo. Ongevcer de helft van de [...] tiëntjes zal op 21-jarige leef[tijd] geen klachten meer hebb[en]. Een kwart van degenen zon[der] klachten blijkt echter in [de] daaropvolgende vier jaar o[p]nieuw last te krijgen. Een p[u]ber ontgroeit wel zijn kind[e]rarts, maar niet zijn klacht[en], zei een Haagse kinderarts o[n]langs.

"Astma wordt nog vaak o[n]derschat", zegt Schüller. "E[en] gezin kan gewend raken a[an] een benauwd kind. Vindt [...] hem pieperig? Nou, dit is n[...] niks vergeleken bij afgelop[en] nacht, hoor je dan. Ouders m[oe]ten op tijd de dokter waarsch[u]wen. Zij moeten niet schuw [...] om hem in de nacht op te ro[e]pen. Ik kreeg wel eens een pi[...] pelpaars kind en moest d[...] flink ingrijpen met injecti[es]. Zover hoeft het echt niet [te] komen".

DOODMOE

"De klachten komen meest [...] 's nachts. Daardoor kan e[en] kind de volgende morgen doo[d]moe zijn. Er zijn kinderen d[ie] kantje boord naar school t[e] gaan. Van de school mag je ve[r]wachten dat men daar op d[e] hoogte is van de problemen di[e] bij astma horen".

De laatste jaren hoor [...] steeds meer over allergie. H[et] lijkt of ieder mens wel erge[ns] overgevoelig voor is: huissto[f], haren van kat of hond, hamster, luchtvervuiling, voe[d]ding en wat al niet meer. "Er was hier een kind dat alleen a[l] van de geur van vis benauw[d] werd", zegt Schüller. "Toch kun je tegenwoordig veel elle[n]de voorkomen. Je kunt bij voor[]beeld een huis schoon, maar ge[]zellig inrichten. Een kind me[t] astma hoeft echt niet zonde[r] knuffel naar bed, als dat din[g] maar gewassen kan worden. Maar je hebt het niet altijd in de hand. Dan is de kat net het huis uit en word je opnieuw belaagd door vuile lucht vanwege het warme weer".

"Vroeger waren patiënten slechter af. Die zijn toen veel te kort gekomen. Vroeger dacht men dat astmakinderen verwend waren. Dat zij hun ziekte gebruikten om de ouders naar hun hand te zetten. De ouders zelf kregen ook vaak de schuld, vooral de moeder. Op mijn afscheids- receptie waren ook mensen van rond de veertig jaar, die ik vroeger nog heb behandeld. Het was roerend om te horen hoe goed die terecht zijn gekomen, ondanks hun astma".

Als ze nog 'n keer terugblikt, zegt Schüller: "Ik ben gaan begrijpen waarom iemand aanvallen krijgt en hoe je dan moet handelen. Ik heb geleerd om naar ouders te luisteren. Die weten dat de eerste tekenen voor een aanval niet gek genoeg kunnen zijn: onrust, slecht eten, zelfs scheel kijken".

"Het naarste vond ik als kleine kinderen benauwd waren. Die kunnen zelf eigenlijk nog niks. Het emotioneelste vond ik het werk op de observatie-afdeling. Daar moet je het kind en de ouders vertellen dat opname echt nodig is. Dan zat er altijd een krop in mijn keel".

KIESKEURIG

M.M.O.

HET MIDDELBAAR Middenstands- onderwijs, ook wel het Middelbaar Detailhandel- onderwijs genoemd, is een driejarige beroeps- opleiding. Het bereidt leerlingen voor op commerciele functies in de detailhandel en in het bedrijfsleven. Zij krijgen een opleiding die afgestemd is op de eisen van de moderne bedrijfsvoering.

Het onderwijsprogramma bestaat uit vier onderdelen:
— commerciele vorming met vakken als calculatie, verkoop- bevordering en commerciele vorming;
— economische vorming met vakken als administratie, bedrijfseconomie, organisatie van de onderneming en recht;
— algemene vorming met vakken als Nederlands, Engels, maatschappelijke en levens- beschouwelijke vorming;
— praktische vorming met vakken als warenkennis, praktijkbenadering en etaleren.

Mensen met een M.M.O.-diploma worden veel gevraagd als bedrijfsleider of inkoper van grote bedrijven. Ook als verkoopleider of als marketingmedewerker worden ze gevraagd.

In theorie zijn de mogelijkheden voor verdere studie na het M.M.O. gelijk aan die na het MEAO.

Het eerste leerjaar is een gemeenschappelijk basisjaar. De leerlingen volgen grotendeels hetzelfde lesprogramma. Dat lesprogramma bestaat uit:
— de talen. Nederlands en Engels. Daarnaast kan Duits als tweede vreemde taal gekozen worden. Verplicht is dat niet.
— de bedrijfseconomische vakken. Algemene economie, bedrijfseconomie, calculatie, administratie en statistiek.
— beroepsgerichte vakken. Commerciele vorming, reclametekenen en warenkennis. Voor warenkennis is scheikunde een belangrijk vak.
— de algemeen vormende vakken. Recht, maatschappijleer, levensbeschouwelijke vorming en lichamelijke opvoeding. Alle leerlingen volgen het vak levensbeschouwelijke vorming. Bij een aantal scholen voor M.M.O. kunnen zij dat doen op grond van hun eigen overtuiging, rooms-katholiek, protestants- christelijk en niet kerkelijk.

In het tweede leerjaar krijgen de leerlingen globaal hetzelfde lesprogramma. Dit wordt dan aangevuld met praktijkgerichte vakken als etaleren en praktijkbenadering. Daarnaast kiezen ze twee vakken uit de reeks: management, marketing, toerisme, assurantie.

Een van die twee vakken kan examenvak worden.

In het derde leerjaar volgen de leerlingen lessen in hun examenvakken.

Vijf daarvan zijn Nederlands, Engels, economie, warenkennis en commerciele vorming.

Het zesde vak is een van de vakken: management, marketing, Duits, administratie, assurantie of toerisme.

Middelbaar Middenstands- onderwijs wordt gegeven aan een groot aantal scholen in Nederland.

P. CASIMIRI

Wel of niet toelaatbaar

OF MEN WEL of niet toegelaten wordt tot een College hangt in grote mate af van het College dat men kiest. In een eerder artikel is uiteengezet wat de juiste manier is om zich in te schrijven. De kans om aangenomen te worden hangt onder meer af van het niveau van het College dat men kiest. Verder zijn van belang: de uitslag van de SAT-, ACT- en TOEFLtest, het GPA (zie verder) en of je tot de besten van de klas behoort. Verder let men er ook op of je voldoende aktief bent geweest bij buitenschoolse activiteiten.

Te vaak denkt men dat het kiezen van een College gewoon een zaak is van het inkijken van een goede gids als Barrons, Petersons of Lovejoys. Deze gidsen geven weliswaar goede en nuttige informatie voor algemeen gebruik. Voor de individuele student bieden ze echter niet altijd voldoende informatie. Colleges verstrekken alleen maar die informatie die ze zelf kwijt willen. Het verschil tussen werkelijkheid en de inhoud van gidsen is erg groot.

Bij de selectie van studenten legt ieder College zijn eigen maatstaven aan. In de meeste gevallen is de belangrijkste maatstaf het GPA (Grade Point Average). Alle resultaten die een student tijdens zijn schoolcarriere behaald heeft worden aangegeven met een aantal punten: A=4, B=3, C=2, D=1, F=0. Het gemiddelde van deze punten levert een GPA op dat varieert van 4.0 (het beste) tot 2.0. Heb je een GPA van minder dan 2.0 dan zullen de meeste Colleges je niet aannemen. Hoe hoger je AGP is hoe groter de kans dat je aangenomen wordt.

Een andere maatstaf die men hanteert staat bekend onder de naam "Class standing". Bij dit systeem berekent men "de hoeveelste van de klas" je bent. Hoe dichter je bij de beste van de klas behoort, hoe groter wederom je kansen zijn om aangenomen te worden. De meeste Colleges accepteren je alleen maar als je tot de 25 a 30% besten van de klas behoort. Buitenlandse studenten houden er vaak te weinig rekening mee dat de resultaten van de hele schoolcarriere belangrijk zijn bij de selectie die Amerikaanse Colleges toepassen. Wil je toegelaten worden tot Colleges zoals Harvard, Stanford of Duke dan zul je tot de top van je klas moeten behoren.

De uitslag van je TOEFL-, SAT- of ACHtest is ook erg belangrijk bij de selectie. Iedere Universiteit eist een minimum score. Nadat de uitslagen van de testen bekend zijn geworden, deelt men de groep van deelnemers in categoriën in. Van elke categorie wordt dan een deel toegelaten tot de selectie. Universiteiten en Colleges gaan nooit alleen af op de resultaten van de testen. Men weet wel degelijk dat er studenten zijn die een stoomcursus volgen terwijl anderen zich op een andere wijze voorbereiden op de test. Toch hanteert iedere Universiteit of College een minimum.

De ACH (Achievement test) wordt door enkele gerenommeerde Universiteiten vereist. Bij deze testen toetst men de kennis van bepaalde vakken zoals scheikunde, Spaans, of wiskunde. Er zijn Universiteiten die een all-round ontwikkeling erg belangrijk vinden. Zij zullen dus de nodige aandacht schenken aan andere dan schoolzaken alleen. Vooral kleine, goede Universiteiten hanteren dit criterium. Voor buitenlandse studenten die op deze Universiteiten aangenomen willen worden is het dus erg belangrijk zich intensief bezig te houden met sport, vrijwilligerswerk, enz. Hier zijn Amerikaanse studenten in het voordeel omdat het Amerikaanse schoolsysteem mogelijkheden biedt tot sport, dans, toneel, muziek, enz.

Tenslotte is bij de selectie het interview belangrijk. Sommige Universiteiten nemen een interview af, waarbij de student de mogelijkheid heeft "zichzelf te verkopen". Bij een aantal Universiteiten is dit zelfs het belangrijkste selectiemiddel. Het is altijd aan te raden gebruik te maken van de mogelijkheid van een interview. Tijdens zo'n interview kan de aankomend student veel te weten komen over de Universiteit door het stellen van gerichte vragen. Bovendien kan een goed intervier compensatie bieden voor andere criteria, die minder gunstig zijn. De hele selectieprocedure is een slopend proces zowel voor de student als voor de familieleden. Het is een ingewikkelde procedure waarbij het er op aankomt dat je alles wat daarbij hoort correct en nauwkeurig uitvoert. Natuurlijk komt er ook een portie geluk bij kijken. Iedere Universiteit kan maar een beperkt aantal studenten aannemen. Het zal dus duidelijk zijn dat ze er de allerbesten uit willen halen.

Het is voor iedere student die zich aanmeldt belangrijk dat hij zich zo goed mogelijk voorbereidt. Dat houdt onder andere in dat je de aanmeldings- formulieren nauwkeurig invult. Verder is het van belang dat je een Universiteit uitkiest die aansluit op jouw niveau. De Verenigde Staten bieden wat dat betreft een grote kans.

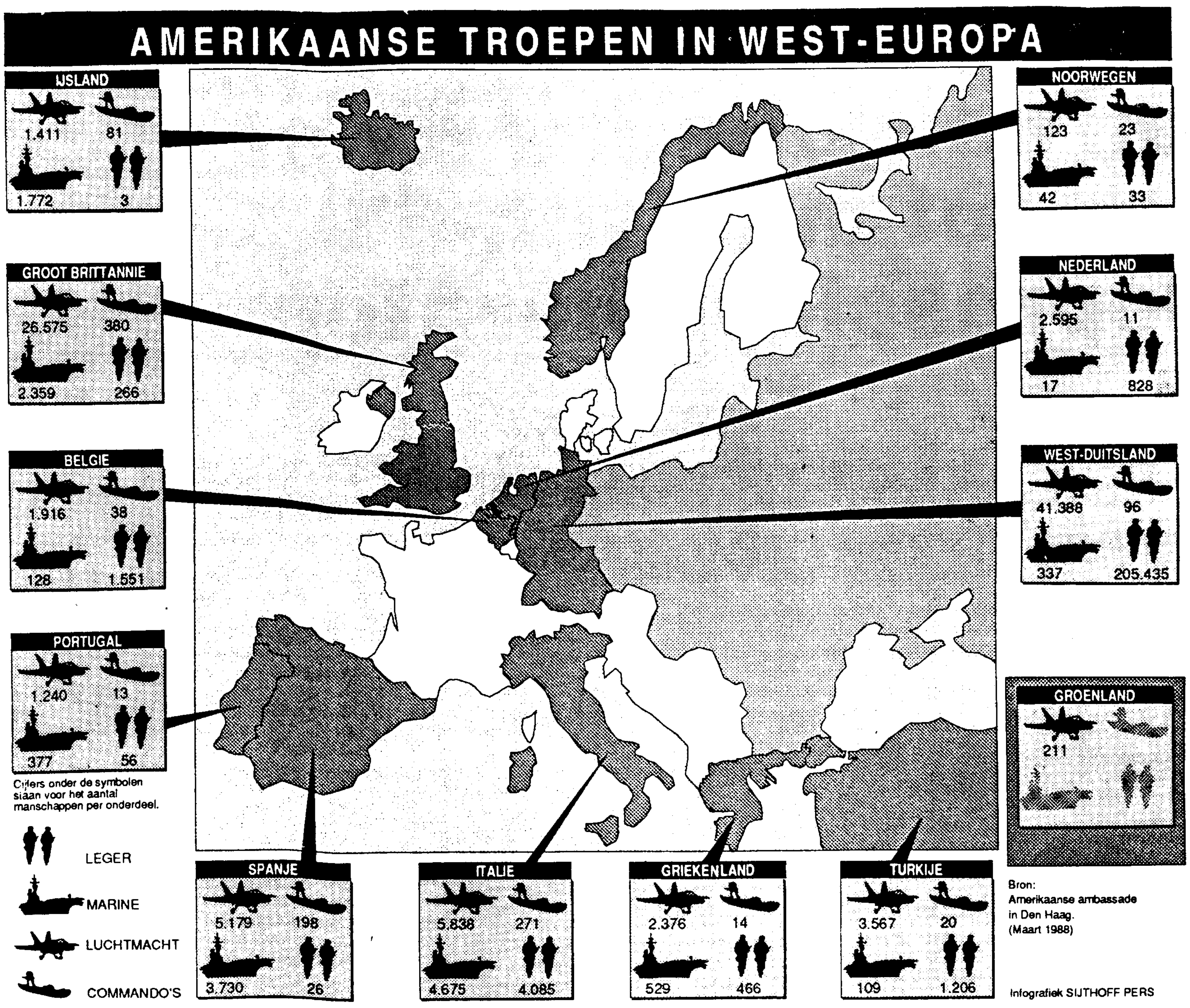
JILL HASSLER
Bewerking: P. CASIMIRI

Op de aankondiging van president Bush dat hij bereid is — onder voorwaarden — twintig procent van de Amerikaanse troepen uit West-Europa terug te trekken is door de NAVO- bondgenoten over het algemeen voorzichtig positief gereageerd. De voorwaarde die Bush stelde komt erop neer dat, daar waar de Amerikanen ongeveer 60.000 man terug zouden trekken, de Sovjet Unie bereid zou moeten zijn de troepenmacht in Oost-Europa met zo'n 320.000 man te verminderen. Daarmee behouden zowel Moskou als Washington ongeveer 275.000 man troepen in Europa.

Aan de bereidwilligheid van de Sovjet Unie lijkt, als het gaat om het doen van concessies op gebied van ontwapening, nauwelijks een einde te komen. Waarmee maar gezegd wil worden dat het niet onwaarschijnlijk is dat het nog door gaat ook.

■ *Amerikaanse militaire politie in Kitzinger.*

Afscheid van de Yanks?

De vraag is dan of de vermindering van de Amerikaanse aanwezigheid in West-Europa wordt gezien als een logische stap in de verbeterende Oost-West- betrekkingen, of als een eerste stap naar een verwijdering tussen de Verenigde Staten en de bondgenoten.

DISCUSSIE

De discussie over die Amerikaanse aanwezigheid hier woedt al geruime tijd aan beide kanten van de Atlantische Oceaan. In de VS gaan regelmatig stemmen op dat de Amerikaanse belasting- betaler opdraait voor de onwil van de bondgenoten om voldoende aan de eigen defensie bij te dragen. In West-Europa overheerst vooral het gevoel dat de aanwezigheid van Amerikaanse troepen de band met de VS garandeert. De Amerikaanse militairen zijn wel — met reden — de 'gijzelaars van West-Europa' genoemd.

Er moeten hele bossen gesneuveld zijn om het papier te produceren waarop voor- en tegenstanders van de Amerikaanse aanwezigheid hun op- en aanmerkingen, klachten en bezwaren over en tegen het fenomeen in doorwrochte analyses hebben vorm gegeven. Daarin werd West-Europa soms voorgesteld als een bibberend baasje dat de oogjes en oortjes stijf dicht knijpt (Eurocoward) en dankbaar schuilt onder de paraplu van grote broer Amerika.

Aan de andere kant werd de VS van arrogantie beschuldigd. Washington zou beslissingen over de NAVO nemen zonder de bondgenoten daar behoorlijk van op de hoogte te stellen ('Reykjavik' heeft menigeen de schrik om het hart doen slaan) en het Pentagon zou studeren op allerlei geheime scenario's die slechts tot doel hadden bij een eventueel gewapend conflict het slagveld tot Europa te beperken.

Het is niet de bedoeling van de Amerikanen geweest om hier tientallen jaren lang troepen te stationeren. Na de Koreaanse oorlog meende de toenmalige Amerikaanse opperbevelhebber Eisenhower dat als de troepen langer dan tien jaar in West-Europa zouden zijn, dat in feite de mislukking van de Navo zou betekenen. Toen hij tien jaar later president was moest hij grommend erkennen geen kans te zien de troepen terug te trekken. Die Amerikanen werden in West-Europa gezien als een noodzakelijke ondersteuning van de garantie — vastgelegd binnen het NAVO- handvest — dat Amerika zijn bondgenoten zonder enige reserve te hulp zou schieten bij een aanval van buitenaf. Bovendien werden de Amerikaanse manschappen — volgens sommigen ook door Moskou — gezien als een soort buffer tegen al te zelfbewust gedrag van de Duitsers.

VERTROUWD

Europa is min of meer vertrouwd geraakt met die Amerikaanse militairen. De Verenigde Staten hebben ruim 800.000 man troepen in het buitenland gelegerd. In West-Europa zijn dat er 340.243 (cijfers '88). In Nederland is het een bescheiden aantal (zo'n 3.500), in de Bondsrepubliek zijn 250.000 man. Daar vormen ze, samen met vrouwen en kinderen, een gemeenschap van ruim een half miljoen mensen, verspreid over plaatsen als Bitburg, Ramstein en Heidelberg.

SAMENWONING

In de loop der jaren is duidelijk geworden dat de Amerikanen op veel plaatsen niet hun imago als vreemde kostgangers zijn kwijt geraakt. Vaak werd het een wat ongemakkelijke samenwoning. Zeker in landen als Spanje en Griekenland zijn de Amerikaanse militairen altijd met de nodige argwaan bekeken. Maar zelfs in West-Duitsland, qua welvaart toch heel aardig met de VS te vergelijken, werd en wordt vaak met enig onbegrip tegen die Amerikaanse 'communities' aangekeken. Veelal volledig 'selfsupporting' gemeenschappen, met eigen winkels, bioscopen en videotheken. Bepaald geen feest voor de Westduitse middenstanders.

Ondanks het vele geld dat Bonn heeft besteed aan het verbeteren van de betrekkingen wilde het tussen de Westduitsers en de Amerikaanse GI's (Government Issued) nooit helemaal boteren. De GI's kwamen maar moeilijk los van hun hamburgers, Kentucky Fried Chicken en eigen radio-station (American Forces Network) en eigen krant (Stars and stripes). Met hun eigen woningen en faciliteiten vormen ze kleine maar hechte enclaves bij de legerplaatsen, als waren ze gedwongen nederzettingen te bouwen in een bar landschap.

GEBRUL

Ondanks dat vormen de Amerikaanse gemeenschappen in bij voorbeeld West-Duitsland op sommige plaatsen een economische factor van belang. Hun uitgaven die ten goede komen aan de Westduitse economie mogen dan bescheiden zijn (veelal beperkt tot souvenirs en horeca- gelegenheden), hun positie als plaatselijk werkgever is vaak prominent. In en rond Kaiserslautern, waar de grootste concentratie Amerikaanse troepen is gelegerd, zijn vele duizenden Duitsers werkzaam op de bases.

Opiniepeilingen wi zen uit dat nog altijd een ruime meerderheid van de Westduitsers is overtuigd van het nut van de Amerikaanse aanwezigheid. Bij de minderheid die tegen is bevindt zich een groep burgers die in de buurt van de bases woont, die de laag overvliegende gevechts- vliegtuigen en het gebrul dat de eeuwige tank- oefeningen begeleidt, spuugzat zijn. Het zijn die mensen die, als het zover komt, de eerste vertrekkende GI's opgewekt zullen uitwuiven. Overigens terzijde gestaan door de Groenen, de enige politieke partij in de BRD die zich heeft verzet tegen de aanwezigheid van Amerikaanse militairen.

REACTIES

Reacties bij de Westeuropese bases waar de Amerikaanse troepen zijn gelegerd zijn moeilijk te krijgen. In Soesterberg (1600 man Amerikaanse troepen) wordt verzekerd dat de verhouding met de plaatselijke bevolking altijd goed is geweest, "maar hier zijn dan ook al sinds 1954 Amerikanen gelegerd". Zeker hebben die troepen hun eigen faciliteiten, "maar dat hoort nu eenmaal bij het Amerikaanse leger". De manschappen wonen over het algemeen wel verspreid over de regio.

Een woordvoerster: "Ja, ze hebben hier die voorstellen van Bush natuurlijk in de kranten gelezen. Maar ja, het is natuurlijk niet iets dat al snel voor de deur lijkt te staan. Ik heb dan ook nog niet veel reacties erop gehoord. Ik weet alleen dat de Amerikanen die hier zijn gelegerd het fijn vinden hier te zijn. Nederland is blijkbaar een geliefde plek. Ze vinden de mensen aardig, tolerant".

Verder verwijzen de bases naar het bureau van de Supreme Alied Command Europe (SACEUR) voor een officiële reactie. Daar blijkt dat de terughoudendheid bij het geven van een reactie vooral is ingegeven door het feit dat men in Brussel nog nijver studeert op wat de gevolgen zijn van een troepenreductie.

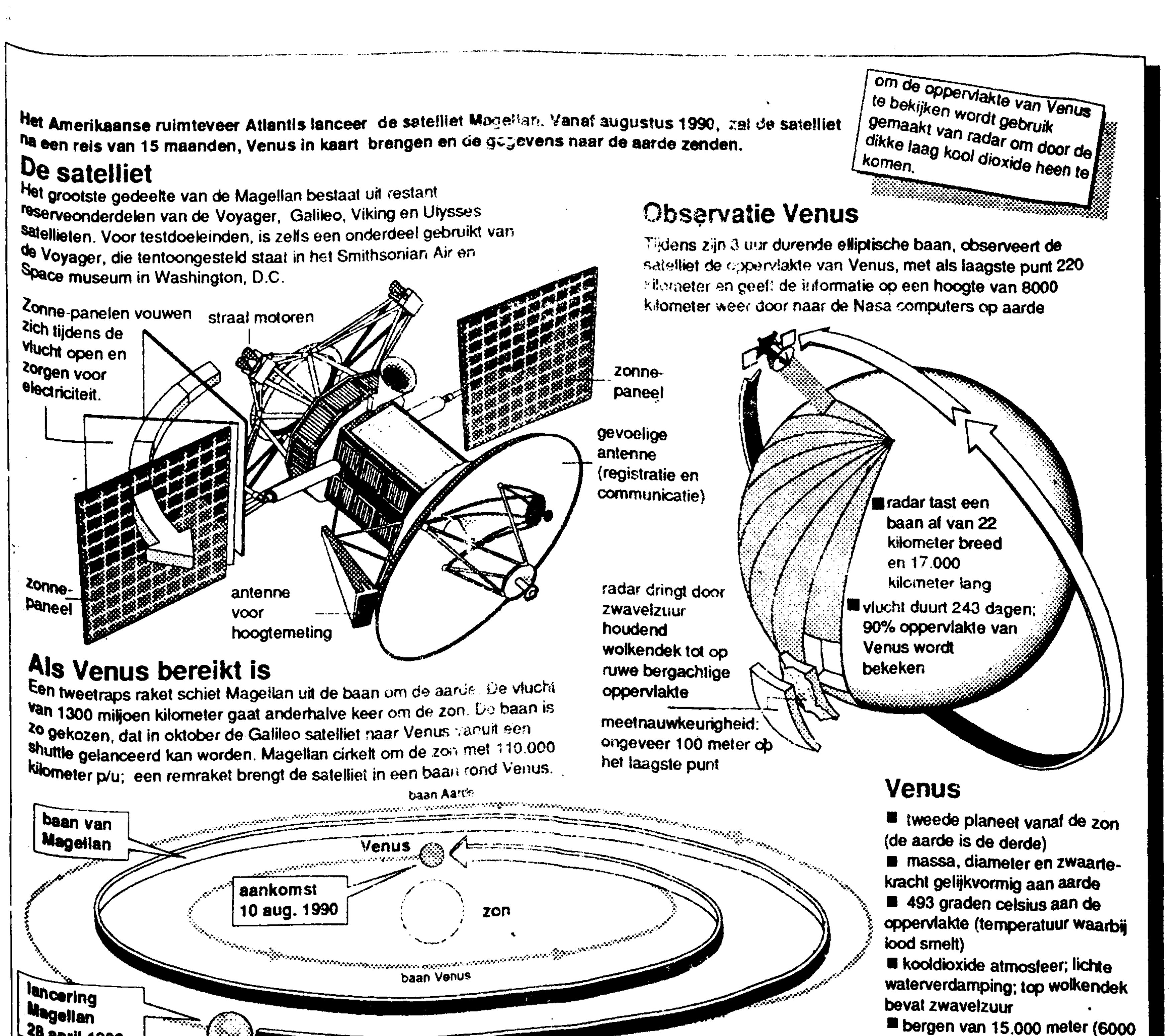
Een woordvoerder aldaar: "We zijn hier nog druk bezig ons huiswerk te maken. Politici werken met procenten, wij met harde cijfers. Wat is nou twintig procent? Manschappen, vliegtuigen, tanks? Het zal er op neerkomen dat we hele eenheden moeten laten vervallen".

Wat niet wegneemt dat de opperbevelhebber van de NAVO-troepen in Europa, de Amerikaanse generaal John R. Galvin, het aanbod van Bush in een eerste reactie 'okay' heeft genoemd. Vooral omdat het een evenwichtiger verdeling van NAVO- en Warschaupact-troepen in Europa zou betekenen. Volgens Galvin blijft het ook na een eventuele troepenreductie mogelijk de strategie van 'forward defense' en 'flexible response' vast te houden.

Die strategieën spelen nauwelijks in de hoofden van de meeste militairen uit staten als Tennessee of Alabama, die op hun 'dreamlist' te kennen hebben gegeven graag in Europa te worden gestationeerd.

De zucht naar avontuur, de mogelijkheid om 'de oude wereld' van nabij te zien, zijn belangrijke beweegredenen. Bovendien ziet menig Amerikaan stationering in Europa als een goedkope manier op zoek te gaan naar zijn of haar 'roots'. Want die roots, de wortels, zijn er. Nog wel, in ieder geval.

Satelliet Magellan naar Venus

GRAHAM GREENE

van neurotische rivier tot manisch-depressieve bergtop

De mens is gedoemd te falen, en hij kan er niet vroeg genoeg mee beginnen. Dat, ongeveer, is de filosofie van de schrijver Graham Greene (84), en hij heeft er zes decennia en een stuk of vijftig boeken voor nodig gehad om daar — in steeds gevarieerde herhaling — op terug te komen. En het blijkt, juist door de terugblik op het verleden (die, paradoxaal maar niet ongebruikelijk, voortdurend helderder lijkt te worden), allemaal neer te komen op jeugdtrauma's: de psychiater had het je ook kunnen vertellen, maar vast niet zo boeiend.

Opgejaagd heeft Greene zich gevoeld, zijn hele leven lang, midden in een gevuld sociaal leven steeds weer op de vlucht voor angsten en onbehagens — katholiek geworden om zijn verloofde te gerieven, maar er voorgoed en in rebelse tegenzin door getekend; priester zonder ambt, prediker zonder kansel. Geloven schijnt hij nog min of meer te doen, maar de biecht in de beslotenheid van één daartoe aangesteld oor erkent hij al lang niet meer: wat hij aan zonde en dwalingen kwijt wil, geeft hij (al dan niet vermomd) prijs in zijn boeken.

In 1971 schreef hij met 'A sort of life' een deel van zijn autobiografie; 'Ways of escape' (1980) kun je ook nog rekenen tot 'zelfbeschrijving', maar altijd hield hij afstand tussen zichzelf en de lezer, zelden liet hij zich naakt zien, zelden liet hij zich interviewen, en wanneer dat dan toch gebeurde, was hij op zijn hoede en maakte hij doorgaans gebruik van een standaard- repertoire aan antwoorden op, nolens volens, een standaard- repertoire aan vragen. Wantrouwen heeft hij altijd een gezonde deugd gevonden.

BIOGRAAF

En toch heeft hij nu — hoe vitaal ook, de dood (of, gruwelijker, het geestelijke verval) kan niet veraf zijn — een biograaf gezocht: de Engelse literatuurprofessor Norman Sherry, met wie hij een passie voor de schrijver Joseph Conrad deelt. Het eerste deel van 'The life of Graham Greene' is verschenen: 725 pagina's tekst en dan zijn we nog maar gevorderd tot 1939, het begin van de Tweede Wereldoorlog en het einde van Greene's Mexicaanse reis, die zijn ongemakkelijke meesterproef 'The power and the glory' veroorzaakte. De volgende halve eeuw zal dus nog wel eens zo'n foliant vergen, maar je vervelen is er niet bij.

Sherry is door Greene gevraagd (op aandrang van diens familie), en voorwaarde was dat de biograaf de schrijver zou navolgen in zijn destijdse reizen naar Afrika, Zuid-Amerika en Azië. De empathie moet zó groot geweest zijn, dat Sherry — een halve eeuw na dato — ongeveer dezelfde ziekten opliep als Greene: gele koorts in Afrika, dysenterie in Mexico, gangreen in Panama, tijdelijke blindheid: het is die zeer Engelse bezetenheid voor literatuur, die Sherry bracht tot een hardnekkige, bijna macabere vereenzelviging met zijn onderwerp.

Ontsnappen aan verveling als leidraad voor een lang leven — Graham Greene verveelde zich altijd, hoe druk hij het ook mocht hebben of het zich maken. Op zo'n manier moet je wel je waarnemings- vermogen scherpen: alles wat afleiding kan brengen is welkom, maar moet gezocht worden, en de jongen die een vreselijke tijd doormaakte op de school in Berkhamsted waar zijn vader (hoofd) onderwijzer was, heeft het nooit aan vermogen tot observeren ontbroken.

HOND

Toen hij nog een baby was, werd de hond van zijn zusje doodgereden en de kinderjuf wierp gemakshalve het kadaver in Grahams kinderwagen. Pas maanden later sprak hij, tegen zijn moeder, zijn eerste woorden: "Poor dog". Het was zijn kennismaking met een bewustwording van de dood, die hem zou blijven fascineren, aantrekken en afstoten, die hij heeft gezien en beschreven tot in details waar de grens van het betamelijke al lang is uitgewist.

Als kin[illegible] bij een terugkerende droom waarin hij verdronk; als student speelde hij in een half jaar tijds zes maal 'Russische roulette' — één kogel in een revolver die er zes kon bevatten, de loop tegen je slaap en de trekker overhalen. Altijd heeft hij volgehouden dat het geen pogingen tot zelfmoord waren; ook in deze gevallen was het de strijd tegen 'verveling... die een onverdraaglijke diepte had bereikt... verveling... even diepgaand als liefde en hardnekkiger'.

Geen bewuste pogingen tot zelfmoord, akkoord, maar ze sproten stellig voort uit Greene's perverse verhouding tot de dood als de uiteindelijk enige vluchtweg, de enige kans op ontsnapping; de dood die voor hem altijd 'de grote toverdokter' zou zijn. De ironie, die malicieuze bondgenoot van het lot, zal er dan ook vermoedelijk voor zorgdragen dat deze even charmante als getourmenteerde man minstens honderd jaar wordt, te zamen met al zijn aberaties.

ONZEGBARE ANGSTEN

Neurotisch, pervers, voyeuristisch, manisch- depressief: het lieflijk gereedschap van de schrijver had Greene al jong ter hand genomen en die karaktertrekken werden aangevuld met onzegbare angsten voor geluiden, ratten, vleermuizen — hij werd opgejaagd-van-binnenuit, zou je kunnen zeggen, gedwongen die angsten zo niet te overwinnen dan toch te manipuleren, te gebruiken: de onverschrokkenheid waarmee hij — de wereldkaart kende nog wezenlijke witte plekken — in 1935 met zijn nicht Barbara door Liberia trok, was niet anders dan de pure, door wat dan ook aangespoorde, moed waarmee hij later door Mexico, Nicaragua, Haïti, Vietnam reisde, en zelden als eerste klasse- passagier.

Sherry is in zijn biografie diep afgedaald in de krochten waar Greene's roerselen huizen en toch blijft die nukkige, oude man op afstand — het vergrootglas dat de biograaf aan zijn oog houdt is enigszins beslagen, er zitten krassen op, het brandpunt van de lens ligt buiten het middelpunt of zo: hoe lang ze in de jaren van voorbereiding ook met elkaar hebben gepraat, Greene lijkt toch altijd nog wat achter de hand te houden en zo is het goed: een schrijver mag nooit al zijn materiaal in andermans hoede geven.

Maar in die 725 pagina's (vol citaten uit Greene's romans en brieven, uit gesprekken met familieleden en vrienden) komt voldoende portret tot stand om weer eens te weten: echt gelukkig mag een schrijver nooit wezen — pijn, verdriet, wanhoop en vaak eenzaamheid dienen zijn gezellen te zijn. Greene's vroegere vrouw Vivien bekende in 1977, zéér achteraf maar overigens zonder bitterheid, dat hij nooit had moeten trouwen, hij was er te zwerflustig voor.

STUDENT

Terwijl hij zo zijn best had gedaan Vivien te winnen. Hij ontmoette haar als student, hij was 24, zij 19, en katholiek. Voor haar liet hij zich bekeren, voor haar schreef hij verzen en brieven (soms drie, vier per dag). Het was een obsessieve liefde, waar zij behoedzaam en afwerend op reageerde. Hij stelde een celibaat huwelijk voor, dat trok haar wel aan, maar dit bleek toch te romantisch gedacht: Graham Greene was (en bleef) een man des vlezes.

In Nottingham werd hij journalist om het geld te verdienen dat een huwelijk mogelijk moest maken; later kreeg hij bij de prestigieuze 'Times' een baan als bureauredakteur en in oktober 1927 trouwden ze dan tenslotte. De romantiek (briefjes, presentjes, versjes) bleef voortduren, maar de schrijver begon onverbiddelijk de kop op te steken. Zijn eerste roman, 'The man within' (1929), werd een verkoopsucces, en al zou hij er later afstand van nemen, het duurde niet lang of hij gaf zijn vaste baan in de journalistiek op, vanuit de zekerheid dat hij full-time schrijver moest worden.

In koppige — soms bijna zelfvernietigende — drift bleef hij, zelf voortgejaagd, jagen op succes: de vlotte avonturenroman of het sentimentele liefdesverhaal, die in de jaren twintig en dertig een zo voornaam bestanddeel van Engelands lektuur waren, schuwde hij — hij wilde toegankelijke maar zinnige literatuur schrijven; al die psychische 'mankementen' waarmee hij was opgezadeld, moesten onderdak vinden in zijn boeken.

'STAMBOUL TRAIN'

Ironisch toch weer dat een thriller, 'Stamboul train', de doorbraak zou inluiden: een psychologische thriller, weliswaar, maar toch duidelijk lonkend naar de lezende voyeur die de schrijvende voyeur tegemoet wilde komen. Hij zou de lengte, de breedte en de hoogte van zijn latere reizen nodig hebben om in zichzelf de psychologische romans te vinden waar zo terecht zijn naam op stoelt.

Niet voor niets onderscheidde hij zijn werk in 'entertainments' (luchtiger werken als 'England made me', 'Our man in Havana', 'The comedians'), en 'romans' als 'The power and the glory', 'A burnt-out case', 'The honorary consul', 'The human factor'. Maar ook in die 'entertainments', zelfs in 'May we borrow your husbands' en 'Travels with my aunt', zijn als ondergrond de trauma's aanwezig, die zich in zijn vroegste jeugd hebben vastgezet en hem zowel strijdbaar als kwetsbaar hebben gemaakt.

Een jongen uit de zo steriele 'middle class', op zoek naar ontsnapping. Tomeloze energie: artikelen, verhalen, romans, brieven, gedichten, medewerking aan tijdschriften, party's, reisjes en reizen, intens sociaal verkeer met schrijvers en journalisten, maar steeds weer — onachterhaalbaar vaak, abrupt — depressies, die bedwongen lijken te kunnen worden door de zucht naar opwinding en avontuur, waar niet zelden dan weer nieuwe depressies uit voortkomen — laat je zoon of dochter vooral geen schrijver worden.

Als jongen bezocht Greene gedurende een half jaar een psychiater. Hij had er wel wat (tijdelijk) baat bij, maar herinnerde zich later de uitspraak van Rilke: "De psychoanalyse is voor mij een te fundamenteel hulpmiddel, het helpt je voor eens en voor altijd, het klaart je moeilijkheden op, en om op zekere dag te ontdekken dat mijn moeilijkheden eindelijk zijn opgeklaard, zou misschien nog uitzichtlozer zijn dan deze chaos".

Dwangmatigheid was als het ware bijverschijnsel in de rijke scala van Greene's aandoeningen. Zo had hij zich, al toen hij nog twijfelde aan zijn schrijverschap, voorgenomen elke dag 500 woorden te schrijven, ook al een methode ter beteugeling van zijn depressies. Soms was het minder, soms was het meer, maar die 500 woorden zijn een leven lang het baken geweest waarop hij zich kon richten, maar dan kwamen weer die godvergeten depressies: "..& de ballon wordt groter & groter & ik wil, oh God, wat wil ik graag dood zijn of slapen gaan of stomdronken worden — ...zodat ik niet hoef te denken".

Zijn voorkeur voor de opgejaagde mens gaat terug tot zijn schooltijd, toen twee kwelgeesten (Carter en Wheeler) met het bijna vanzelfsprekende sadisme van de bazige schooljongen hem, de lijfelijk zwakke, vaak zieke Graham, terroriseerden. In 1950 zou hij Wheeler nog een keer in Maleisië ontmoeten en op de terugweg naar zijn hotel vraagt Greene zich af of hij zonder Wheeler en Carter ooit een boek zou hebben geschreven, of deze jaren van vernedering hem niet 'een uitzonderlijk verlangen hadden gegeven om te bewijzen dat hij althans ergens goed in was, hoe lang die pogingen ook mochten duren".

Deze gekwelde man moest Norman Sherry dus volgen, en in zijn inleiding schrijft hij hoe consciëntieus hij die taak opvatte: "Wanneer het het doel is van een biograaf om niet alleen het leven en de loopbaan van zijn onderwerp na te gaan maar ook, voor zo ver mogelijk, door te dringen in het mysterie van zijn karakter en persoonlijkheid, kunnen er weinig onderwerpen bestaan die moeilijker zijn dan Graham Greene. Hij staat bekend om zijn vastbeslotenheid zijn privacy te beschermen en geheim te houden wat hij geheim wenst te houden.

GRONDIG

Om zijn arbeid, die veertien jaar zou omvatten, goed te kunnen doen, nam Sherry ontslag als hoofd van de afdeling Engels van de universiteit van Lancaster en aanvaardde gastdocentschappen aan Amerikaanse universiteiten om in Boston, Washington en Austin onderzoek te kunnen doen in de daar opgeslagen Greene-archieven. 'Grondig' is wel het minste adjectief dat op Sherry kan worden toegepast; de vereenzelviging is bijna totaal.

Sherry: 'Greene heeft me eens zijn dubbelganger genoemd en dat moest ik ook wel worden. Evenals hij riskeerde ik ziekte en dood en ging naar die plekken en ontmoette er in de meeste gevallen mensen die Greene ontmoet en in zijn romans ondergebracht had. Ik reisde naar Mexico (waar ik dysenterie opliep in precies hetzelfde bergdorp, terwijl ik logeerde in hetzelfde pension als hij), Haïti, Argentinië, Paraguay en Panama. In Liberia werd, een week nadat ik dat allercorruptste land had verlaten, tijdens een door sergeant Doe (nu generaal en staatshoofd) geleide revolutie, de voormalige corrupte leider vermoord en werden zijn aanhangers doodgeschoten of -gestoken.

'Ik maakte de reizen die Greene gemaakt had, want dat was een belofte die ik hem gegeven had tijdens onze eerste ontmoeting. Ik moest, zoveel mogelijk, ondergaan wat mijn onderwerp had ondergaan. Ik heb, evenmin als hij, het einde van die ervaring bereikt...'

Nee, want het tweede deel van 'Het leven van Graham Greene' moet nog verschijnen. Ongetwijfeld — per slot hebben we nog een halve eeuw van dat leven te gaan — zal het w zo'n gigantisch boek word waarin het even grimmige vermakelijke landschap Graham Greene nader w verkend en in kaart gebra Van neurotische rivier tot nisch- depressieve bergt Dat wordt ongedul wachten.

'The life of Graham Gre Volume One 1904-1939' d Norman Sherry. Uitgev Jonathan Cape, Lond Importeur Consul Boo f.65,50.

■ *Graham Greene in 1939.*

MAN AANGEHOUDEN TIJDENS OPENLUCHT MIS

Johannes Paulus trekt geen mensenmassa's in Scandinavische landen

Doel bezoek verbetering relaties met Lutherse kerken lijkt bereikt

STOCKHOLM - Paus Johannes Paulus II moet aan het einde van zijn bezoek aan de Scandinavische landen vaststellen dat in tegenstelling tot andere bezoeken deze reis is verlopen zonder dat er massale menigten op de been kwamen voor hem als geestelijk leider van de Rooms- katholieken. Van de andere kant werd dit bezoek wel gekenmerkt door de openhartigheid van de dialogen welke hij voerde met onder meer de vertegenwoordigers van andere christelijke kerken. Er deed zich in Zweden nog een incident voor toen een man op de paus afliep tijdens het uitreiken van de heilige communie onder een openluchtmis.

Vanaf de fjorden van Noorwegen, via de steppes van IJsland en de industriele basis van de moderne technologie in Zweden was het bezoek van de paus totaal anders dan het geval was bij andere bezoeken aan christelijke landen, waaronder Groot Brittannie, waar de katholieken toch ook een minderheid vormen. Ditmaal bezocht hij het belangrijkste centrum van de Lutherse kerken waarbij de stilte kenmerkend was welke hem ten deel viel in de Lutherse kathedrale kerk in Denemarken.

Opmerkelijk was ook dat de paus zich herhaaldelijk de bisschop van Rome noemde en niet paus. Dit was het geval tijdens de ontmoeting met de Lutherse bisschoppen.

VOORZICHTIG

Opmerkelijk was ook het voorzichtige taal- gebruik van de paus in de landen welke gekenmerkt worden door een totaal andere opvatting over de sexuele moraal dan gangbaar is bij het leergezag van de katholieke kerk. Deze voorzichtigheid bleek vooral wanneer hij het thema aanraakte van het gezin.

De toevloed van het publiek was bepaald minimaal. De katholieken vormen in deze landen een minderheid van amper een procent. Er waren geen manifestaties en de niet- katholieken in deze landen leken erg onverschillig te staan tegenover het bezoek van de paus. Toch verzekerde men in de kringen rond de paus dat deze enthousiast was over dit bezoek.

VERHOUDING VERBETERD

Zij zeggen ook dat dit bezoek de verhouding tussen de katholieke en Lutherse kerken heeft verbeterd. De paus zelf zei op een bepaald ogenblik: Ik ben niet gekomen om grote mensenmassa's aan te trekken maar om het Evangelie te preken. Ik wil het Evangelie brengen op alle plaatsen waar er maar katholieken zijn. Maar ik wil ook naar de niet-katholieken gaan, vooral hier waar er christenen zijn.

Het herhaaldelijke verwijzen naar zijn taak als bisschop van Rome is een teken van gevoeligheid voor het publiek in het algemeen. Zo legde de Australische aartsbisschop Edward Cassidy uit, onder- staatssecretaris van het Vaticaan. Andere titels als opperherder zouden in deze omgeving volkomen vervreemdend aandoen, zo meent hij.

VERZOENING

Een van de belangrijkste doeleinden van het bezoek van de paus is geweest de verhouding aan te halen met de Lutherse kerken. Noorwegen, IJsland, Finland, Denemarken en Zweden zijn Lutherse landen, waar deze kerk de meerderheid van de bevolking officieel vertegenwoordigt hoewel nauwelijks tier procent de moeite neemt om naar de kerk te gaan.

Vaticaanse functionarissen merkten in dit verband op dat de oecumenische ontmoetingen echt een succes zijn geweest. Het is namelijk beter de verschillen duidelijk tot uitdrukking te brengen dan de indruk te wekken dat men het volkomen met elkaar eens is, zo menen zijn. 'Na vierhonderd jaar scheiding is het ogenblik aangebroken van een pro van verzoening. En daar z we nu aan begonnen', zo Johannes Paulus tijdens oecumenische dienst in U sala. 'Niet alles kan op h zelfde ogenblik gebeuren, m we moeten nu doen wat kunnen doen in de hoop wat morgen misschien mo lijk is.

ARRESTATIE

Veiligheidspersoneel van h Vaticaan en van de Zwee politie arresteerde vrijdag man tijdens het commu uitreiken door onder meer paus. De man liept namel op de paus toe. Naar Zwee gebruik wordt er geen na bekend gemaakt van een ver dachte, alleen diens natio liteit en leeftijd: betrokke is een 28- jarige Zweed. werd meegenomen voor ond vraging. Er deden zich v der geen problemen voor. aanhouding gebeurde toen man de paus tot op tien me er was genaderd. Hij ble niet gewapend te zijn. behoort tot een groep orth doxe protestanten die zich v zet heeft tegen het paus lijke bezoek. Hij had pa fletten bij zich. Daarin we de paus aangeklaagd 'met zijn afschuwelijkheden'. was blijkbaar zijn bedoeli geweest die uit te del onder de misviering.

AGENDA
ARUBA

[J]ONGE [B]OLS
[van]dag een glaasje

[KANTO]REN AMIGOE: 08.00-12.00 / ... uur; zaterdag gesloten.

...24333. Voorspoedgevallen na ...3639, 22950 en 22316. Page-...

...2366.

...nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

[CENT]RALE: 115.

... 20.30 uur The Fly II (horror, 18 ...

Spanningen al dagenlang voelbaar

Drie gedetineerden bij onrust gewond geraakt

OPSTAND IN 'DAKOTA'

ORANJESTAD — Kort na negen uur werd gisteravond alarm geslagen voor de onrust in het Huis van Bewaring onder de ruim 140 gedetineerden, die dreigde in een opstand uit te lopen.
Versterking van politie en recherche was spoedig ter plaatse. Men omsingelde het Huis van Bewaring.

De gevangenen, die video hadden zitten kijken, weigerden op een gegeven moment in hun cellen te gaan. Reeds dagen heersten er spanningen in de gevangenis.
De gedetineerden waren niet tevreden over de behandeling die zij kregen, wat mede oorzaak vond omdat te weinig personeel beschikbaar was en enige gevangenen het op bepaalde bewakers hadden voorzien.

Er werd tot in de vroege ochtend gevloekt, gescholden en bedreigingen geuit door de gevangenen, die met de commissie van Toezicht wilden spreken. Hierbij raakten drie gedetineerden - onder wie een vrouw - gewond. Zij werden voor behandeling naar het hospitaal gebracht.

RUST WEERKEERDE
De politie - in groten getale aanwezig - bleef toezicht houden, waarbij het verkeer in de Fergusonstraat rond het Huis van Bewaring geen doorgang had.
Er vonden verschillende besprekingen plaats in het Huis van Bewaring, waar tegen de ochtenduren d... rust weerkeerde. Doch wat voor besprekingen en wat de resultaten hiervan zijn, is nog niet bekend.
Uit een kort gesprek dat de Amigoe vanmorgen met de leiding van het Huis van Bewaring had, bleek dat afgelopen nacht om twee uur de zaak onder controle was.
'Alles is rustig en de problemen zijn geregeld', aldus een woordvoerder desgevraagd aan de Amigoe.

Hoofdprijs Lotto

ORANJESTAD — Ook gisteren heeft geen der inzenders van de Sportlotto de vier getrokken nummers 2-4-6-32 geraden zodat het beschikbare bedrag van 126.926,05 florin in de pot blijft.
Volgende week vrijdag - de trekking is dus niet op donderdag - zal er tegen de 150.000 florin beschikbaar zijn. Voor de tweede prijs - drie nummers plus joker 23 - zijn er twee winnaars, die ieder 2916 florin ontvangen. Voor de derde prijs - drie nummers goed - zijn er 99 winnaars (van wie 32 Lotto Loco) die ieder 44,20 florin kunnen incasseren.

Voor vier wedstrijden op Aruba

Amerikaanse basketbalploeg op bezoek

ORANJESTAD — Een heren basketbal-selectie van Amerikaanse colleges zal volgende week van maandag tot en met donderdag vier wedstrijden spelen tegen de Arubaanse selectie.
Alle wedstrijden van de twee selecties beginnen om negen uur 's avonds, nadat de lokale B-klasse wedstrijden hebben plaatsgevonden. De twee selecties spelen op maandag 12 juni in Centro di Barrio Brasil, dinsdag 13 juni in de Sporthal, woensdag 14 juni in Centro di Barrio Brazil en donderdag 15 juni in de Sporthal. Per wedstrijd wordt een gering entree gevraagd.
De Arubaanse selectie bestaat uit de spelers: Igmar Davelaar, Rayborne Didder, Clyde Burke, Eduardo Jimenes, Dean Gumbs, Emiliano Baarh, Pete Coco, Dionisio Benders, Pat Nedd en Giovanni Robles.
Met uitzondering van Perry Waldvogel (5.11 voet lang) zijn alle andere Amerikaanse spelers minstens zes voet lang. De andere spelers zijn: Jeff Smith (6.0), Bill Merriman (6.0), Jim Wallace (6.1), Clarence Jones (6.2), Mike Maloney (6.2), Michael Simpson (6.2), James Williams (6.2), Walter Guy (6.5), Carlos Aponte (6.5), Stacy Finkbeiner (6.7) en Glenn Bliss (6.10).
De Arubaanse selectie staat onder leiding van headcoach Orlando Rasmijn en de Amerikaanse selectie onder headcoach Duane Ticknor.

Aruba verliest in Frans Guyana

ORANJESTAD — Officieel is vernomen, dat de Arubaanse voetbalselectie in Frans-Guyana, en in het kader van de Shell Caribbean Football Cup, een zware 4-0 nederlaag leed tegen de Guyanese selectie.
De wedstrijd werd donderdagavond gespeeld en niet zoals geprogrammeerd ... om ... te ... len verhinderde. Bij het ... van de Arubaanse Voetbal Bond was vanmorgen niets bekend over de uitslag van de wedstrijd Aruba - Frans-Guyana.
In het Shell-toernooi heeft Aruba al drie wedstrijden gespeeld, maar heeft nog niet een doelpuntje kunnen maken. Zelfs een penalty als napa zat er niet in. Van de andere kant heeft de Arubaanse selectie liefst vijftien tegendoelpunten geincasseerd, elf tegen Trinidad en vier Frans-Guyana.

Met vals paspoort

Cubanen op vrije voeten gesteld

ORANJESTAD — De zes Cubanen die getracht hebben met een vals paspoort van Panamá via Aruba naar de Verenigde Staten te reizen, werden vrijdag op last van de Rechter Commissaris op vrije voeten gesteld. Deze zag geen redenen om de zes Cubanen nog langer vast te houden.
De zes Cubanen, die illegaal op Aruba vertoeven, blijven in de politiewacht zitten totdat minister van Justitie en Immigratie zo spoedig mogelijk hun uitzetting van Aruba per boot of per vliegtuig geregeld heeft.
Het moet niet uitgesloten worden geacht dat het aantal naar Panamá zal worden teruggezonden. ... van de Cubanen ... rén geuit tegen mogelijke uitzetting naar hun geboorteland Cuba omdat zij daar ernstige maatregelen tegen hen vrezen.

Nieuwenhuizen directeur van kabinet gouverneur

ORANJESTAD — ... raadslid Bas Nieuwenhuizen (37) stapt per 1 juli aanstaande uit de Hazerswoude gemeenteraad.
Hij vertrekt met zijn gezin naar Aruba waar hij directeur van het kabinet van gouverneur F.B. Tromp wordt. Volgens het blad Rijn en Gouwe is dat de hoogste ambtelijke functie op Aruba.
Nieuwenhuizen heeft tot nu toe de functie van griffier van de Tweede Kamer vervuld. Hij blijft vier jaar op Aruba. Nieuwenhuizen volgt in deze functie de huidige directeur mr L. Hillen op, die nu griffier in de Tweede Kamer wordt.

Alliance

ORANJESTAD — Alliance Française d'Aruba heeft een nieuw bestuur gekozen voor het komende verenigingsjaar.
Het nieuwe bestuur is samengesteld uit: Maria da Silva (voorzitter), Marie-Thérèse Cross (onder-voorzitter), Cristian Mongellaz (secretaris), Joan Driessen (penningmeester), Michelle Allewaert, Lillian Eilers, Hilda Jansen, Enriqueta Loopstok en Armelle Trogish (commissarissen).
De Alliance Française zal dit jaar bijzondere aandacht schenken aan de herdenking van het tweehonderd-jarig bestaan van de Franse republiek.

Lezing van Schoordijk

ORANJESTAD — Prof. mr H.C.F. Schoordijk, hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Brabant en de Universiteit van Amsterdam, zal woensdagavond 14 juni om acht uur in de aula van de Universiteit van Aruba een voordracht houden over 'Invloed van veranderde omstandigheden op het contract'. De praktijk, met name die van de handel, leert dat reeds kort na het sluiten van een overeenkomst, omstandigheden zich kunnen wijzigen. De jurisprudentie is lang terughoudend geweest partijen toe te staan een contract 'open te breken'. Prof. Schoordijk zal vooral aan de hand van buitenlandse rechtspraak aantonen, dat het getij keert en dat dit ook zijn invloed zal doen gelden op de rechtspraak.

Exposities over padvinderij

ORANJESTAD — Aanstaande maandag om vijf uur opent in de Nationale Bibliotheek een tentoonstelling van de Arubaanse Padvinders Vereniging. Het thema van de tentoonstelling is: 'Wat met de padvinderij te maken heeft'. De tentoonstelling zal tot en met 16 juni te zien zijn gedurende openingstijden van de bibliotheek.

Receptie premier druk bezocht

ODUBER ONTVANGEN IN TILBURG

ORANJESTAD — Premier Nelson Oduber was te gast op het Tilburgse paleisstadhuis waar hij ontvangen werd door zijn vroegere leermeester burgemeester mr C. Ph. Brokx. Bij zijn recentelijk bezoek aan Aruba had CDA-fractieleider in de Tilburgse gemeenteraad, Melis, de premier namens de burgemeester uitgenodigd. Oduber overhandigde zijn voormalige docent een geschenk, waarop burgemeester Brokx premier Oduber een schilderij overhandigde van de plaats waar Oduber destijds voor zijn opleiding gemeente-administratie studeerde.
In Hotel Promenade bood premier Oduber een ontvangst aan, waarop ministers, Eerste en Tweede Kamerleden en andere autoriteiten acte de presence gaven, waaronder premier drs Lubbers en minister drs Jan de Koning.
Woensdag bracht de premier een bezoek aan Huis Ten Bosch, waar hij door koningin Beatrix werd ontvangen.

GESPREK MET ALCOA
Voorts vonden besprekingen plaats met drs ir J.J.C. Voorhoeven van de VVD en Wim Kok van de Partij van de Arbeid. Donderdag werd vergaderd met vertegenwoordigers van ALCOA, een dochtermaatschappij van Aluminio Americano, gevestigd in Nederland. President-directeur H.A.J. Bemelmans gaf een uiteenzetting over de maatschappij en mocht evenals burgemeester H.M. Breeveld een aandenken van de premier ontvangen.
Verder had premier Oduber een ontmoeting met ing. Sas van Interbeton, die op Aruba tezamen met Japanse groepen het HYATT Hotel aan het bouwen is. Donderdagmiddag vertrok de premier naar Frankrijk waar hij een ontmoeting zou hebben met vertegenwoordigers van de oliemaatschappij Black Diamond, die plannen heeft op Aruba een geheel nieuwe raffinaderij te bouwen, waarmede een investering van anderhalf miljard dollars is gemoeid.

Wegens fout in dagvaarding

Twee leden van drugstrio vrijgesproken

ORANJESTAD — Twee van de drie drugsbeklaagden die vrijdag terechtstonden om hun vonnis aan te horen, werden door de rechter naar huis gestuurd. Dit geschiedde nadat de rechter geconstateerd had dat in de dagvaarding wordt aangegeven dat de zaak zich in februari 1988 afspeelde, terwijl dit in werkelijkheid in februari dit jaar het geval was.
De zaak begon in februari met de aanhouding van de man P.B. die vijfhonderd gram cocaïne in zijn bezit had. Naar B. verklaarde had hij het spul gekregen van een bekende Colombiaan zonder naam.
Hierna volgden de aanhoudingen van de mannen C.T. en H.S., die als het meesterbrein in deze zaak werd beschouwd. De zaak werd twee weken geleden behandeld, waarbij de officier van Justitie drie jaar tegen H.S. eiste en één jaar en zes maanden tegen P.B. en C.T.
Nadat op vrijdag B. en T. hadden gehoord van wege een fout in de dagvaarding, achtte rechter mr Mohamed beklaagde H.S. schuldig aan het hem ten laste gelegd. De rechter hield rekening met de deplorabele financiële toestand van de beklaagde, vond de eis van de officier aan de hoge kant en veroordeelde S. tot één jaar en zes maanden met aftrek van voorarrest.

Officier laakt optreden raadsman

Acht jaar geëist voor verkrachting

ORANJESTAD — Voor het gerecht in eerste aanleg werd vrijdag behandeling voortgezet tegen verdachte K.R., die zich in San Nicolas tijdens een diefstal tevens aan verkrachting met geweld zou hebben schuldig gemaakt.
Tegen hem werd acht jaar gevangenisstraf geëist, waarover de rechter volgende week vonnis zal wijzen. De behandeling van deze zaak werd in april opgeschort, in afwachting van een rapport van een psychiater, dat nu behandeld kon worden. Uit het rapport bleek dat verdachte normaal is, het enige probleem dat hij heeft zijn vrouwen.
... eiste de officier acht jaar gevangenisstraf voor zijn optreden ... de eis aan die de officier van Justitie kort geleden bij een soortgelijk geval geëist had waarbij en scholiere door A.F. werd verkracht in San Nicolas - waarvoor de officier toen vier jaar eiste.
De raadsman vond de zaak van A.F. erger dan die van zijn cliënt K.R. De officier van Justitie betreurde daarop het feit, dat de raadsman meende een dergelijk vergelijking ter verdediging te moeten aanvoeren, omdat deze zaken totaal niets met elkaar te maken hebben. Hij vond de wijze van optreden van de raadsman op deze wijze erg twijfelachtig.
Tenslotte kwam verdachte nog aan het woord, die met een verhaal kwam dat de ... vrouw ... proces-verbaal niets ver... staat.

TWIJFELACHTIG
Advocaat mr ... Coutinho haalde bij zijn ...

Bjorn Dunkerbeck oppermachtig bij Hi Winds-windsurffeest

ORANJESTAD — 20De vierde ronde die gisteren werd afgemaakt, was weer een regelrecht succes voor Bjorn Bunkerbeck. Met kop en schouders steekt hij oppermachtig boven de surftop uit. Thorkil Kristensen en Phil McGain volgen hem op met een respectievelijke tweede en derde plaats. Robby Naish heeft zijn toch wel tegenvallende start van de Hi-Winds inmiddels goedgemaakt met een vijfde plek. De dertien-jarige Gorter uit Aruba kon goed meekomen met de profs; in de eerste heat van de vijfde manche eindigde ze als derde en ging door naar de tweede ronde. 'Het gaat werkelijk allemaal fantastisch', vertelde ze. 'Maar het is natuurlijk wel zo, dat ik niets te verliezen heb. Elke tweede ronde die ik haal, is meegenomen, terwijl een Britt Dunkerbeck tegen zou vallen als ze niet in de finale racete'.

De organisatie van de Hi-Winds, die nu toch al zes dagen in een razend tempo wordt afgedraaid, kan tot nu toe uiterst tevreden zijn. Hoewel Rodney Croes, de grote organisator die de PR en advertisement voor zijn rekening neemt, de hele dag rondrent, regelt en alles in de gaten houdt, is hij altijd wel bereid voor een gesprekje.

'Tja, af en toe denk ik wel eens, na dit jaar stop ik er mee. Het ontregelt je hele gezin twee weken lang en in de organisatie zelf gaat ook ontzettend veel tijd zitten. Als deze Hi-Winds zijn afgelopen, beginnen we na een week uitrusten alweer met de evaluatie en voorbereiding van het volgend jaar. De positieve bevindingen slaan we op in een draaiboek en leggen dat in de kast. Vervolgens bespreken we de dingen die beter konden of die simpelweg fout zijn gegaan. Zo leren we elk jaar wat bij van onze eigen fouten en worden de Hi-Winds op Aruba steeds professioneler'.

ZEER SERIEUS

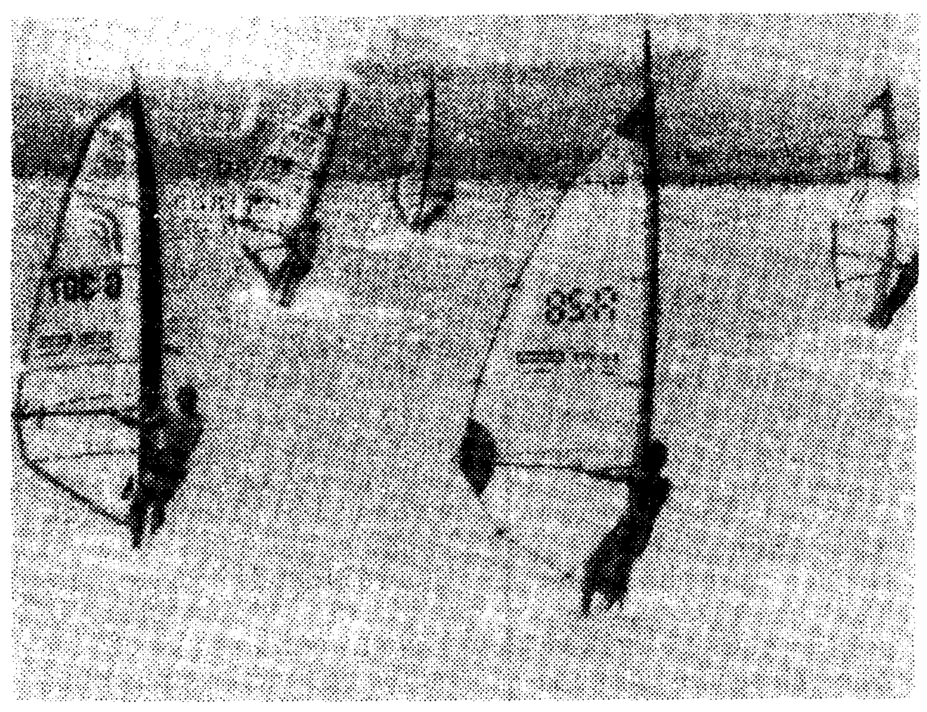
Het aantrekken van buitenlandse journalisten is volgens Croes een zaak die zeer serieus moet worden genomen. 'Het internationale mediagezelschap, dat hier met filmcamera's, fototoestellen en pen en papier rond loopt, zorgt ervoor dat de wereldkampioenschappen windsurfen op Aruba in de huiskamers over de hele wereld te zien zijn. Zo zie je maar dat je niet zo groot als de Verenigde Staten of andere landen hoeft te zijn om een fantastisch internationaal evenement te houden. Zolang de wil, motivatie en kennis in huis is, kan elk land dit soort evenementen opzetten en organiseren. Eventuele uitbreiding en streven naar perfectionisme komt dan vanzelf'.

Het is moeilijk te geloven, maar werkelijk alles loopt de laatste zes dagen perfect. Dat de press-tower en vestiging van de omroepers wat amateuristisch in elkaar zijn gezet, mag een bijzaak heten. De boel is lekker in elkaar getimmerd, behangen met reclameborden en voorzien van stoelen en tafels. Apparatuur, telefoons, faxen en telexen werken uitstekend, voedsel en drank in overvloed. Journalisten uit Nederland weten niet wat ze meemaken. 'De jaarlijkse Pro World Cup bij ons in Scheveningen kan nog niet tippen aan Aruba. Natuurlijk heeft dit eiland al een gigantische voorsprong met de constante wind, het goede weer en de mooie blauwe zee. Maar los van dat is het gewoon een werkvakantie voor ons'.

HILARITEIT

'Speedboten brengen ons naar de boeien zodat we prachtige foto's en films kunnen maken van de surfers. Ontbijt en lunch, fruit en drinken tussendoor; alles en iedereen staat voor ons klaar. Bovendien krijgen we aan het einde van de dag een computeruitdraai van de races'. Hilariteit ook regelmatig bij het behalen van een goede plaats door een Nederlander. Zo eindigden Olaf van Tol en Eric Groenewoud op de achttiende en negentiende plaats. Op een totaal van vijfenzestig professionals een zeer goede prestatie.

■*ORANJESTAD — Zondag pas zal de officiële uitslag van Aruba HI-Winds Pro-Am windsurfkampioenschappen bekend zijn, maar nu reeds laat het zich sterk aftekenen dat bij de heren Bjorn Dunkerbeck (Spanje) de grote winnaar zal worden, terwijl bij de dames dit het geval zal zijn met Nathalie Lelievre (Frankrijk).*

Foto's van boven naar onder: Bjorn Dunkerbeck, zijn zusje Britt Dunkerbeck die ook favoriete is bij de dames, Nathalie Lelievre, wereldkampioen Robby Naish (VS) en de deelnemers die gisteren weer in volle actie op zee waren.

Italianen laten hun afkeuring blijken

Leider Fignon wint de twintigste etappe in Giro

LA SPEZIA - Omgekeerde wereld in de Giro d'Italia. Twee dagen voor het einde bleken de aanvallers niets anders dan paladijnen van de drager van de rose trui te zijn.

De slippedragers kregen stank voor dank. Fignon liet Giuponni, Hampsten, Zimmermann, Chioccioli, Lejarreta en Breukink een poepje ruiken. Hij won de twintigste etappe en verstevigde zijn positie in het algemeen klassement met enkele seconden bonificatie.

De bergen uit de middelste moesten er vrijdag tussen Voghera en La Spezia genomen worden. Het was de laatste van de twee lastige etappen voor de afsluitende tijdrit van zondag naar Florence. Een goede gelegenheid om de arrogante Fransman te laten wankelen en misschien wel ten val te brengen.

... zijn niet geringe verwarring werd Fignon de (warme) dag met rust gelaten. Bij het binnen rijden van La Spezia had hij al reserves nog over en leeverven een lesje in finale-... De 'professor' was capabel om wereldkampioen Maurizio Fondriest en Phil Anderson in de kou te verlaan.

ERIK BREUKINK

Breukink, die daags tevoren Peter Post een bolletje had ondergaan, ... escapades van de ... leider van dichtbij. Hij kon volgen, bereikte de streep als zesde en verdween zonder commentaar met dezelfde snelheid richting hotel. Breukink, Giuponni, Hampsten, Roche en Chioccioli konden ternauwernood in Fignons spoor finishen.

Zimmermann had zelfs moeten afhaken en verloor nog een acht extra seconden. Fignon spoot vanaf het erepodium een magnum fles champagne over de hoofden van de tifosi. De grijns op zijn gezicht was veelbetekenend. Niemand applaudisseerde, wel klonk hier en daar een afkeurende fluittoon in zijn richting.

Fignon had 220 kilometers in zijn vuist gelachen. Hij hoefde de voor hem gevaarlijke mannen uit het algemeen klassement niet op te zoeken om de koers vanuit hun wiel te controleren. In plaats daarvan nestelden de runners-up zich aan zijn wiel.

Blijkbaar wilde iedereen zijn positie consolideren. De etappe werd met een gemiddelde snelheid van 33 km/uur afgelegd. In de beklimmingen was er meestal een beetje actie, in de afdalingen stroomden alles weer samen. 'Beter kon ik het niet treffen', meende de rose-truidrager na afloop.

AANVALLEN

Kort voor La Spezia was Giuponni de enige, die iets probeerde. Hij deed het in een reeks van aanvallen, direct nadat een groepje met Winnen en Van Aert door Saronni was teruggepakt. Giuponni nam 50 meter voorsprong, Italië begon al te dansen. Fignon kwam echter terug aan het wiel van Roche en ging vervolgens zelf tot de aanval over.

'Ik ben ervan overtuigd dat Fignon en Roche met elkaar in de slag zitten', stelde de teleurgestelde Italiaan. 'Zonder die combine had Giuponni ook niets gewonnen. Zijn poging kwam veel te laat, bovendien zat iedereen met den klein beetje klimcapaciteiten nog fris in het zadel.

Giuponni zei nog in de 53 kilometer lange tijdrit van zondag zijn anderhalve minuut achterstand op Fignon goed te kunnen maken. De Parijzenaar lachte om die voorspelling. 'Als ik zaterdagavond dezelfde voorsprong heb, ben ik de winnaar van deze Giro. In de tijdrit zijn namelijk verrassingen uitgesloten.'

FIGNON IS WIJF

Fignon vreesde vrijdagavond alleen nog onvoorziene omstandigheden. In de Italiaanse pers werd zwaar stemming tegen zijn persoon gemaakt. 'Fignon is een wijf', zei de oude campionissimo Gino Bartali voor de televisie. 'Hij is een arrogante kwast van wie een handtekening een zeldzaamheid is', stond er met vette ... publiek, het meest gepeanuteerde ter wereld, werd dagelijks beledigd door Fignon, die nooit de moeite nam naar de tifosi te zwaaien of te lachen. Ze mochten hem vooral niet aanraken, want dan sloeg hij er gelijk op los.

Fignon reageerde vrijdag op deze stemmingmakerij met een schitterend staaltje hardfietsen in La Spezia, waardoor hij dichter bij de eindzege kwam. 'Ik blijf echter op mijn hoede', voorspelde hij voor het slotweekeinde. Hij was op de hoogte van wat zijn landgenoot Bernard Hinault vier jaar geleden overkwam. Hij won het einde van de afsluitende tijdrit van de Giro van 1985 in Lucia, die hij toen voor de derde keer won, werd ... een ... van de aerodynamische vieilen gegooid. Hinault kon ... met ... op zijn ... den en op de overwinning af rijden.

KLASSEMENT

Het klassement na de 20e etappe van de Giro d'Italia is als volgt:

1. Fignon: 79.44.13; 2. Giuponni: o.v. 1,16; 3. Hampsten: 1.21; 4. Zimmermann: 2.29; 5. Chioccioli: 2.43; 6. Roche: 3.09; 7. Breukink: 4.14; 8. Giovannetti: 4.39; 9. Conti: 5.22; 10. Lejarreta: 5.52; 12. Herrera: ...; 13. Anderson: 7.41.

... bijna zeker in Nieuw-Zeeland

Twintig deelnemers voor kwalificatie Copa de America

PARIJS - Liefst twintig teams hebben zich aangemeld voor de kwalificatiewedstrijden, die de uitdager van de finale om de 'America's-beker', een der oudste en meest prestigieuze races van de wereld, aanwijzen.

... Yacht Club van San ... terug door de Nieuw-Zeelandse finale te verslaan, ... zich daarvoor ... omstreden als catamaran ...

... plaats van handeling ... nieuwe cyclus in het ... 1992 hebben de ... uitdagers, waar... Amerikaanse beman... de een Russische, hun ... uitgesproken voor ... Havraiti, ... kilometer ten noorden van de haven van Auckland in Nieuw-Zeeland.

... ook San Diego wil kwalificatie-ronde graag ... Begin septem... alle deelnemende ... Londen bij elkaar ... valt de beslissing ... zich nu de rechtma... itter van de America's ... noemen, zal binnen... worden. Zowel ... Diego Yacht Club ... catamaran, als de 'Mercury Bay Boating Kiwi' die miljoenen investeerde in een fraaie maar beduidend langzamere monohull, claimt de overwinning.

Een hooggerechtshof van New York hoorde woensdag de argumenten van beide partijen aan ... tijdje ... uitspraak ... dwingend ...

SENTRO DEPORTIVO KORSOU (zwembad) geopend van 09.00-12.00 / 14.00-17.00 uur, dinsdag- en donderdag... gesloten.

BOWLEN (Bowling Club, Chuchubiweg) openingstijden: maandag t/m donderdag van 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf 13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO (Sport & Recreatie) iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE ... elke zaterdag van 09.00-13.00 uur ... van 7 tot 22 jaar ...

BASEBALL ... 17.00 uur ... 20.30 uur ... Pirates - Sentro Deportivo Korsou.

ZONDAG SOFTBALL ... 10.30 uur ... 12.00 uur ... 14.00 uur ...

BASEBALL (AA-klasse) 10.30 Wild Cats ... Korsou.

VOETBAL Sentro Deportivo ... 18.00 uur ... Sentro Deportivo Korsou.

FUNDASHON ... (Amstel) 09.00 uur ... Dive Shop ...

GENEVE - Roda ... de Uefa een bedrag van ... 27.000 gulden ... De commissie van ... de Europese voetbalbond ... het verweer van ... uit Kerkrade afgewezen ... De straf was ... sportief ... ontvangen ... in het duel ... Sredets Sofia. Trainer ...

Edberg en Chang in finale

PARIJS - De Amerikaan Michael Chang heeft de finale bereikt van de open Franse tenniskampioenschappen op Roland Garros. Hij versloeg in de halve finale de Sovjet Andrei Chesnokov met 6-1, 5-7, 7-6 (7-4). Door deze overwinning plaatste hij zich voor de finale, waarin hij Stefan Edberg tegenover zich krijgt. De Zweed versloeg in een uiterst vermoeiend duel de Westduitser Boris Becker.

Op de foto Michael Chang.

(AFP satelliet-foto)

Michels en Beckenbauer coach

Vanenburg en Koeman in wereldelftal

DORTMUND - De PSV-ers Gerald Vanenburg en Ronald Koeman hebben de invitatie voor een wereldselectie, die op 13 juni in Dortmund een benefietwedstrijd speelt voor UNICEF, geaccepteerd.

Het duel tegen een regionaal elftal bestaande uit spelers van Borussia Dortmund, VFL Bochum, Schalke '04 en Wattenscheid, wordt georganiseerd door de Westduitse oud-international Hans Tilkowski.

Het wereldelftal zal onder leiding staan van Rinus Michels en Franz Beckenbauer. Zij kunnen beschikken over zes Argentijnen van het wereldkampioenselftal, onder wie Diego Mardona en Jorge Alberto Valdano, die zijn loopbaan bij Real Madrid ... heeft afgesloten.

De geselecteerde ... hebben toegezegd te komen zijn: Pumpido (Arg, Betis), Luis Brown (Arg, Murcia), Ruggeri (Arg, Logroñes), Burruchaga (Arg, Nantes), Maradona (Arg, Napoli), Valdano (Arg, Real Madrid), Careca (Bra, Napoli), Kaltz (BRD, Hamburger SV), Karl-Heinz Rummenigge (BRD, Servette), Matthäus (BRD, Inter Milan), Brehme (BRD, Inter Milan), Carnevale (Ita, Napoli), Zenga (Ita, Inter Milan), Ronald Koeman (Ned, PSV), Vanenburg (Ned, PSV), Koosnetsov (Sov, Dynamo Kiev), Francescoli (Uru, Racing Club Paris), Raducanu (Roe, FC Zürich).

Timman breekt partij af

Karpov loopt half punt uit op concurrentie

ROTTERDAM - Karpov is in Rotterdam, op het wereldbekertoernooi schaken een half punt uitgelopen op naaste belager Salov.

De Russische landgenoot van de oud-wereldkampioen speelde remise met tegen de Brit Nunn, die ook 5½ punt heeft, maar uit zes partijen. Salov bekleedt nu de tweede plaats met hetzelfde aantal punten maar uit vijf partijen.

Karpov leidt met vijf punten uit zes partijen. De Deen Bent Larsen ... Portisch, die met een ½ punt op de 16e en laatste plaats in het klassement staat, was een gemakkelijke prooi voor hem. Portisch heeft ... slechts vier partijen tot nu toe geschaakt.

De vierde partij werd ingenomen door Ljubojevic, die tegen de Amerikaan Seirawan verrassend genoeg niet de witte stukken in de hand niet verder kwam dan een remise.

Mocht Timman zijn afgebroken partij ... tegen ... winnen, ... de Nederlander ... gedeelde ... met zes op een gedeelde derde plaats te staan.

Van der Wiel heeft tot nu toe in zes partijen twee punten bij elkaar gefietst. Tegen de Cubaan Nogueiras kwam hij niet verder dan remise.

RIO DE JANEIRO - Het Braziliaanse elftal is ook zonder goaltjesdief Romario in staat te winnen.

In Rio de Janeiro werd het Portugese elftal in een oefenwedstrijd met 4-0, bij rust 2-0, verslagen. voor de rust scoorde Bebeto twee keer, na de pauze Ricardo en Charles.

De Brazilianen bereiden zich voor op de Copa de America. Het Zuidamerikaanse equivalent van de Europese titelstrijd, en het kwalificatie-toernooi voor de eindronde van het wereldkampioenschap in Italië 1990.

Voor beide toernooien zou de Braziliaanse bondscoach geen beroep doen op de PSV-spits. Hij is gepikeerd over de weigering van de Eindhovense club zijn topscorer vrij te geven voor het duel; tegen Portugal en de Copa de America.

Voor het kwalificatie-toernooi was PSV wel bereid Romario af te staan.

Köln gelijk

Bayern München landskampioen

STUTTGART - Twee speeldagen voor het einde van de Westduitse voetbalcompetitie heeft Bayern München de landstitel veroverd.

Door een gelijkspel van 1. FC Köln tegen Stuttgarter Kickers (0-0) kan de ploeg van trainer Jupp Heinckes niet meer worden achterhaald.

Het verschil tussen Bayern en Köln bedraagt nu vijf punten. Het is het elfde kampioenschap voor De Zuidduitsers, dat de bij de titel behorende schaal overneemt van Werder Bremen.

Voor de wedstrijd tussen Kickers en Köln bestond in het Neckar-stadion geringe belangstelling (6900 toeschouwers). Een optreden van de Bee Gees in de nabijgelegen Schleyerhalle trok bijna evenveel fans.

Het Bundesliga-concert bleek het aanzien nauwelijks waard. Köln trad aan zonder Kohler (geblesseerd) en Littbarski (geschorst). Alleen van de international Hassler ging nog enig gevaar uit. Verder ... hij niet.

* * * * *

BOKSEN/NEW YORK - Het contract voor een gevecht tussen Mike Tyson en zijn Amerikaanse landgenoot Carl Williams is getekend. Het gevecht wordt gehouden op 23 juli in Atlantic City ... Tyson ... november een gevecht ... gaan tegen oud-wereldkampioen George Foreman. Dat duel zal moeten plaatsvinden in Peking. Foreman moet dan nog wel even winnen van Bert Cooper en Tyrell Biggs.

* * * * *

AGENDA CURAÇAO

W[illegible]NDEDIENST EILANDSGENEES-KUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
10 juni 1989 vanaf 08.00 uur t/m 12 juni 1989 om 07.00 uur.
Dokter Winklaar, Spreekkamer: Sta Rosa, tel.: 671101; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371418 b.g.g. 89337 of 89266.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
9 juni 1989 vanaf 17.00 uur t/m 12 juni 1989 om 07.00 uur
Dokter Elhage, Spreekkamer Seru Fortuna, tel.: 84122; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371661 b.g.g. 89337 of 89266.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Whiteman, Goilo, Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
9 juni 1989 vanaf 17.00 uur t/m 12 juni 1989 om 07.00 uur.
Dokter Vonhögen, Spreekkamer: Barber, tel.: 641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 75761 b.g.g. 89337 of 89266.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucacius en Spong).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt.**
Het verdient te allen tijd aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

NACHTDIENSTARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/82344; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u zuster van de wacht bellen: zuster Leito, tel.: 641217, pageboy 027-360.

[illegible] volgens afspraak.

[illegible]BUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231 44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Caupain, tel.: 88614, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS (Veterinaire Dienst, Parera): bij spoedgevallen na 17.00 uur of in het weekeinde gelieve tel.: 614000 op te bellen voor de dienstdoende arts.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindedienst)
zaterdag
Otrobanda
Sta Maria, Winston Churchillweg 155, tel.: 80800.
Punda
Vredenberg, Socratesstraat 3, tel.: 613300/54492.
zondag
Otrobanda
De Goede Hoop, Jan Noorduynweg 15, tel.: 82857.
Punda
Sta Rosa, Sta Rosaweg 56 (t/o George Maduroweg), tel.: 77650/77679.
VERLOF BEGRAFENIS
10 juni: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.
11 juni: E.F. Cannister, Schottegatweg Oost 25.

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

CENTRO PRO ARTE: 20.30 uur optreden van Brigitte Kaandorp met haar show.

ZONDAG
DIVERSEN
TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM (Van Leeuwenhoekstraat z/n): openingstijden dinsdag t/m zaterdag van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; zondag van 10.00-16.00 uur; maandag gesloten.
tot 18 juni gelegenheid tot bezichtiging expositie getiteld 'Images of seismic disturbances' (schilderijen, objecten en gouaches) van de Curaçaose kunstenaar Tony Monsanto.

MAANDAG
DIVERSEN
TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM (Van Leeuwenhoekstraat z/n): openingstijden dinsdag t/m zaterdag van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; zondag van 10.00-16.00 uur; maandag gesloten.
tot 18 juni gelegenheid tot bezichtiging expositie getiteld 'Images of seismic disturbances' (schilderijen, objecten en gouaches) van de Curaçaose kunstenaar Tony Monsanto.

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur.
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
VERENIGING PROTESTANTSE GEMEENTEN
DE TAMARIJN (hoek Mahaaiweg/Jasmijnweg): 09.30 uur ds H. Tichelaar.
EBENEZER CHURCH (Plasa Obed Anthony): 09.30 uur ds J. Moens.
EMMAKERK (Schottegatweg Noord): 09.30 uur ds H. Gilhuys.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag
21.00 + 24.00 uur *Twins* (alle leeft., *f*.5,- p.p.).
zondag
21.00 uur *Twins* (alle leeft., *f*.5,- p.p.).

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Telefiesta met Tante Irma en Tante Shirley; 18.45 Purba ku keshi met Saida: «Sopi di keshi»; 19.00 Jennifer's journey; 19.30 New generation; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 21 Jump Street; 21.30 Estreno: «Tell me that you love me»; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 vervolg Estreno; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 09.30 'antesala voetbal; 10.00 Uitzending Italiaans voetbal; 12.00 Baseball Major League; 14.30 TeleCuraçao special: «Love & gardens»; 15.30 Programma Milieuraad; 16.00 Sena di Señor; 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 De nieuwe buren; 19.30 Moda ku Mylène; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 After school specials; 22.00 Santo Domingo invita; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

DAS-generaal: Colombia inderdaad zo slecht als beschreven

Aan licht gekomen na toevallige arrestatie:

DRUGSMAFFIA OVERAL MET SPIONNEN

BOGOTA - De drugskartels in Colombia beschikken over een uitgebreid net van spionnen zodat zij zelfs op de hoogte zijn van beslissingen welke in de Nationale veiligheidsraad worden genomen. Dit zelfde geldt ook ten aanzien van de besluitvorming in de legertop, op ministeries, het hooggerechtshof en bij de Amerikaanse ambassade. Dit blijkt uit documenten welke in beslag zijn genomen op twee vermeende spionnen van de drugsmaffia. De infiltratie van spionnen van de drugskartels tot op het hoogste niveau kwam aan het licht met de arrestatie bij toeval van Luis Javier Manumen, die kapitein is geweest bij het Colombiaanse leger maar die oneervol werd ontslagen wegens wangedrag. Samen met hem werd ook aangehouden Jose Joaquin Rivera van wiens verleden niet veel bekend is. Hun aanhouding gaf aanleiding tot een ongekend grootscheeps onderzoek door de recherche-eenheden om te kunnen achterhalen wie de kopstukken zijn als informanten van de drugskartels.

TIEN ONDERZOEKINGEN
Niet minder dan tien onderzoekingen zijn aan de gang onder de algehele leiding van het ministerie van Justitie, het politie- commando en de leiding van de Colombiaanse geheime politie DAS. Minister van Justitie Guillermo Plazas Alcid heeft aan de leiding van de gevangenissen opdracht gegeven dat de twee aangehouden vermeende spionnen worden gehouden op een dusdanige manier dat zij voortdurend adequaat en efficient in de gaten kunnen worden gehouden.

Dit om te voorkomen dat er aanslagen worden gepleegd om hen vrij te krijgen of om hen om te brengen. Kennelijk is al geprobeerd vanuit de drugskartels om de twee mannen vrij te krijgen. Dit zou gebeurd zijn via twee politie- officieren aan wie geld aangeboden zou zijn. Het zou hierbij zijn gegaan om grote geldbedragen. Zo meldde het Colombiaanse dagblad El Tiempo.

Deze krant berichtte verder dat op Manumen en Rivera de volgende documenten zouden zijn gevonden:

een vertrouwelijk memorandum dat voorbereid was door generaal Miguel Maza Marquez, hoofd van de geheime politie. Deze ontkwam laatst aan een moordaanslag welke op klaarlichte dag op hem werd gepleegd toen hij op weg was naar zijn werk;

een getypt document waarin alle details staan vermeld van de bewegingen van Maza Marquez. Uit dit document blijkt dat binnen de DAS zelf informanten zijn van de drugskartels;

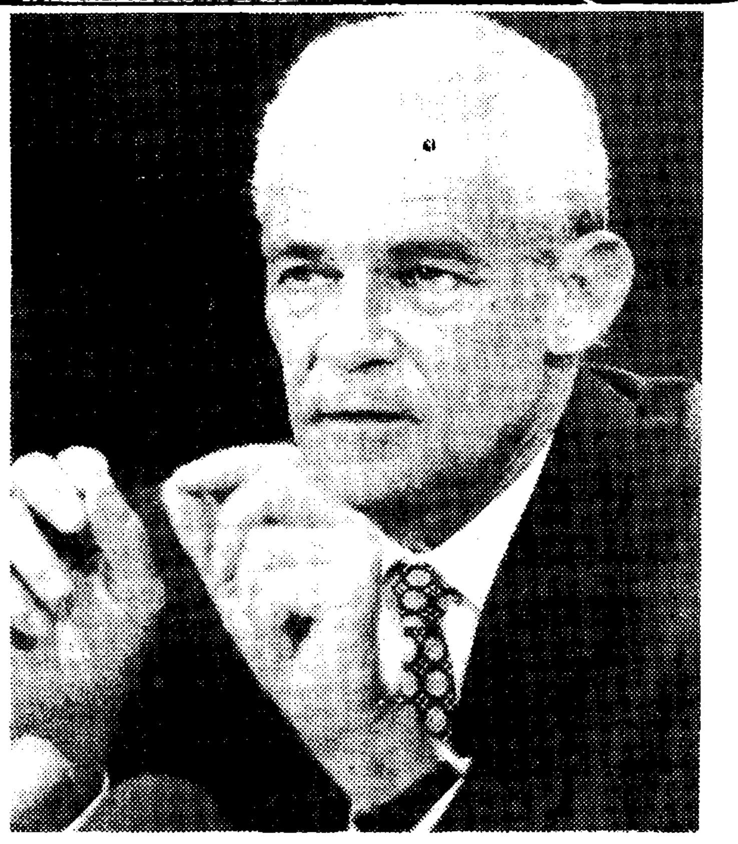
een vertrouwelijk stuk dat gericht was aan 'de heer De las Flores'. Kennelijk wordt hiermee Pablo Escobar Gaviria bedoeld, de commandant van het Kartel van Medellin. Daaruit blijkt dat de spionage-organisatie toegang heeft tot geheime documenten van de Nationale Veiligheidsraad, het orgaan dat als voorzitter heeft de president van de republiek: Virgilio Barco. In deze raad hebben verder zitting de ministers van Binnenlandse zaken, Defensie, Justitie en Buitenlandse zaken en de commandanten van de veiligheidsdiensten van de staat;

OOK VS-AMBASSADE
Hetzelfde document voor meneer De las Flores brengt ook aan het licht dat de informanten eveneens zijn binnengedrongen in de politie-organisatie, bij ministeries, het hooggerechtshof en de belangrijkste justitiele organen;

documenten welke als hoogst geheim worden gekwalificeerd van de ambassades van de Amerikaanse narcoticabrigade DEA blijken ook in handen te zijn gevallen van de drugsmaffia. Aldus El Tiempo.

Het hoofd van de geheime politie merkte nadat hij ontsnapt was aan de dood dat uit de gevonden documenten inderdaad aan het licht is gekomen dat 'het land inderdaad zo slecht is als men beweert'.

WRAAKNEMING
Generaal Miguel Antonio Gomez Padilla die directeur is van de Nationale politie gaf te verstaan dat de documenten die men op beide drugsmaffia- spionnen heeft gevonden aantonen dat de gewapende benden van de drugsmaffia opdrachten krijgen voor moordaanslagen zoals die op generaal Maza Marquez. Maar ook staat op de lijst van te vermoorden functionarissen generaal Rafael Guillermo Muñoz, die de leiding heeft van de Colombiaanse na[illegible]ticadienst. Dit blijkbaar wraakneming voor [illegible] intense campagne welke [illegible] afdeling ontplooit tegen [illegible] doods- eskaders en huurm[illegible] denaars en ook tegen de h[illegible]del in drugs en de fabric[illegible] daarvan.

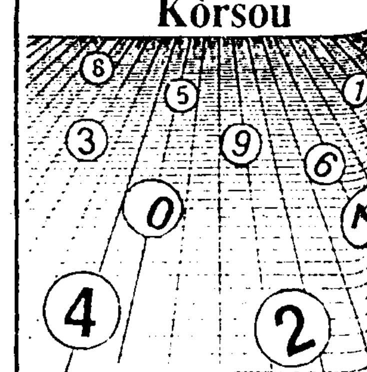

■ *WASHINGTON - Pre[illegible] Michael Manley [illegible] Jamaica is voorstander het vormen van een mul[illegible]tionaal keurkorps dat in[illegible] kan worden in de strijd [illegible] de handel in verdovende [illegible] delen. Op deze manier [illegible]nen de Derde wereld- la[illegible] hun bescheiden middelen nuttig mogelijk aanwe[illegible] voor dit belangrijke doe[illegible] meent hij. Tijdens [illegible] bezoek aan de Verenigde [illegible]ten en Europa gaat hij [illegible] plan 'verkopen'. (AFP/[illegible])*

SLM-doden

DEN HAAG - Het Nederlandse Rode Kruis heeft honderdduizend gulden beschikbaar gesteld voor de nabestaanden van de slachtoffers van de vliegramp in Suriname. Van particuliere zijde was tot vrijdagmiddag zeventig mille binnengekomen. De bijdrage van het Rode Kruis is bedoeld om vliegtickets te kopen zodat nabestaanden naar Suriname kunnen reizen. Het initiatief voor deze inzamelingsactie ging uit van de gemeente Amsterdam. Zeventig mille was de stand bij het begin van het weekeinde. De Surinaamse luchtvaartmaatschappij heeft inmiddels besloten dat de nabestaanden en familieleden van de slachtoffers tegen een gereduceerd tarief kunnen reizen, namelijk um duizend gulden.

Wega di Number Kòrsou

6627
1008
6564

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
Ingnd de Maayer-Hollander.
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Yvonne van Es, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaan Moeniralam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie: Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddy Williams, P.O.Box 366, tel.: 22580/22764.
Faxnummer: 25868.
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Groundove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel.: 2265.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

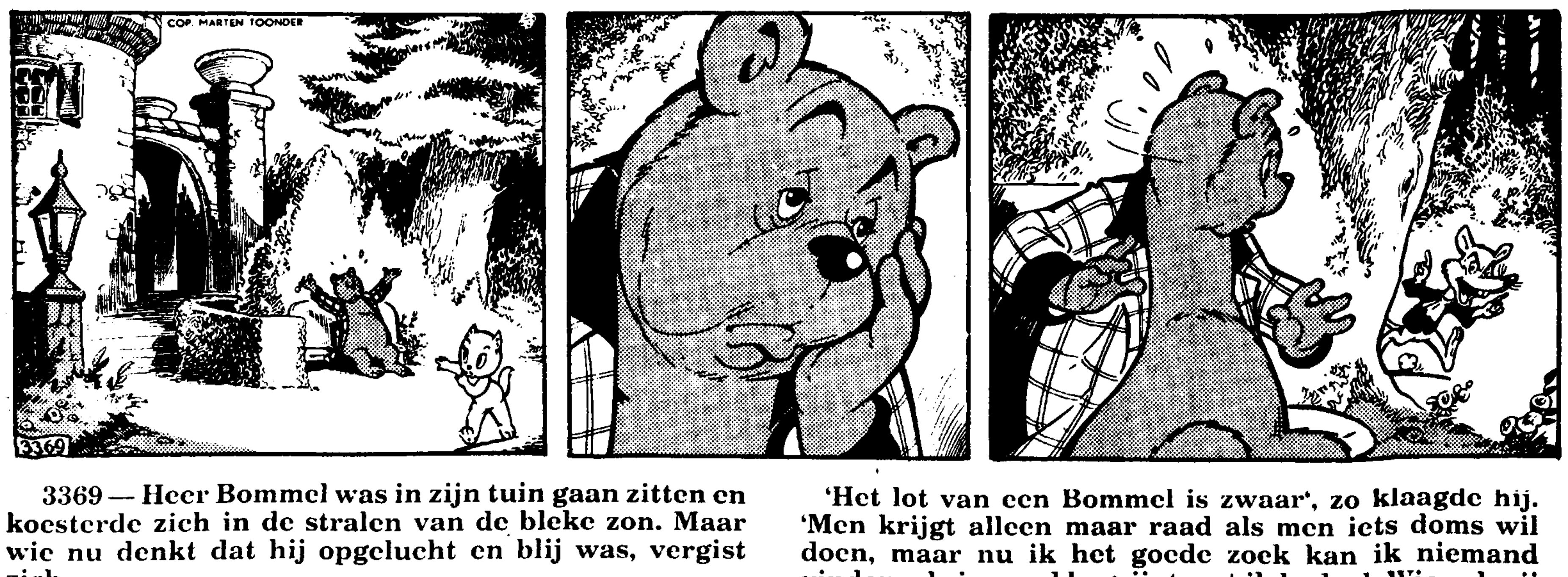
DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, **tel.: 370503, 370504 en 370304.**
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand.**

Buiten Antillen (Nederland):
NA*f*.80,15 per maand (luchtpost) of NA*f*.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Heer Bommel en de Argwaners

door Marten Toonder

3369 — Heer Bommel was in zijn tuin gaan zitten en koesterde zich in de stralen van de bleke zon. Maar wie nu dacht dat hij opgelucht en blij was, vergist zich.

Hij mokte over de vernietiging van de boerderij en zeurde dat hij verkeerd begrepen werd.

'Wat staat men toch alleen als heer zijnde', riep hij uit. 'Men verlangt om goed te doen, men zit propvol edele gevoelens en mooie gedachten, maar niemand gelooft het! Ach, wat moet ik toch doen om begrip te vinden?'

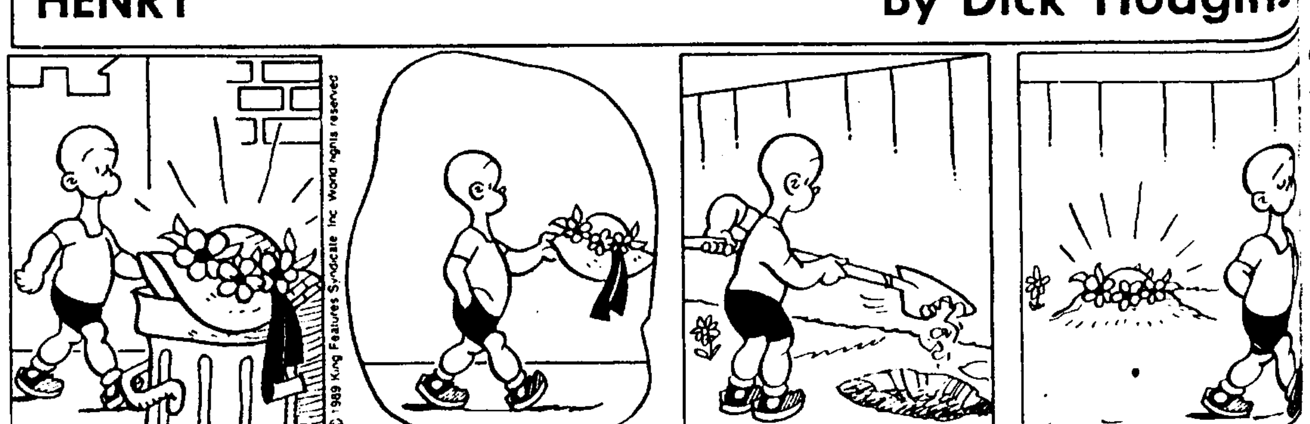
'Schei toch uit met die vervelende familie!' zei Tom Poes. 'Die geeft alleen maar narigheid. Laten we liever op reis gaan.' Hij liep kribbig de tuin uit en nu zat heer Ollie dus alleen.

'Het lot van een Bommel is zwaar', zo klaagde hij. 'Men krijgt alleen maar raad als men iets doms wil doen, maar nu ik het goede zoek kan ik niemand vinden, als iemand begrijpt wat ik bedoel. Wie zal mij nu helpen?'

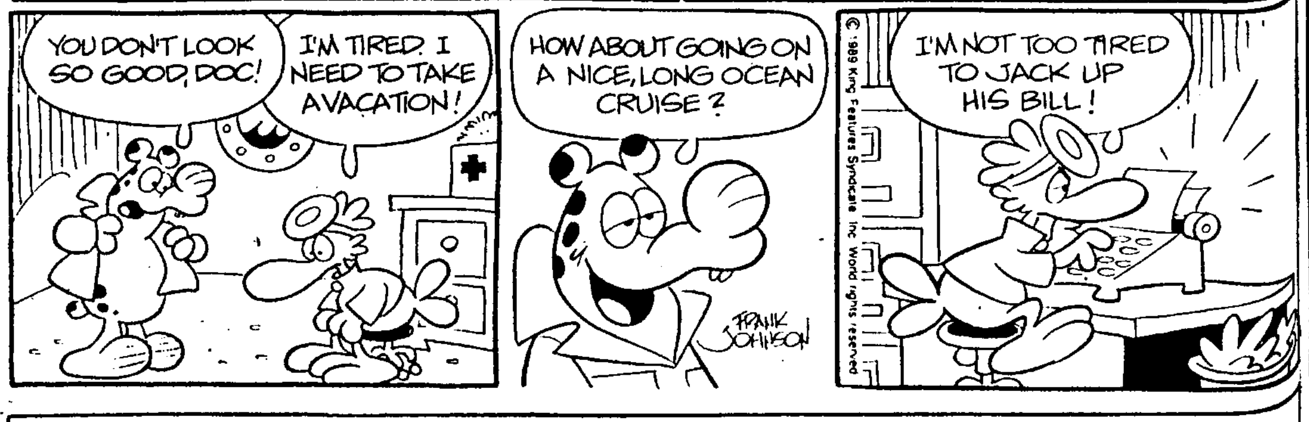
'Ik', sprak een stem. Van achter een boom trad een tenger figuur te voorschijn, die hem glimlachend naderde.

'Mijn naam is Woordkramer', vervolgde de vreemdeling. 'Advocaat en procureur. Tot uw dienst. Ik kwam uw naam op de strafrol tegen en dacht meteen: die heer kan goede raad gebruiken. Welnu, daar ben ik voor en hier ben ik dan ook. Vertel maar eens in uw eigen woorden wat er aan de hand is, dan zullen we wel eens zien'.

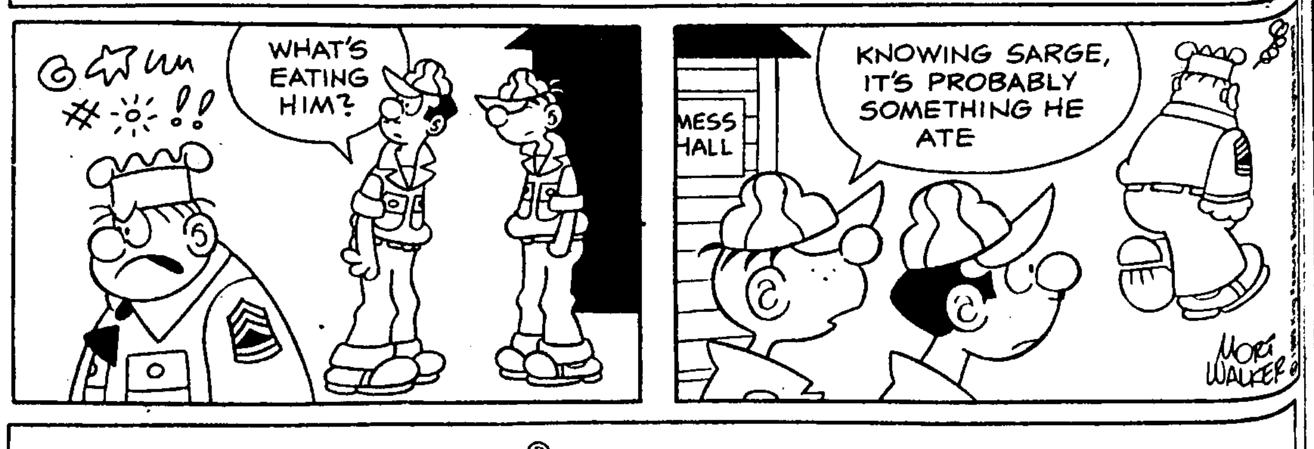
HENRY By Dick Hodgins

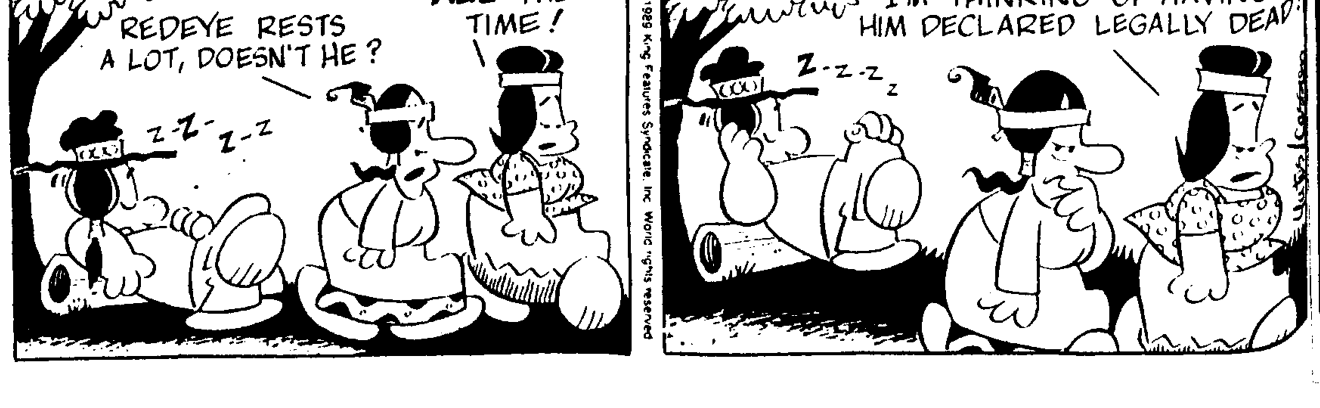
BONER'S ARK By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY By Mort Walker

REDEYE By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

DIERENASIEL (Lagoen tussen LVV en Slachthuis): openingstijden maandag t/m zondag van 08.00-10.00/15.00-17.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: **openingstijden slachthuis** maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 08.00-11.00/11.30-14.30 uur.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

WEGENS TALRIJKE NADELEN

Alternatieve ALM - voorstellen afgewezen

BC staat op rechtstreekse verbinding met New York

KRALENDIJK — Ondanks het feit dat het Bestuurscollege van Bonaire afgelopen week van gedachten heeft gewisseld met de heren Chong en Gumbmann van de nationale luchtvaartmaatschappij ALM over de afgelasting van de directe vlucht Bonaire-New York voor het komende zomerseizoen, is daaruit voor Bonaire geen positief resultaat geboekt. Beide partijen hadden hun motieven voor en tegen het handhaven van de rechtstreekse vlucht.

Het BC is uiteraard vanzelf vóór, aangezien de directe verbinding tussen New York en Bonaire een gerechtvaardigd economisch belang lijkt. Vooral nu het toerisme op Bonaire en de ontwikkeling van de hotelbouw duidelijk zichtbare vormen gaat aannemen.

ALTERNATIEVEN

Uiteraard zijn deze motieven ook wel indirect van belang voor de ALM, maar voor Chong en Gumbmann tellen de bedrijfs-economische motieven toch wel zwaarder en dat blijkt dan ook de reden waarom de vluchten zijn afgelast. Wel werden aan het BC enige alternatieven voorgelegd die de schade van het wegvallen van genoemde vlucht enigszins zouden kunnen compenseren.

Het voorstel van de zijde van de ALM betrof een additionele vlucht in het zomerhoogseizoen op vrijdag van Miami naar Bonaire.

Vervolgens zouden dan uitsluitende interinsulaire vluchten uitgevoerd kunnen worden, waardoor passagiers van Bonaire op de zaterdagvlucht Curaçao-New York vice versa via Sint Maarten aansluiting zouden kunnen vinden. Het BC heeft dit alternatief met verschillende instanties besproken, onder andere met de Bonaire Hotel and Tourism Association (Bonhata), maar zowel het BC als de benaderde instanties zien in het naar voren gebrachte alternatief te weinig voordelen en wensen dit ook onder geen voorwaarde in te ruilen voor de weggevallen rechtstreekse vlucht.

BEZETTING

Het BC vreest namelijk, dat de additionele directe vlucht Miami-Bonaire zal worden door een gebrekkige luchtvervoersmogelijkheid in het noordoosten van de Verenigde Staten nu de vluchten van de Eastern zijn weggevallen. Dat zal leiden tot een onvoldoende bezetting op de ALM-vlucht Miami-Bonaire, aldus het BC aan de president directeur van de ALM, Kitland Chong.

Een tweede eveneens doorslaggevende reden voor het BC is dat er geen sprake kan zijn van een intensieve promotiecampagne die de ALM en de Bonaire-vluchten tijdig bekend zal maken in de Amerikaanse reiswereld. Ook dat, aldus het schrijven van het Bonaire BC, zal ongetwijfeld tot een onvoldoende passagiersbezetting leiden.

EXTRA DRUKTE

De zaterdagvlucht naar en van New York via Sint Maarten heeft een tweede consequentie. Dat is de extra drukte die de aansluitende interinsulaire vluchten te verwerken zullen krijgen; zeker ten nadele van de passagiers. Het BC en alle betrokken instanties op Bonaanire zeggen dat bij de huidige niet geheel optimale interinsulaire dienstregeling, de voorgestelde regeling zeker tot nog meer onbegrip en ontevredenheid bij de ingezetenen zal leiden.

Hoewel het BC er van doordrongen is - en Chong en Gumbmann hebben dat bij hun bezoek aan Bonaire nogmaals benadrukt - dat de ALM geenszins behoeft te rekenen op financiële steun van de aandeelhouder van de ALM (de regering - red;), wenst het BC van Bonaire gezien het relatief korte zomerseizoen dat de vrijdagvlucht Bonaire-New York toch gehandhaafd zal blijven.

AVENSA

Zoals bekend heeft de gedeputeerde van Toerisme, Marelva Soliana-Pourier, zich deze week positief uitgelaten over de mogelijkheid dat de Avensa die momenteel al vier directe vluchten per week naar Caracas uitvoert, ook een rechtstreekse vlucht van New York naar Bonaire kan realiseren.

Bij het laatste bezoek van gedeputeerde Soliana samen met fractieleider van de PDB, José Winklaar. aan Caracas heeft zij in principe reeds besprekingen gevoerd met de Avensa over deze mogelijkheid.

*****

DEN HAAG — De Intergouvernementele groep inzake Indonesie (IGGI) komt op 13 en 14 uni voor de 32e keer bijeen in Den Haag. De IGGI is het overleg- orgaan over de economische ontwikkelingen in Indonesie op grond daarvan maakte men afspraken over de omvang van de internationale hulp- inspanning.

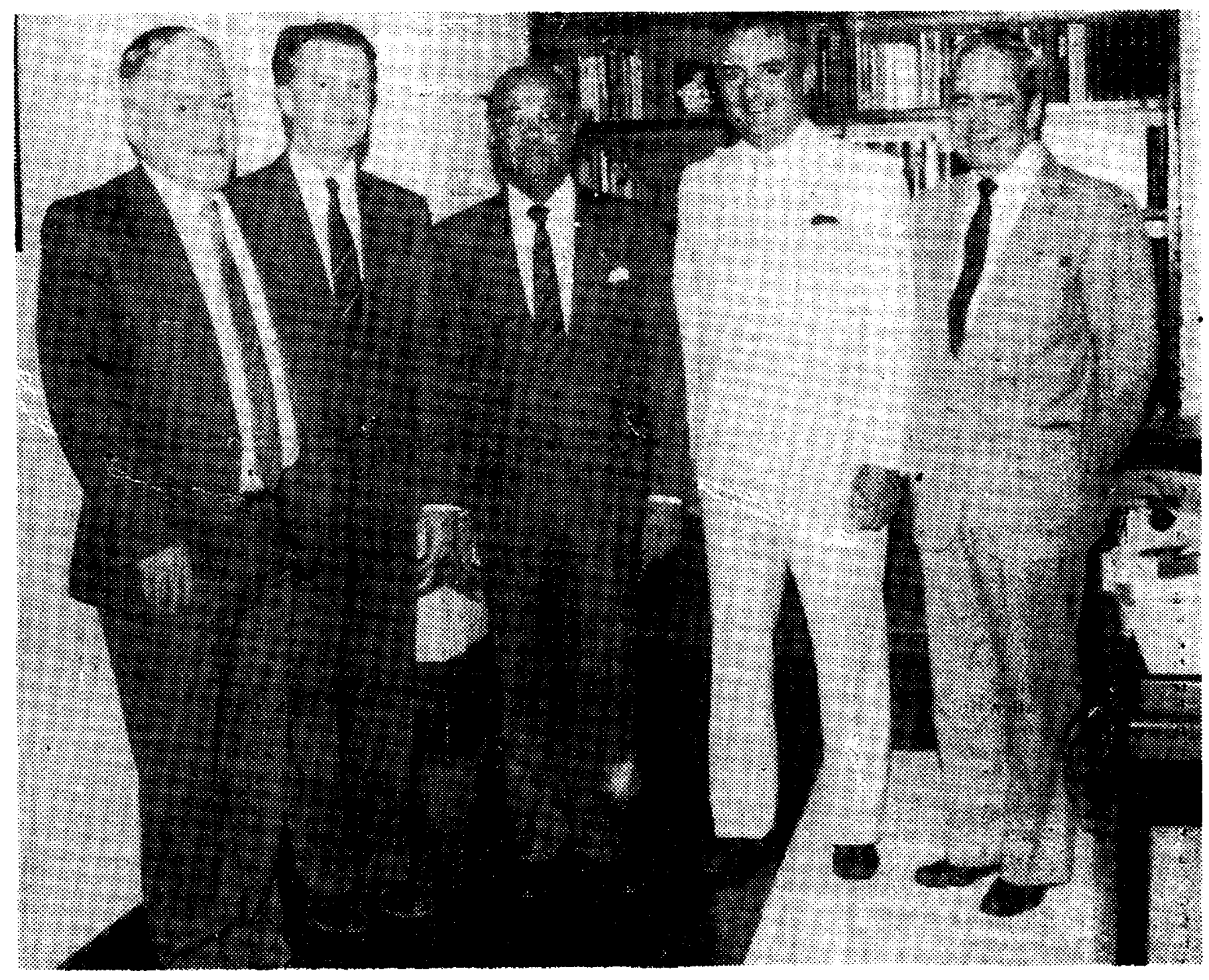
*****

ALG. SURINAAMSE VERENIGING J.P.F.
HERDENKINGSDIENST

Het Bestuur van J.P.F nodigt hierbij **alle Surinamers** en **vrienden van Suriname** uit ter bijwoning van een **oecumenische herdenkingsdienst** ter nagedachtenis van de slachtoffers van de **vliegtuigramp** van woensdag 7 juni j.l.

plaats: Sta. Famiakerk, Mgr. Niewindtstraat
tijd: 19.30 uur
datum: maandag 12 juni 1989

HET BESTUUR

●*WILLEMSTAD— Gisteren maakte een delegatie van de PDVSA haar opwachting bij gouverneur dr René Römer om hem te informeren betreffende ontwikkelingen die van belang zijn voor Curaçao en Bonaire.*

Foto: vlnr directeur van Refinería Isla en gastheer voor de op Curaçao gehouden 'boardmeeting' dr H. Vidal, directeur bij PDVSA dr A. Volkenborn, de gouverneur, de president van PDVSA dr J. Chacin en eerste vice-president dr P. Reimpell.

Dr Lieftinck overleden

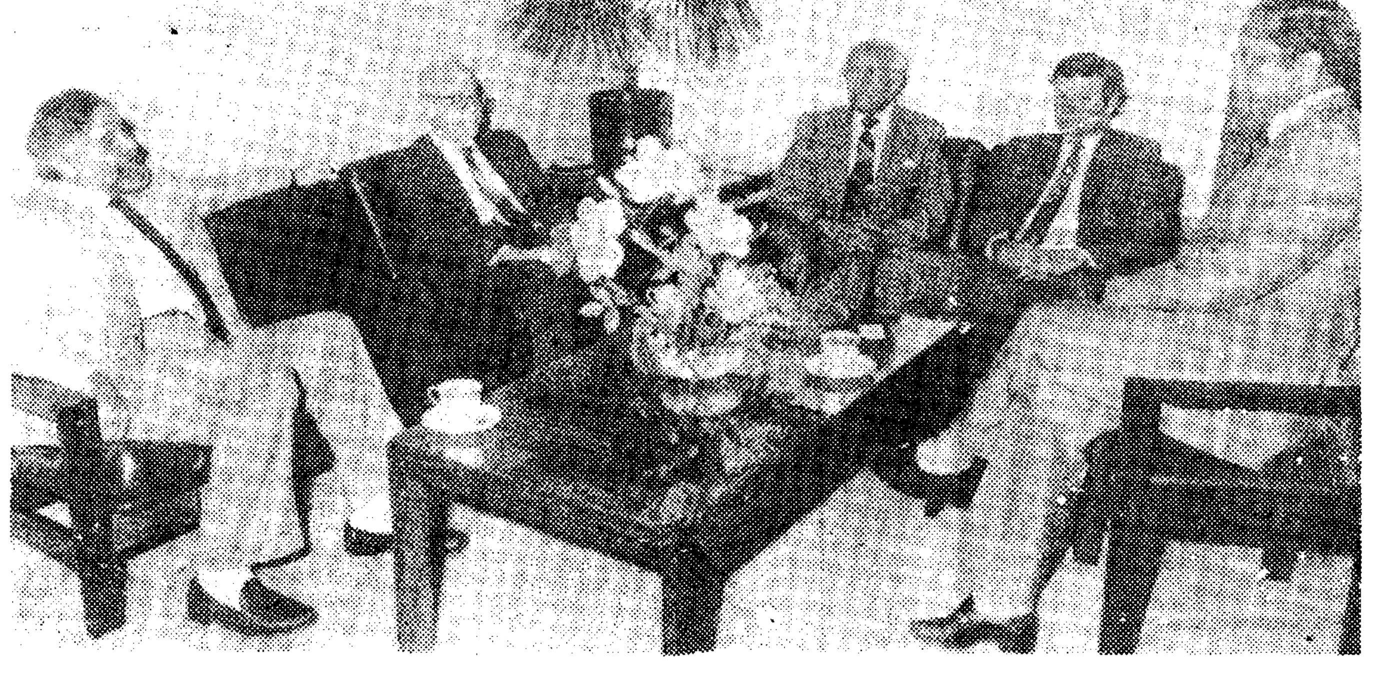
DEN HAAG — Oud-minister van Financiën, dr P. Lieftinck, is vrijdag in Den Haag op 86-jarige leeftijd overleden. Dat heeft een woordvoerder van het ministerie van Financiën vandaag meegedeeld. De econoom en politicus Lieftinck speelde als minister van Financiën een grote rol bij het financieel-economisch herstel van de Nederlandse samenleving na de Tweede Wereldoorlog. Een van zijn maatregelen was een drastisch doorgevoerde geldzuivering die een eind maakte aan de ontwrichting van de staatsfinanciën. Alle bankbiljetten moesten in 1945 worden ingeleverd tegen een tegoedschrijving op een geblokkeerde rekening. Ieder kreeg slechts tien gulden nieuw geld: 'Het tientje van Lieftinck'.

WILLEMSTAD —Het bestuur van de Kooperativa Empleadonan Petrolero is als volgt samengesteld (v.l.n.r.): H. Bentura, tweede penningmeester; A.Renardus, voorzitter; H. Corion, penningmeester; A. Bouwland, secretaris; P. Eisden, vice-voorzitter; H. Woods, commissaris; W. Mook, tweede secretaris.

Op 15 juni vindt een bijeenkomst plaats, waarbij uitspraken zullen worden gedaan betreffende het dividend.

Bank-topmannen bij gezaghebber

WILLEMSTAD —*Onlangs hebben dr Edgar Dovu, president van de Banco di Caribe C.A. in Caracas, en dr Romulo Betancourt, president van de Caribbean American Bank op Curaçao, een beleefdheidsbezoek afgelegd bij gezaghebber drs Elmer Wilsoe. Ook gedeputeerde van Financien Faroe Metry nam aan het gesprek deel. Tevens was Ruben Vinck, die de Caribbean American Bank op Curaçao vertegenwoordigt, aanwezig.*

» stockmarket « NEWS

NEW YORK STOCK EXCHANGE JUNE 9, 1989

ABBOTT LABS.	60 1/4	- 1/4	HOMESTAKE MNG.	13	- 1/8
ALCAN	34	+ 1/8	IBM	108 3/8	- 7/8
AMERICAN BRANDS	71 3/4	+ 2 3/8	ITT	59 3/8	unch
AMERICAN EXP.	34 1/4	- 1/4	JOHNSON & J.	53 3/4	+ 2 1/4
APACHE	12	unch	KELLOGG	73	+ 1 3/8
AM.TEL.& TEL.	36 1/4	unch	MERCK & CO.	71 1/4	unch
AMOCO	43 7/8	+ 1/2	MINNESOTA MNG	73	- 3/4
ANHEUSER B.	43 7/8	+ 1/2	MOBIL CORP.	50	- 1/4
BECTON DICK.	57	+ 1/2	MONSANTO	107 1/2	- 1/8
BORDEN	69	- 3/4	NCR CORP.	57	- 1/2
CAMPBELL S.	44 3/4	+ 5/8	NORF.SOUTH	37 3/8	+ 1
CHRYSLER	25 3/8	+ 1 1/8	NORTHROP CORP.	25 1/2	- 1/8
CITICORP	33 3/4	- 1/8	PARAMOUNT COM.	59 1/8	+ 3/4
COCACOLA	57 1/4	+ 1/8	PLACER D.M.	12 7/8	- 1/2
DIGITAL EQ.	92 3/4	- 7/8	PFIZER	61 3/8	+ 1/4
DUPONT	110 3/4	+ 3/4	PHELPS DODGE	58 3/4	+ 1/2
EAST.KODAK	50 1/2	- 3/8	PHILIP MORRIS	141 5/8	- 3/8
EXXON	43 7/8	+ 1/8	POLAROID	39 1/4	- 1/2
FORD	48 3/8	- 1/8	QUAKER	62	+ 1/8
GENL.ELECTR.	54 5/8	+ 1/8	RALSTON P.	89 3/4	- 1/2
GENL.MOTORS	41 1/4	- 1/4	SARA LEE	56 1/4	- 1/4
GILLETTE	41 3/8	- 3/8	SHELL TRP.TR.	38 7/8	- 3/8
HEINZ	54 3/4	+ 1/8	UPJOHN	32 7/8	+ 3/4
HILTON	87	+ 1/4	UNOCAL	45 1/2	- 7/8

DOW JONES
INDUSTRIALS 2513.41 - 3.50
TRANSPORTATION 1148.28 + 2.58

CLOSING MARKET COMMENT JUNE 9, 1989:
A HIGHER THAN EXPECTED PRODUCER PRICE INDEX REPORT MOVED THE U.S. DOLLAR AND BONDS HIGHER. THE INFLATIONARY PPI REPORT DID HOLD STOCKS BACK HOWEVER WITH THE DOW LOSING 3.50 TO CLOSE AT 2513 ON VOLUME OF 176 MILLION SHARES.

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
INVESTMENT DEPARTMENT
For further information call
Tel. 612511/612991/612294

In het kader van het projekt 'Removal of Language Barriers in the Caribbean' en het streven de infrastructuur op het terrein van vreemde-taalbeheersing te verbeteren, is het I.L.A. (Instituto Lingwístiko Antiano) van het Departement van Onderwijs voornemens, bij voldoende belangstelling, een intensieve

CURSUS TOLK/VERTAALTECHNIEK

te organiseren.

BIJZONDERHEDEN CURSUS TOLK/VERTAALTECHNIEK

Karakter : zeer intensief
Aanvang : 26 juni 1989
Duur : ± 3 weken
26 juni t/m 20 juli 1989
Frequentie : 5 dagen per week
maandag t/m vrijdag
Tijd : 8:00 tot 12:00 uur en
14:00 tot 16:00 uur
Plaats : Akademia Pedagógiko Kòrsou
Scharlooweg z/n
Docent : Tolk/Vertaler/Docent E.S.T.I.
(Empresa de Servicio de Traducción e Interpretación)
Voertaal : Engels en Spaans
Aantal deelnemers : ± 15 personen
Kosten : NAƒ. 250.- per persoon.
Vooropleiding deelnemers : **Categorie A**
L.O.-akte of hogere akte in minstens twee van de volgende talen: Engels, Spaans, Frans; met Papiamentu als moedertaal.
Categorie B
Tweetalig Papiamentu/Engels, Papiamentu/Spaans of Papiamentu/Frans, met een L.O.-akte of hogere akte in een derde taal of een goede mondelinge beheersing van deze taal.
Categorie C
Twee of meertalig, met goede algemene ontwikkeling, goede mondelinge beheersing van de talen.
Datum inschrijving : uiterlijk 16 juni 1989 (vrijdag).

Telefoon: 615577
ILA Schouwburgweg 26 4de verdieping.

OPENBARE AANBESTEDING

De direkteur van Telefońia Boneriano N.V. (TELBO) maakt de aanbesteding bekend van het project:

Renovatie telefoonkabelnet Bonaire

Het werk omvat in hoofdzaak het volgende:

Civiele werken
— Graven van kabelsleuven (hand en machinaal)
— Aanbrengen van ondergrondse telefoonkabels
— Terrein afwerking
— Plaatsen van telefoonpalen
— Aanbrengen van bovengrondse telefoonkabels
— Huisaansluitingen.

Laswerk
— Laswerk aan ondergrondse telefoonkabels
— Laswerk aan bovengrondse telefoonkabels

Inschrijving en aanbesteding
Aan de inschrijver wordt ook de mogelijkheid geboden in te schrijven op uitsluitend civiele werken of uitsluitend laswerk.
De inschrijving dient per aangetekende brief in dubbele enveloppen te worden gericht aan de direkteur Telbo N.V. p/a Landsradiodienst, Kralendijk Bonaire, Nederlandse Antillen. De binnenste enveloppe die de inschrijving bevat, dient verzegeld te zijn en voorzien van het opschrift "inschrijving renovatie telefoonkabelnet Bonaire".

Verzegelde inschrijvingen kunnen ook persoonlijk worden ingediend, uiterlijk voor vrijdag 21 juli 1989 om 10.00 uur op welk tijdstip zal worden overgegaan tot de opening van de ingekomen inschrijvingen.

Bestek
Het bestek kan bij de Landsradiodienst, Schouwburgweg 22 Curacao worden afgehaald tegen betaling van NAƒ.150.-.
Tevens ligt het bestek tot aan de datum van aanbesteding ter inzage bij de afdeling lokale netten, Landsradio Curacao.

Inlichtingen
Op vrijdag 16 juni 1989 wordt te Bonaire een informatie vergadering gehouden, plaats en tijd van deze vergadering wordt telefonisch doorgegeven aan de kopers van het bestek.

De direkteur Telbo N.V.
Ing. R.A.C. Bernadina Btw.

GOBIERNU DI KORSOU
Transporte Públiko

Hefe di Transporte Públiko ta partisipá na nòmber di Gobiernu di Kòrsou ku Gobiernu a disidí pa duna kompensashon pa gastu di gasolin pa un período di un aña na tur shofùr di Taksi i Outobùs.
Doño di permit pa OUTOBUS òf su apoderado por pasa durante e siman di dia 5 pa dia 10 di yüni 1989
Doño di permit pa TAKSI òf su apoderado por pasa durante e siman di dia 12 pa dia 17 di yüni 1989
entre 8 or di mainta pa 12 or di merdia i di 2 pa 4 or djatardi na Departamentu di Transporte Públiko na Pietermaai 102 pa risibí nan bukinan di Bòn pa Gasolin.
Por fabor bini ku bo Permit, Sédula, Keuringskaart, Rijbewijs i Papel di Number.

E Hefe menshoná,
R.A. Thodé.
Dept. R.P.

HUIS TE HUUR GEVRAAGD

per 1 juli
rustige buurt
gem. of ged. gem.
max. huurprijs f. 1500,–

Tel: thuis 370955
kantoor 612650

Stroomonderbreking

Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:

* Zondag 11 juni 1989
van 9 uur t/m 2 uur

* Kaya Rooi Katochi, Kaya Urdal, Kaya Trinitaria, Kaya Irora, Kaya Tuturutu, Ged. Cas Coraweg ter hoogte van Rooi Katochi, Gedeelte Magdalenaweg ter hoogte van Rooi Katochi.

Stroomonderbreking

Veel werkzaamheden kunnen wij voor U uitvoeren zonder U te storen, doch ditmaal moeten wij de stroomvoorziening onderbreken op:

* Zondag 11 juni 1989
van 9 uur t/m 4 uur

* Sta. Rosaweg van perceel 283 t/m 326, Bentiweg, Pitaweg, Tilangaweg complex, Nrd. Sta. Rosa.

De lekkerste

ROTI'S

Kom, pastei, bami, nasi, Chinese kip, moksie-alesie, moke-alesie, bruine bonen en saté's kunt U krijgen.

Elke zondag vanaf 12.00 uur.

Kongsi Parlor
Kerel 87
Tel: 674983

TEX - MEX

Taco's - Enchiladas - Fajitas - Burritos - Combinations and Shrimps

Caracasbaaiweg nr. 27
Tel. 79386

A.S. Zondag

LEKKER SURINAAMS

Heerlijke POM en ROTTI

F.D. Rooseveltweg 519
vlak na Budget Rental

CIVIL ENGINEERING CARIBBEAN

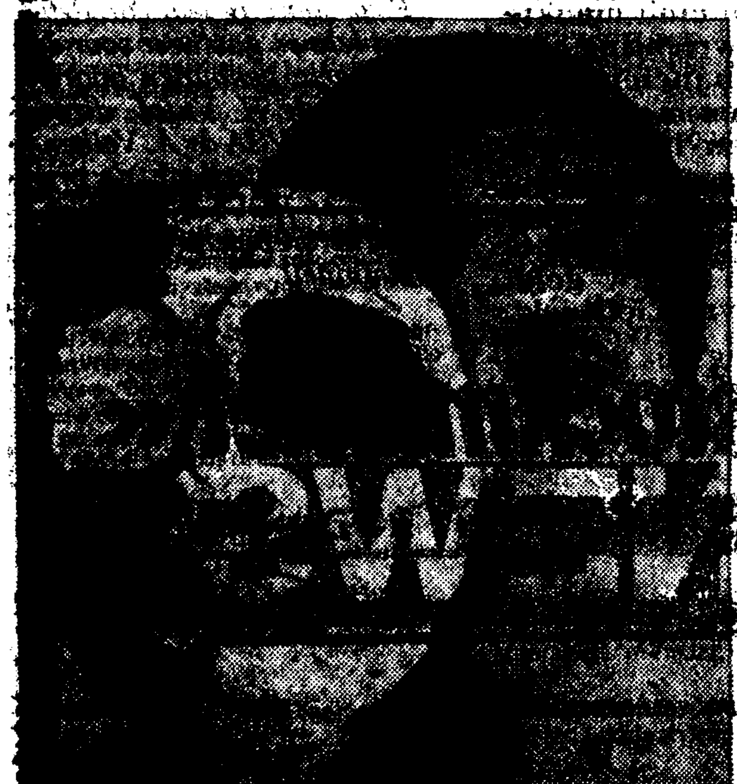
Civil Engineering Caribbean is een raadgevend ingenieursbureau dat actief is op het gebied van milieu, infrastructuur ...

Wij zoeken ...

— verhardingen,
— betonwerken.

Wij denken aan iemand van ca. 25 jaar met 3 à 5 jaar ervaring.

Schriftelijke sollicitaties kunt U binnen 10 dagen richten aan C.E.C., Seroe Loraweg 35, Curaçao.

RÉPÊCHAGE

Anti - Aging Behandeling

Het is meer dan een gewone gezichtsbehandeling. Deze behandeling moet U zelf ervaren.

Wilt U meer weten? Bel voor een afspraak:

Yvonne Arnaud - Tel. 70940 | Violet Reed - Tel. 53250 | Carla de Jong - Tel. 75429

Vakkundige schoonheidsspecialisten met meer dan 10 jaar ervaring.

ZOEKT U EEN LEVENSPARTNER??

Wij – zijn aangesloten bij de stichting InterRelatie, een gerenommeerde Nederlandse instelling voor duurzame man/vrouw relatievormen.

IR is erkend door de Raad van Toezicht van de Nederlandse Overheid. Vele duizenden serieuze partnerzoekenden zijn bij IR ingeschreven.

Voor meer vrijblijvende informatie, via een oriënterend gesprek, over ons "kwaliteitsprogramma", kunt U bellen of schrijven naar:

Stichting InterRelatie
F.D. Rooseveltweg nr. 330 of P.O. Box 35
telefoon: 84099 of 84500 (antwoord-toestel).
Aruba 41943 (na 18.00 uur)

Geheimhouding en discretie is contractueel gewaarborgd.

N.V. CURAÇAOSE WEGENBOUW MAATSCHAPPIJ

zoekt per 1 augustus 1989 te huur

EEN WOONHUIS

met minstens 3 slaapkamers, in een rustige buurt.

Aanbiedingen tijdens kantooruren op tel. nrs.: 624520/624631/627616.

Curasol

resort developments inc.

MEDEDELING

Het **STRAND VAN BLAAUWBAAI** zal vanaf **ZATERDAG 10 JUNI** weer zijn

GEOPEND

Iedereen is van harte welkom.

Kom om te komen genieten van dit prachtige strand.

Voor informatie over bouwterreinen kunt U bellen naar:

Curasol Resort Developments N.V.

A DESIGN LEADER FROM YOUR QUALITY FORD DEALER FORD TAURUS GL

NAF. 44.300,–

- 3.0 liter V6 engine
- Automatic overdrive

ZEELANDIA AUTO CENTER

ERIEWEG 11, TEL.: 615689

In onze verkooporganisatie met meerdere filialen is er plaats voor:

ASSISTENTE VAN DE DIREKTEUR

(voorlopig op part-time basis)

Onze gedachten gaan uit naar een assistente, leeftijd niet beneden de 25 jaar met commerciële en leidinggevende organisatorische capaciteiten, die zelfstandig kan werken.

Werkzaamheden:	Winkelverkoopwerkzaamheden. Afwerking binnenkomende goederen. Lichte administratieve werkzaamheden. Verkoop- en personeelsbeleid.
Hiervoor is nodig:	Diploma MAO of MAVO met handelspakket. Typediploma. Rijbewijs. Vloeiend spreken van, Nederlands, Papiamentu, Engels en Spaans. Goede contactuele eigenschappen.
Geboden wordt:	Zeer afwisselende werkzaamheden in een prettige sfeer. Goede salariëring en sociale voorzieningen.

Zonder ervaring en referenties onnodig te solliciteren.
Brieven onder nr. 32, aan het buro van dit blad, Curaçao.

FEFEYK

Den kuadro di entrenamentu ... (MOTS) ta partisipá ... HOREKA ... 1989, den e siguiente departamentunan:

1. "FOOD & BEVERAGE SERVICES"
Preparashon: MAVO, LTS-A

2. "FRONT OFFICE PROCEDURES"
PREPARASHON: MAVO-4 OF HAVO.

Inskripshon entrante djaluna 12 di yüni 9.00 - 16.00 or na Landhuis Korsou.

Hoe snel wil je gaan?

CURSUS TOLK\VERTAALTECHNIEK

Renovatie ...